



วิเคราะห์ผลการดำเนินงานโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียน
ให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs: กรณีโครงการย่อยของธนาคารออมสิน

โดย

นางสาวฤทัยรัตน์ บุญจันทร์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วิเคราะห์ผลการดำเนินงานโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียน
ให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs: กรณีโครงการย่อยของธนาคารออมสิน

โดย

นางสาวฤทัยรัตน์ บุญจันทร์



การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์



PREFORMANCE ANALYSIS OF THE SOFT LOANS SCHEME FOR
WORKING CAPITAL TO SMALL AND MEDIUM ENTERPRISE
ENTREPRENEURS: THE CASE OF GOVERNMENT
SAVINGS BANK

BY

MISS RUTHAIRAT BOONCHAN

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF MASTER DEGREE OF ARTS

BUSINESS ECONOMICS

FACULTY OF ECONOMICS

THAMMASAT UNIVERSITY

ACADEMIC YEAR 2015

COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะเศรษฐศาสตร์

การค้นคว้าอิสระ

ของ

นางสาวฤทัยรัตน์ บุญจันทร์

เรื่อง

วิเคราะห์ผลการดำเนินงานโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียน
ให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs: กรณีโครงการย่อยของธนาคารออมสิน

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ)

เมื่อ วันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2559

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

อ.ดร. อนันต์ ภาวสุทธิไพศิฐ

(อาจารย์ ดร. อนันต์ ภาวสุทธิไพศิฐ)

กรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

อ.ดร. อนันต์ ภาวสุทธิไพศิฐ

(อาจารย์ ดร. อนันต์ ภาวสุทธิไพศิฐ)

คณบดี

ดร. สกนธ์ วรรณวิวัฒนา

(ศาสตราจารย์ ดร. สกนธ์ วรรณวิวัฒนา)

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ	วิเคราะห์ผลการดำเนินงานโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs: กรณีโครงการย่อยของธนาคารออมสิน
ชื่อผู้เขียน	นางสาวฤทัยรัตน์ บุญจันทร์
ชื่อปริญญา	เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ)
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	อาจารย์ ดร. อนันต์ ภาวสุทธิไพศิฐ
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง วิเคราะห์ผลการดำเนินงานโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs: กรณีโครงการย่อยของธนาคารออมสิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสำเร็จของโครงการตามที่ธนาคารออมสินได้ตั้งเป้าหมายไว้ รวมทั้งศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่พนักงานและลูกค้าของธนาคารออมสินพบเจอจากการให้บริการและรับบริการสินเชื่อในโครงการนี้ โดยจะนำผลที่ศึกษาได้ไปพัฒนาต่อยอดการกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไข สำหรับการให้สินเชื่อที่มีลักษณะเดียวกันในอนาคต เพื่อให้ผู้ประกอบการ SMEs ได้รับการช่วยเหลือหรือการบรรเทาความเดือดร้อนได้อย่างตรงจุด และไม่เป็นการเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs รายใดรายหนึ่ง ทำให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้อย่างทั่วถึง และธนาคารออมสินได้รับผลประโยชน์จากการให้บริการสินเชื่อด้วย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1. การศึกษาผลสำเร็จของโครงการ 2. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่พนักงานและลูกค้าของธนาคารออมสินพบจากโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ 3. บทสัมภาษณ์เชิงลึกของลูกค้าที่ใช้บริการโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูลของธนาคารออมสิน และการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างทั้งพนักงานสินเชื่อและลูกค้าที่ขอสินเชื่อ

ผลการศึกษา พบว่า ธนาคารออมสินสามารถเบิกใช้วงเงินสินเชื่อในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ ได้เป็นอันดับ 4 จาก 19 สถาบันการเงิน โดยเบิกใช้เป็นจำนวน 4,360 ล้านบาท และผลิตภัณฑ์สินเชื่อ 5 ประเภทของธนาคารออมสิน ที่ประสบผลสำเร็จตามที่ผู้บริหารธนาคารตั้งไว้ คือ

โครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อเสริมสภาพคล่อง สามารถอนุมัติสินเชื่อได้ครบ 3,000 ล้านบาท ในขณะที่ผลิตภัณฑ์อีก 4 โครงการไม่สามารถทำได้ตามเป้าหมาย โดยเฉพาะโครงการสินเชื่อเพื่อช่วยเหลือชาวประมง “ประมงไทยก้าวไกลสู่สากล” ไม่สามารถอนุมัติวงเงินสินเชื่อให้แก่ชาวประมงได้เลย

ทางด้านการศึกษาปัญหาและอุปสรรคจากโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำๆ ในส่วนของพนักงาน พบว่าปัญหาและอุปสรรคที่ได้รับจากลูกค้าคือ ลูกค้ามีการจัดเตรียมเอกสารล่าช้า ความคาดหวังจากลูกค้า และระยะเวลาที่เร่งรีบ สร้างความกดดันให้พนักงานในการให้บริการสินเชื่อโครงการนี้ ทำให้เกิดข้อผิดพลาดค่อนข้างมาก ในส่วนของปัญหาและอุปสรรคจากกระบวนการทำงาน พบว่า หนังสือชี้แจงวิธีปฏิบัติมีความซับซ้อน ระยะเวลาการพิจารณาสินเชื่อมีความเร่งรีบ อีกทั้งเอกสารที่ต้องจัดส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีจำนวนมาก ทำให้เกิดข้อผิดพลาดต้องแก้ไขหลายครั้งเป็นการเพิ่มงานให้แก่พนักงาน ต่อมาปัญหาและอุปสรรคที่ผู้ประกอบการ SMEs พบจากการใช้บริการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำๆ นี้ คือ วงเงินโครงการไม่เพียงพอต่อความต้องการได้รับการสนับสนุนแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการ SMEs รวมทั้งประเภทธุรกิจที่สามารถขอขึ้นกู้ในโครงการนี้ได้ไม่ครอบคลุมทุกประเภทกิจการทำให้การกระจายเงินทุนในครั้งนี้เป็นไปอย่างไม่ทั่วถึง

คำสำคัญ: ผลการดำเนินงาน, สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ, ผู้ประกอบการ SMEs, ธนาคารออมสิน

Independent Study Title	PERFORMANCE ANALYSIS OF THE SOFT LOANS SCHEME FOR WORKING CAPITAL TO SMALL AND MEDIUM ENTERPRISE ENTREPRENEURS: THE CASE OF GOVERNMENT SAVINGS BANK
Author	Miss Ruthairat Boonchan
Degree	Master of Arts (Business Economics)
Department/Faculty/University	Business Economics Economics Thammasat University
Independent Study Advisor	Anan Pawasutipaisit, Ph.D.
Academic Year	2015

ABSTRACT

The Government Savings Bank (GSB) soft loans scheme to small and medium-sized enterprise (SME) entrepreneurs, approved in 2015 and 2016, was studied. Achievements and obstacle faced by credit analysts and customers noted. Descriptive analysis included evaluating the scheme's success, studying problems and barriers faced by credit analysts, and in-depth interviews with SME owners. Questionnaires were used to collect data.

Results showed that GSB ranked fourth out of 19 banks for maximum withdrawal limit of 4,360 million baht. Only one out of five sections of the scheme succeeded, in which credit was used in order to increase liquidity. A total of 3,000 million baht was distributed, but some could not benefit; for example, a soft loan scheme to help fisherman was not approved for a single SME.

These findings indicated that procedures have complex workflows. Limited time to analyze credit made the work difficult and errors frequent. These problems mainly stem from the urgency to stimulate the economy. SMEs experienced problems from this scheme due to credit limits being used up rapidly. These observations may be helpful in developing and problem-solving for the next

scheme to relieve troubled SMEs with working capital. From these improvements, GSB should benefit too.

Keywords: Performance, Soft Loans, Small and Medium Enterprise Entrepreneurs, Government Savings Bank



กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้โดยได้รับความอนุเคราะห์ของบุคคลท่านต่างๆ โดยเฉพาะ อาจารย์ ดร. อนันต์ ภาวสุทธิไพศิฐ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ข้าพเจ้าต้องขอขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้ และขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร. อนิณ อรุณเรืองสวัสดิ์ กรรมการการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าและได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เพื่อให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณพนักงานสินเชื่อและลูกค้าของธนาคารออมสินทุกท่านที่สละเวลาอันมีค่าเพื่อตอบแบบสอบถามและข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์สำหรับงานค้นคว้าอิสระฉบับนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขอขอบคุณผู้อำนวยการฝ่ายบริหารลูกค้าธุรกิจและภาครัฐ และพี่ๆ พนักงานทุกท่านที่คอยช่วยเหลือและคอยเป็นกำลังใจให้ตลอดมา

นอกจากนี้ ขอขอบพระคุณคณาจารย์ เพื่อนร่วมรุ่น MBE18 และเจ้าหน้าที่โครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ ทุกท่านที่มีส่วนผลักดันและคอยให้คำปรึกษาต่างๆ ด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณครอบครัวของข้าพเจ้าที่คอยเป็นกำลังใจที่สำคัญจนทำให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ท้ายที่สุดนี้ หากการค้นคว้าอิสระฉบับนี้มีข้อบกพร่องประการใด ข้าพเจ้าขอน้อมรับข้อบกพร่องนั้นไว้เพียงผู้เดียว และขออภัยมา ณ ที่นี้

นางสาวฤทัยรัตน์ บุญจันทร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(11)
รายการสัญลักษณ์และคำย่อ	(12)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	2
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 กรอบแนวคิดทางทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
2.1 ความรู้ทั่วไปและการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs	4
2.1.1 ความเป็นมาของโครงการ	4

2.2 กรอบแนวคิดทางทฤษฎี	9
2.2.1 นโยบายกึ่งการคลัง (Quasi-Fiscal Policy)	9
2.2.2 ความหมายและหลักการวิเคราะห์สินเชื่อ	16
2.2.3 การติดตามผลและการประเมินผลโครงการ	20
2.2.4 ความไม่สมบูรณ์ของสัญญา (Incomplete Contract)	23
2.3 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
2.3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายกึ่งการคลัง	24
2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกึ่งการคลัง	24
2.3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน	25
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	27
3.1 ส่วนที่ 1 ศึกษาเปรียบเทียบผลสำเร็จของโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ	27
3.1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล	27
3.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูล	27
3.2 ส่วนที่ 2 ศึกษาปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ	28
3.2.1 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล	28
3.2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	28
3.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	33
3.2.4 การทดสอบเครื่องมือ	33
3.2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	34
3.2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	34
บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล	36
4.1 ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาการเปรียบเทียบผลสำเร็จของโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ	36
เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs	
4.1.1 ผลการดำเนินงานในภาพรวมของโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ	36
4.1.2 ผลการเปรียบเทียบผลสำเร็จของโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ	40
ของธนาคารออมสิน	

4.2 ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินโครงการ สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ	43
4.2.1 ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินโครงการสินเชื่อ ดอกเบี้ยต่ำเพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการ SMEs ในส่วนของพนักงานสินเชื่อ	43
4.2.2 ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ เพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการ SMEs ในส่วนของผู้ประกอบการ SMEs	55
4.3 ส่วนที่ 3 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกกับลูกค้าที่ได้รับปัญหาและอุปสรรค จากการขอสินเชื่อในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ	63
4.3.1 โครงการสินเชื่อเพื่อช่วยเหลือชาวประมง “ประมงไทยก้าวไกลสู่สากล”	63
4.3.2 โครงการสินเชื่อ SMEs เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการประหยัดพลังงาน	63
4.3.3 โครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อธุรกิจท่องเที่ยวและบริการ	63
4.3.4 โครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อผู้รับเหมาก่อสร้างภาครัฐ	64
4.3.5 โครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อเสริมสภาพคล่อง	64
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	66
5.1 สรุปผลการศึกษา	66
5.1.1 สรุปผลสำเร็จของโครงการ	66
5.1.2 ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินโครงการ	67
5.2 ข้อเสนอแนะ	69
5.2.1 ข้อเสนอแนะสำหรับธนาคารออมสิน	69
5.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับบทบาทของภาครัฐ	70
5.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาในครั้งนี้	71
5.4 ข้อจำกัดในการศึกษา	71
รายการอ้างอิง	72

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายละเอียด 5 โครงการสินเชื่อของธนาคารออมสิน	75
ภาคผนวก ข แบบสอบถามสำหรับพนักงานสินเชื่อของธนาคารออมสิน	80
ภาคผนวก ค แบบสอบถามสำหรับผู้ประกอบการ SMEs	82

ประวัติผู้เขียน	85
-----------------	----



สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 รายชื่อสถาบันการเงินที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 19 แห่ง	6
2.2 กรอบหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขต่างๆ ของโครงการ	7
2.3 ตัวอย่างกิจกรรมกึ่งการคลังที่เป็นการให้สินเชื่อที่มีเงื่อนไขที่ผ่อนปรน	12
3.1 แสดงจำนวนทั้งหมดของผู้ลงทะเบียนยื่นความประสงค์ขอสินเชื่อในโครงการ	29
3.2 แสดงจำนวนตัวอย่างทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษา	32
4.1 แสดงผลการดำเนินงานภาพรวมของโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนให้แก่ผู้ประกอบการ SMES	37
4.2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสำเร็จของโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำฯ ของธนาคารออมสิน	40
4.3 แสดงข้อมูลกลุ่มตัวอย่างของพนักงานสินเชื่อสังกัดสายงานกิจการสาขา 1	43
4.4 แสดงข้อมูลกลุ่มตัวอย่างของพนักงานสินเชื่อสังกัดสายงานกิจการสาขา 2	46
4.5 แสดงข้อมูลกลุ่มตัวอย่างของพนักงานสินเชื่อสังกัดสายงานกิจการสาขา 3	48
4.6 แสดงข้อมูลกลุ่มตัวอย่างของพนักงานสินเชื่อสังกัดสายงานกิจการสาขา 4	49
4.7 แสดงข้อมูลกลุ่มตัวอย่างของพนักงานสินเชื่อสังกัดสายงานกิจการสาขา 5	51
4.8 แสดงข้อมูลกลุ่มตัวอย่างของพนักงานสินเชื่อสังกัดสายงานกิจการสาขา 6	53
4.9 แสดงประเภทรูขี้อย่างของกลุ่มตัวอย่าง	55
4.10 แสดงระดับวงเงินที่กลุ่มตัวอย่างยื่นขอสินเชื่อ	55
4.11 แสดงความสม่ำเสมอของรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง	56
4.12 แสดงแหล่งข่าวสารเกี่ยวกับโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำฯ ของกลุ่มตัวอย่าง	56
4.13 แสดงประเภทโครงการย่อยที่กลุ่มตัวอย่างยื่นขอสินเชื่อ	57
4.14 แสดงประเภทของวงเงินที่กลุ่มตัวอย่างยื่นขอสินเชื่อ	57
4.15 แสดงข้อมูลหลักประกันที่กลุ่มตัวอย่างใช้ในการขอสินเชื่อ	58
4.16 แสดงเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างเลือกขอสินเชื่อกับธนาคารออมสิน	59
4.17 แสดงการพบปัญหาและอุปสรรคจากการขอสินเชื่อในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำฯ	59
4.18 แสดงความคิดเห็นในการเข้าร่วมโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำฯ ในอนาคต	61
4.19 แสดงระดับความมั่นใจในการได้รับอนุมัติสินเชื่อของกลุ่มตัวอย่าง	62
4.20 แสดงข้อมูลการได้รับอนุมัติสินเชื่อในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำฯ ของกลุ่มตัวอย่าง	62

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 บทบาทของสินเชื่อในสถาบันการเงิน	17
2.2 องค์ประกอบของระบบการติดตามผลหรือการกำกับงาน	22
2.3 จุดสำคัญของการติดตามผลหรือกำกับงาน	22



รายการสัญลักษณ์และคำย่อ

สัญลักษณ์/คำย่อ	คำจำกัดความ/คำเต็ม
ธอส.	ธนาคารอาคารสงเคราะห์
ธ.ก.ส.	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
ธสน.	ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่ง ประเทศไทย
บสย.	บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม
สศค.	สำนักเศรษฐกิจการคลัง
SFIs	Specialized Financial Institutions
SMEs	Small and Medium Enterprises

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

สถาบันการเงินเฉพาะกิจ (Specialized Financial Institutions: SFI) ถูกตั้งขึ้นในช่วงหลังจากสงครามโลกครั้งที่สองซึ่งระบบเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรงทั่วโลกรัฐบาลจึงเห็นความจำเป็นต้องเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยได้มีการเปลี่ยนสถานภาพจาก **สำนักงานคลังออมสิน** มาเป็น**ธนาคารออมสิน**เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ของประชาชนและเพื่อเร่งระดมเงินออมเข้าสู่ระบบการเงินและได้ตั้ง **ธนาคารอาคารสงเคราะห์ (ธอส.)** ขึ้นทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ประชาชนในใหม่ที่อยู่อาศัยตามควรแก่สภาพโดยการให้กู้ยืมเงินและจัดสรรที่ดินเพื่อก่อสร้างที่อยู่อาศัย สำหรับการพัฒนาด้านสังคมเพื่อให้มีการกระจายรายได้ไปสู่ชนบทรัฐบาลได้ตั้ง **ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.)** เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินในการส่งเสริมอาชีพการเกษตรโดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อยที่ขาดหลักประกันการกู้ยืมต่อมารัฐบาลได้ตั้ง **ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ธสน.)** เพื่อทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการส่งออก-นำเข้า และการลงทุนเพื่อการพัฒนาประเทศ ด้วยการให้สินเชื่อแก่ผู้ส่งออก และบริการทางการเงินรูปแบบอื่นและเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตของประเทศ รัฐบาลได้จัดตั้ง **บริษัทประกันอุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.)** เพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการที่ขาดหลักประกันในการขอสินเชื่อ อีกด้วย

ในส่วน of ธนาคารออมสิน นอกจากจะส่งเสริมการออมและเป็นแหล่งเงินลงทุนให้กับภาครัฐแล้ว ยังได้รับมอบหมายตามนโยบายของรัฐในการพัฒนาส่งเสริมเศรษฐกิจ และสนับสนุนการลงทุนต่างๆโดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลังด้วยทั้งนี้ ธนาคารออมสินได้ดำเนินกิจกรรมทั้งการคลังตามนโยบายของรัฐบาลมาแล้วหลายกิจกรรม เช่น การให้การสนับสนุนทางการเงินแก่ผู้มีรายได้น้อยและผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) หรือให้การสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยอัตราพิเศษสำหรับผู้ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย ในปี 2554 เป็นต้น

ในปี 2557 ที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบกับภาวะทางเศรษฐกิจและการเมือง ส่งผลให้ภาคอุตสาหกรรมขาดสภาพคล่องในการดำเนินงาน และทำให้เศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบันมีการเติบโตไปอย่างเชื่องช้า จากปัญหาดังกล่าว รัฐบาลจึงมีมติเห็นชอบมาตรการการเงินการคลังเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ในระยะเร่งด่วน ภายใต้ชื่อ “โครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อเป็นเงินทุน

หมุนเวียนให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs”เพื่อช่วยให้ผู้ประกอบการ SMEs ดำเนินกิจการต่อไปได้ และยังส่งผลให้ประเทศมีฐานะทางการเงินที่ดียิ่งขึ้น

ในการนี้ ธนาคารออมสินได้รับมอบหมายให้เป็นแหล่งเงินทุนในการปล่อยกู้ในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs วงเงิน 100,000 ล้านบาทให้กับธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs) ที่เข้าร่วมโครงการ รวมเป็น 19 แห่ง ในที่นี้รวมถึงธนาคารออมสินด้วย เพื่อไปสนับสนุนทางการเงินให้กับผู้ประกอบการ SMEs ด้วยอัตราดอกเบี้ยพิเศษ ร้อยละ 4 ต่อปี เป็นเวลา 7 ปี

บัดนี้ ธนาคารออมสินได้เริ่มดำเนินโครงการฯ เรียบร้อยแล้ว ผู้ศึกษาเห็นว่าจะเป็นการประโยชน์ไม่มากนักน้อยต่อธนาคารออมสินภาครัฐ และประเทศได้ หากมีการติดตามผลการดำเนินโครงการฯ รวมถึงศึกษาปัญหาและอุปสรรคของโครงการฯ เพื่อเป็นแบบอย่างและแนวทางในการแก้ไขปัญหาการออกมาตรการเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs ของรัฐบาลในครั้งต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา นโยบายของรัฐบาล มาตรการของโครงการ และระเบียบวิธีการต่างๆ ในการดำเนินโครงการ

1.2.2 เพื่อประเมินความสำเร็จของโครงการ

1.2.3 เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการ

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาวัตถุประสงค์ของโครงการ และศึกษาครอบคลุมไปถึงประเด็นต่างๆ ต่อไปนี้ คือ จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ ปริมาณสินเชื่อที่อนุมัติในแต่ละโครงการย่อย ความสำเร็จของโครงการ โดยเปรียบเทียบเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้กับการปล่อยสินเชื่อได้จริง การขดเชยและเงินสนับสนุนโครงการของรัฐบาล อัตราดอกเบี้ย และประเภทของสินเชื่อที่ถูกกำหนดให้เข้าโครงการ

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 เพื่อทราบถึงประวัติความเป็นมา นโยบาย มาตรการ และระเบียบวิธีการต่างๆ ในการดำเนินโครงการ

1.4.2 เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงมาตรการของโครงการให้มีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น



บทที่ 2

กรอบแนวคิดทางทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ได้รวบรวมแนวคิดทางทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูล ที่รวบรวมได้ มาสรุปสาระสำคัญในประเด็นที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่องานวิจัย โดยมีเนื้อหา ดังนี้

2.1 ความรู้ทั่วไปและการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs

2.1.1 ความเป็นมาของโครงการ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2558 เห็นชอบมาตรการทางการเงิน การคลังเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ในระยะเร่งด่วน โดยมีสาระสำคัญดังนี้

(1) เห็นชอบหลักเกณฑ์และเงื่อนไขโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs วงเงิน 100,000 ล้านบาท เป็นระยะเวลา 7 ปี และงบประมาณที่รัฐบาลชดเชยในการดำเนินโครงการเฉพาะอัตราดอกเบี้ยภายในกรอบวงเงิน 20,020 ล้านบาท โดยให้ธนาคารออมสินเสนอขอตั้งงบประมาณรายจ่ายปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 และปีต่อไป ตามค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริง ในแต่ละปีตามความจำเป็นและเหมาะสม

(2) เห็นชอบในการทบทวนปรับปรุงวงเงิน หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการค้ำประกันสินเชื่อโครงการ Portfolio Guarantee Scheme ระยะที่ 5 (PGs - 5) เดิมตามที่เคยได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2558 จากวงเงินค้ำประกัน 80,000 ล้านบาท เป็นวงเงินค้ำประกัน 100,000 ล้านบาท เพิ่มจำนวน 20,000 ล้านบาท ส่งผลให้วงเงินรวมของโครงการเพิ่มขึ้นจากเดิม 240,000 ล้านบาท เป็น 260,000 ล้านบาท และปรับปรุงเงื่อนไขโครงการ PGS - 5 ใหม่ โดยเพิ่มการช่วยเหลือค่าธรรมเนียมการค้ำประกันจากเดิม 1 ปี เป็น 4 ปี ในอัตราตั้งแต่ ร้อยละ 0.25 - 1.75 และปรับเงื่อนไขการจ่ายค่าประกันชดเชยตามภาระค้ำประกันในแต่ละ Portfolio (Coverage Ratio per Portfolio) จากเดิมสูงสุดไม่เกิน ร้อยละ 21 เป็นสูงสุดไม่เกินร้อยละ 22.5 ของภาระค้ำประกันเฉลี่ย ตลอดระยะเวลาโครงการตามที่กระทรวงการคลังเสนอ ทั้งนี้ ในส่วนของหลักเกณฑ์ที่กำหนดการแบ่งจ่ายค่าประกันชดเชยให้แก่สถาบันการเงินในแต่ละปี ขอให้สย. ดำเนินการตามแนวทางเดียวกับที่เคยปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 8 มกราคม 2556 ด้วย

สำหรับภาระงบประมาณเมื่อพิจารณาตามหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการ ค้ำประกันสินเชื่อโครงการ PGS - 5 ที่ปรับปรุงดังกล่าวแล้ว จะมีภาระงบประมาณเพิ่มขึ้น จำนวน 5,850 ล้านบาท (ค่าธรรมเนียมค้ำประกันสินเชื่อเพิ่ม จำนวน 2,600 ล้านบาท และค่าชดเชย ความเสียหาย จำนวน 3,250 ล้านบาท) เป็นผลทำให้กรอบวงเงินงบประมาณโครงการ PGS - 5 รวมทั้งโครงการเพิ่มขึ้นเป็น 24,762.5 ล้านบาท จึงเห็นควรให้ บสย. ขอดังงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 และปีงบประมาณต่อไป ตามค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริง ตามความ จำเป็นและเหมาะสม โดยขอทำความเข้าใจความตกลงกับสำนักงานงบประมาณสำหรับในส่วนของการชดเชย ค่าประกันชดเชยรายปี ขอให้ บสย. ใช้เงินรายได้จากค่าธรรมเนียมค้ำประกันสินเชื่อของโครงการ ก่อน หากไม่เพียงพอจึงขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามขั้นตอนต่อไป

(3) เห็นชอบการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับผู้ประกอบการ SMEs ที่มี กำไรสุทธิตั้งแต่ 300,001 บาทขึ้นไป ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ เนื่องจากจะมีผลทำให้ ผู้ประกอบการ SMEs ที่อยู่ในระบบภาษีและมีกำไรสุทธิตั้งแต่ 300,001 บาทขึ้นไป มีต้นทุนทางภาษี ลดลง ซึ่งช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ SMEs

(4) เห็นชอบมาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs จำนวนมากที่อยู่ใน ครอบครัวยุทธศาสตร์เข้าสู่ระบบภาษี เป็นการขยายฐานภาษีให้กว้างขึ้น ซึ่งจะทำให้การจัดเก็บภาษี ในอนาคตเพิ่มสูงขึ้น

(5) มอบหมายให้กรมสรรพากรดำเนินการยกร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ มาตรการตามข้อ 3 และ 4 มีผลบังคับใช้โดยเร็วต่อไป

ทั้งนี้ ธนาคารออมสินเป็นผู้ปล่อยเม็ดเงิน 100,000 ล้านบาท ให้กับสถาบัน การเงินที่ขอเข้าร่วมโครงการ จำนวน 19 แห่ง รวมถึงธนาคารออมสินเองด้วย เพื่อนำเงินทุนดังกล่าว ไปปล่อยสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ (ร้อยละ 4) ให้กับผู้ประกอบการ SMEs ทั่วประเทศโดยระยะเวลาสิ้นสุด โครงการ คือ 31 มีนาคม 2559 นี้

ตารางที่ 2.1 รายชื่อสถาบันการเงินที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 19 แห่ง

สถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs)	ธนาคารพาณิชย์
ธนาคารออมสิน	ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมฯ	ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)
ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย	ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)
ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย	ธนาคารเกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน)
	ธนาคารซีไอเอ็มบี ไทย จำกัด (มหาชน)
	ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)
	ธนาคารทีสโก็ จำกัด (มหาชน)
	ธนาคารไทยเครดิตเพื่อรายย่อยจำกัด (มหาชน)
	ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
	ธนาคารธนาชาตจำกัด (มหาชน)
	ธนาคารยูโอบี จำกัด (มหาชน)
	ธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน)
	ธนาคารไอซีบีซี (ไทย) จำกัด (มหาชน)

ที่มา : จากการรวบรวมโดยผู้ศึกษา

ตารางที่ 2.2 กรอบหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขต่างๆ ของโครงการ

ชื่อโครงการ	โครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs
คุณสมบัติผู้ขอสินเชื่อ	ผู้ประกอบการ SMEs ที่เป็นบุคคลธรรมดา สัญชาติไทย หรือนิติบุคคลจดทะเบียนในประเทศไทย ซึ่งมีบุคคลสัญชาติไทยถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ 50 ของทุนจดทะเบียน โดยใช้ชื่อยาม SMEs ของกระทรวงอุตสาหกรรม
วัตถุประสงค์ของโครงการ	เพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs ในประเทศ โดยเฉพาะผู้ประกอบการรายใหม่ที่ประสบปัญหาขาดสภาพคล่องให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ในสถานะเศรษฐกิจที่ยังไม่ฟื้นตัว และเพื่อช่วยบรรเทาภาระภาษีให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการรายใหญ่ ตลอดจนเพิ่มความเชื่อมั่นของผู้บริโภคและผู้ประกอบการตามมาตรการการเงินการคลังระยะเร่งด่วน
วงเงินรวมทั้งโครงการ	100,000 ล้านบาท
วิธีการให้ความช่วยเหลือ	(1) ธนาคารออมสินให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ (Soft Loan) แก่ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs) ที่เข้าร่วมโครงการฯ (2) ธนาคารพาณิชย์และ SFIs นำเงินทุนไปให้สินเชื่อแก่ผู้ประกอบการกิจการ SMEs โดยให้เฉพาะกรณีการปล่อยสินเชื่อใหม่ เท่านั้น โดยมีเงื่อนไขไม่ให้ไถ่ถอน (Refinance) หนี้เดิม
จำนวนเงินและอายุตัวสัญญาใช้เงิน	(1) ตัวสัญญาใช้เงินแต่ละฉบับต้องไม่ต่ำกว่า 10,000 บาท และไม่มีเศษของหลักพัน (2) มีอายุไม่เกิน 7 ปี นับแต่วันที่ออกตัวสัญญาใช้เงิน
อัตราดอกเบี้ย	(1) ธนาคารออมสินคิดดอกเบี้ยจากธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs) ในอัตราร้อยละ 0.1 ต่อปี (2) ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs) คิดดอกเบี้ยจากผู้ประกอบการตามจำนวนเงินในตัวสัญญาใช้เงินในอัตราร้อยละ 4.00 ต่อปี

ตารางที่ 2.2 กรอบหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขต่างๆ ของโครงการ (ต่อ)

ระยะเวลาโครงการ	(1) ผู้ประกอบการ SMEs ยื่นขอสินเชื่อภายใน 31 ธันวาคม 2558 หรือจนกว่าวงเงินที่กำหนดไว้จะถูกจัดสรรหมด (2) ธนาคารออมสินต้องเบิกจ่ายสินเชื่อให้แล้วเสร็จภายใน 31 มีนาคม 2559
การใช้วงเงินโครงการ เฉพาะในส่วนของ ธนาคารออมสิน	ธนาคารออมสินสามารถใช้งบเงินและอัตราดอกเบี้ยพิเศษของโครงการฯ ในการปล่อยสินเชื่อให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs ได้เฉพาะโครงการสินเชื่อ 5 ประเภท ของธนาคารออมสิน ได้แก่ (1) โครงการสินเชื่อเพื่อช่วยเหลือชาวประมง “ประมงไทยก้าวไกลสู่สากล” (2) โครงการสินเชื่อ SMEs เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการประหยัดพลังงาน (3) โครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อธุรกิจท่องเที่ยวและบริการ (4) โครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อผู้รับเหมางานภาครัฐ (5) โครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อเสริมสภาพคล่อง
ประเภทสินเชื่อสำหรับ โครงการฯ	(1) สินเชื่อระยะยาว (Long – Term Loan) (2) ตั๋วสัญญาใช้เงิน (Promissory Note : P/N)
การชดเชยของรัฐบาล ให้กับธนาคารออมสิน	รัฐบาลชดเชยส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยให้กับธนาคารออมสิน ในอัตราเท่ากับต้นทุนทางการเงินของธนาคาร <u>บวก</u> ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน <u>หัก</u> อัตราผลตอบแทนที่ธนาคารออมสินได้รับจากการให้สถาบันการเงินกู้ร้อยละ 0.1 ต่อปี ดังนั้น ประมาณการค่าใช้จ่ายที่รัฐต้องชดเชยเป็นจำนวน 2,860 ล้านบาท ต่อปี งบประมาณชดเชย รวม 7 ปี เท่ากับ 20,020 ล้านบาท

ที่มา : มติคณะรัฐมนตรี เรื่อง มาตรการการเงินการคลังเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในระยะเร่งด่วน, 2558.

2.2 กรอบแนวคิดทางทฤษฎี

2.2.1 นโยบายกึ่งการคลัง (Quasi-Fiscal Policy)

(บุญทรีก์ โฆษิตานุกฤติ, 2558) รัฐบาลเริ่มดำเนินกิจกรรมกึ่งการคลังอย่างกว้างขวางมากขึ้น เนื่องจากนโยบายกึ่งการคลังช่วยเพิ่มความคล่องตัวในการดำเนินนโยบายของรัฐบาล และยังเป็นกลไกข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณแผ่นดิน ซึ่งร้อยละ 90 มาจากการเก็บภาษีอากรจากประชาชน ในอดีตไทยใช้นโยบายการคลังจากงบประมาณแผ่นดินที่มาจากภาษีอากรเพียงอย่างเดียว ทำให้เกิดผลกระทบต่อฐานะทางการคลังของประเทศ นั่นคือ เกิดหนี้สาธารณะที่มากเกินไปกว่ากรอบความมั่นคงของประเทศและเป็นการลดความน่าเชื่อถือทางการเงินของประเทศลงไปอีก แต่ในปัจจุบันรัฐบาลเลือกใช้นโยบายกึ่งการคลังทำให้ประเทศสามารถขับเคลื่อนไปพร้อมกับลดผลกระทบต่อภาคการคลังลงที่ผ่านมารัฐบาลออกมาตรการช่วยเหลือผู้ประกอบการผ่านโครงการต่างๆ เช่น โครงการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน (Soft Loan) โครงการรับจำนำข้าว เป็นต้น โดยดำเนินการผ่านหน่วยงานต่างๆ ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาล เช่น สถาบันการเงินของรัฐ (SFIs) และ รัฐวิสาหกิจ

แต่อย่างไรก็ดี การดำเนินนโยบายกึ่งการคลังนี้ หากขาดความระมัดระวังและไม่มีการควบคุมที่ดี อาจส่งผลกระทบต่อฐานะทางการคลังของรัฐบาลทั้งทางตรงและทางอ้อมได้ ตัวอย่างเช่น การที่รัฐบาลต้องตั้งงบประมาณเพื่อชดเชย/อุดหนุนการดำเนินกิจกรรมกึ่งการคลังที่ผ่านมา (ผลกระทบทางตรง) ซึ่งจะเป็นการเบียดบังงบประมาณแผ่นดินในการใช้จ่ายเพื่อการลงทุนและการพัฒนาในอนาคต และการลดลงของเงินกองทุนของ SFIs ที่ส่งผลให้ SFIs อ่อนแอและนำไปสู่การเพิ่มทุนโดยรัฐบาลในที่สุด (ผลกระทบทางอ้อม)

2.2.1.1 นิยามของกิจกรรมกึ่งการคลัง (Quasi-Fiscal Activities: QFA)

กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) ได้ให้นิยามของกิจกรรมกึ่งการคลังไว้ว่า “กิจกรรมกึ่งการคลัง เป็นกิจกรรม (ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาล) ของธนาคารกลาง สถาบันการเงินของรัฐ และรัฐวิสาหกิจที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน โดยหลักการของกิจกรรมเป็นการเลียนแบบจากมาตรการทางการคลัง เช่น เรื่องภาษี เงินอุดหนุน หรือการใช้จ่ายทางตรงอื่นๆ แม้ว่าการระบุจำนวนที่แม่นยำอาจทำได้ยากมากในบางกรณี” (IMF, 2004)

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) ได้นิยามกิจกรรมกึ่งการคลังว่าเป็น “การดำเนินกิจกรรมหรือนโยบายรัฐบาลผ่านหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่รัฐบาล เช่น ธนาคารกลาง สถาบันการเงินเฉพาะกิจและรัฐวิสาหกิจ ซึ่งรัฐบาลสามารถเข้าไปแทรกแซงในกระบวนการตัดสินใจของฝ่ายบริหารในหน่วยงานอื่นได้ เพื่อให้มีการดำเนินนโยบายตามที่รัฐบาลต้องการ โดยรัฐบาลไม่ต้องเสนองบประมาณผ่านสภา แต่อาจจะมีผลกระทบเป็นภาระของรัฐบาลได้ในอนาคต หากการดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวมีความเสียหายเกิดขึ้น” (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, 2549)

จะเห็นได้ว่านิยามของกิจกรรมกึ่งการคลังของทั้งสองแห่งนั้นมีความเหมือนกันในหลักการ แต่นิยามของ สศค. จะเน้นให้เห็นถึงกระบวนการในการดำเนินกิจกรรมกึ่งการคลัง นั่นคือ การเข้าไปแทรกแซงการตัดสินใจของหน่วยงานอื่นของรัฐบาล ตลอดจนผลกระทบของการดำเนินกิจกรรมกึ่งการคลังที่อาจก่อให้เกิดภาระทางการคลังในอนาคต ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จะใช้นิยามของ สศค. เป็นหลัก

2.2.1.2 แนวคิดในการระบุกิจกรรมกึ่งการคลังจากกิจกรรมทางการคลัง

การระบุว่ากิจกรรมใดเป็นกิจกรรมกึ่งการคลังหรือกิจกรรมทางการคลังสามารถทำได้โดยพิจารณาจากผู้ดำเนินกิจกรรมเป็นหลัก หากผู้ดำเนินกิจกรรมหรือโครงการเป็นภาครัฐซึ่งประกอบด้วยรัฐบาล (นอกจากหน่วยราชการแล้ว ยังหมายรวมถึงองค์กรอิสระ กองทุนและเงินทุนหมุนเวียนที่สังกัดกระทรวง ทบวง กรม) และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ถือเป็นการดำเนิน **กิจกรรมทางการคลัง** แต่หากว่าผู้ดำเนินกิจกรรมหรือโครงการเป็นธนาคารกลาง สถาบันการเงินเฉพาะกิจ และรัฐวิสาหกิจ ให้ถือว่าเป็นการดำเนิน **กิจกรรมกึ่งการคลัง**

2.2.1.3 รูปแบบของการดำเนินกิจกรรมกึ่งการคลัง

การดำเนินกิจกรรมกึ่งการคลังสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น การให้สินเชื่อที่มีเงื่อนไขที่ผ่อนปรน (Subsidized credit) การแทรกแซงเกี่ยวกับเงินทุนสำรองเพื่อเสริมสภาพคล่องตามกฎหมายของธนาคารพาณิชย์ (Manipulation of reserve and statutory liquidity requirements) เช่น การที่ธนาคารกลางออกกฎให้ธนาคารพาณิชย์ต้องมีการตั้งสำรองจำนวนมาก โดยที่เงินสำรองดังกล่าวจะถูกนำไปให้รัฐบาลกู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าตลาด เป็นต้น การใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนหลายอัตรา (Multiple exchange rate practices) การรับประกันอัตราแลกเปลี่ยนเฉพาะราย (Exchange rate guarantee) การให้ความช่วยเหลือธนาคารพาณิชย์ที่มีปัญหา (Bailout of troubled commercial banks) และการดำเนินการดูดซับสภาพคล่อง (Sterilization operation)

โดยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF, 2004) ได้แบ่งกิจกรรมกึ่งการคลังออกเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 การดำเนินกิจกรรมกึ่งการคลังที่เกี่ยวข้องกับระบบการเงิน (Operations related to the financial system) ซึ่งประกอบด้วย

(1) การให้สินเชื่อที่มีเงื่อนไขที่ผ่อนปรน (Subsidized credit) ได้แก่ การให้สินเชื่อที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำ (Administered lending rates) การลดหย่อนโดยการเลือกปฏิบัติ (Preferential rediscounting practices) การปล่อยกู้โดยมีหลักประกันไม่เพียงพอ หรือลูกค้ามีความเสี่ยงด้านเครดิตสูง (Poorly secured and subpar loans) และการค้ำประกันเงินกู้ (Loan Guarantees)

(2) การกำหนดเกณฑ์การสำรองเงินสดแบบไม่มีดอกเบี้ย (Under remunerated reserve requirement)

(3) การกำหนดเพดานการกู้เงิน (Credit ceiling)

(4) การให้ความช่วยเหลือสถาบันการเงิน (Rescue operation)

รูปแบบที่ 2 การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับระบบอัตราแลกเปลี่ยน (Operations related to the exchange system) ที่ประกอบด้วย การใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนหลายอัตรา (Multiple exchange rates) การกำหนดให้ผู้นำเข้าสินค้าต้องฝากเงินไว้ที่รัฐบาล (Import deposit) การเรียกเก็บเงินสำรองจากการซื้อสินทรัพย์ของชาวต่างชาติ (Deposits on foreign asset purchases) การรับประกันอัตราแลกเปลี่ยน (Exchange rate guarantees) และการรับความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนโดยรัฐ (Subsidized exchange risk insurance)

รูปแบบที่ 3 การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับภาคเอกชน (Operations related to the commercial enterprise sector) ซึ่งประกอบด้วย การคิดราคาสินค้าและบริการต่ำกว่าราคาตลาด (Charging less than commercial prices) การจัดหาบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน (Provision of noncommercial services) การตั้งราคาเพื่อวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บรายได้ให้เป็นไปตามเป้าหมาย (Pricing for budget revenue purpose) และการจ่ายค่าสินค้าและบริการที่สูงกว่าราคาตลาด (Paying above commercial prices to suppliers)

ส่วนการดำเนินกิจกรรมกึ่งการคลังของประเทศไทย เนื่องจากโครงสร้างการบริหารได้กำหนดให้รัฐวิสาหกิจและ SFIs เป็นหน่วยงานที่สังกัดอยู่ภายใต้กระทรวงที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบายในด้านต่างๆ การตอบสนองต่อนโยบายของกระทรวงต้นสังกัดหรือรัฐบาล จึงเป็นเรื่องยากที่จะหลีกเลี่ยง โดยประเทศไทยมีการดำเนินกิจกรรมกึ่งการคลัง 6 รูปแบบหลัก ดังนี้

(1) การให้สินเชื่อที่มีเงื่อนไขผ่อนปรน สำหรับการให้สินเชื่อที่มีเงื่อนไขที่ผ่อนปรน อาจอยู่ในรูปแบบการให้สินเชื่อที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าตลาด หรือการให้สินเชื่อที่มีช่วงเวลาปลอดดอกเบี้ย หรืออาจเป็นการค้ำประกันการกู้ยืม รัฐบาลมักดำเนินกิจกรรมทั้งการคลังโดยการให้สินเชื่อที่มีเงื่อนไขที่ผ่อนปรนผ่าน SFIs โดย SFIs แต่ละแห่งอาจมีการดำเนินกิจกรรมทั้งการคลังมากกว่า 1 โครงการ และโครงการหนึ่งๆ อาจดำเนินการโดย SFIs มากกว่า 1 แห่งได้ ทั้งนี้ รูปแบบกิจกรรมทั้งการคลังที่รัฐบาลใช้มากที่สุดและมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีดังนี้

ตารางที่ 2.3 ตัวอย่างกิจกรรมทั้งการคลังที่เป็นการให้สินเชื่อที่มีเงื่อนไขที่ผ่อนปรน

รายชื่อธนาคาร	กิจกรรมทั้งการคลัง
1. ธนาคารออมสิน	- โครงการธนาคารประชาชน - โครงการบ้านเอื้ออาทร (เพื่อประชาชนกู้ซื้อบ้าน) - โครงการบ้านออมสินเพื่อประชาชน - โครงการสินเชื่อสำหรับกิจการ SMEs
2. ธนาคารอาคารสงเคราะห์	- โครงการบ้านเอื้ออาทร (เพื่อประชาชนกู้ซื้อบ้าน) - โครงการปล่อยสินเชื่อที่อยู่อาศัยร่วมกับ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) สำนักงานประกันสังคม (สปส.) และรัฐวิสาหกิจที่มีการให้สินเชื่อที่อยู่อาศัยแก่สมาชิกด้วยเงื่อนไขที่ผ่อนปรน
3. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	- โครงการวิสาหกิจชุมชน - โครงการสินเชื่อสำหรับกิจการ SMEs
4. ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	- โครงการสินเชื่อสำหรับกิจการ SMEs
5. ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย	- โครงการสินเชื่อสำหรับกิจการ SMEs
6. บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม	- โครงการค้ำประกันสินเชื่อให้แก่ SME

ที่มา : สำนักเศรษฐกิจการคลัง, 2559.

(2) การประกันราคาสินค้ารูปแบบนี้มักจะถูกใช้กับสินค้าทางการเกษตร เช่น การรับจำนำข้าวเปลือก โดยรัฐบาลดำเนินการผ่าน ธกส. โดยให้ ธกส. เป็นแหล่งเงินทุนในการรับจำนำข้าวเปลือก และให้กองทุนรวมฯ เป็นผู้กู้เงินเพื่อใช้ในการรับจำนำ และเมื่อสินค้าถูกระบายออกสู่ตลาดแล้ว กองทุนฯ จะทำเรื่องเพื่อเสนอขอเงินอุดหนุนจากคณะรัฐมนตรี เพื่อจ่ายเงินให้ ธกส. พร้อมดอกเบี้ยต่อไป

(3) มาตรการเฉพาะกิจเพื่อช่วยเหลือค่าครองชีพแก่ผู้มีรายได้น้อยในอดีตที่ผ่านมามีรัฐบาลนำโดยนายสมัคร สุนทรเวช ได้จัดทำมาตรการ ชื่อ “ 6 มาตรการ 6 เดือน ฝ่าวิกฤตเพื่อไทยทุกคน ” ได้แก่ 1) มาตรการลดค่าใช้น้ำประปา 2) มาตรการลดค่าใช้จ่ายไฟฟ้าของครัวเรือน 3) มาตรการลดค่าใช้จ่ายเดินทางรถโดยสารประจำทาง 4) มาตรการลดค่าใช้จ่ายเดินทางโดยรถไฟฟ้า 3 และรถไฟฟ้าชานเมือง 5) มาตรการลดภาษีสรรพสามิตน้ำมัน เพื่อส่งเสริมการใช้น้ำมันแก๊สโซฮอล์ และ 6) มาตรการชะลอการปรับก๊าซหุงต้มในภาคครัวเรือน ซึ่งเป็นมาตรการระยะสั้นในเวลา 6 เดือน เพื่อช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย แต่จาก 6 มาตรการดังกล่าวข้างต้นทำให้รัฐบาลรับภาระค่าใช้จ่ายต่างๆ แทนประชาชน และต้องนำเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินและจำเป็นของปีหน้าออกมาใช้เป็นจำนวนมาก

(4) มาตรการคิรราคาสินค้าต่ำกว่าราคาตลาดรัฐบาลได้ดำเนินมาตรการผ่านรัฐวิสาหกิจเช่น บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) คือ มาตรการการตรึงราคาจำหน่ายก๊าซหุงต้ม (LPG) เพื่อบรรเทาปัญหาค่าใช้จ่ายของครัวเรือน โดยรัฐบาลให้ บมจ. ปตท. เป็นผู้รับภาระส่วนต่างระหว่างราคาที่รัฐบาลกำหนดกับราคาตลาดโลก ซึ่งรัฐบาลจะชดเชยเป็นโควต้าส่งออกเป็นกรณีพิเศษหลังสถานการณ์คลี่คลายลง

(5) มาตรการให้ความช่วยเหลือธนาคารพาณิชย์ที่มีปัญหามาตรการนี้ถูกดำเนินการเพื่อช่วยเหลือธนาคารพาณิชย์ที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตทางการเงินปี 2540 โดยกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงินได้รับนโยบายจากธนาคารแห่งประเทศไทยในการเป็นตัวแทนดำเนินการและส่งผ่านมาตรการต่างๆ รวมถึงการประกันผู้ฝากเงินและเจ้าหนี้ของสถาบันการเงิน ตลอดจนเพิ่มทุนเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้ด้อยคุณภาพด้วย

(6) มาตรการดูดซับสภาพคล่อง โดยธนาคารแห่งประเทศไทยได้ออกพันธบัตรเพื่อดูดซับสภาพคล่องในระบบของธนาคารพาณิชย์ตามความจำเป็น

2.2.1.4 ประโยชน์ของการดำเนินกิจกรรมกึ่งการคลัง

การดำเนินกิจกรรมกึ่งการคลังจะช่วยเพิ่มความคล่องตัวและความยืดหยุ่นในการดำเนินนโยบายของรัฐบาล ตลอดจนช่วยบรรเทาปัญหาการขาดแคลนงบประมาณของรัฐบาล และช่วยให้รัฐบาลสามารถแก้ไขปัญหาของประเทศภายใต้ข้อจำกัดของงบประมาณ

นอกจากนี้แล้ว การดำเนินนโยบายกึ่งการคลังผ่านรัฐวิสาหกิจและ SFIs ช่วยให้รัฐบาลสามารถให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้โดยตรง เนื่องจากรัฐวิสาหกิจและ SFIs มีฐานลูกค้ากลุ่มต่างๆ ที่ติดต่อกิจการอยู่แล้ว ซึ่งรัฐบาลสามารถใช้ฐานข้อมูลของลูกค้าดังกล่าวในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่รัฐต้องการให้ความช่วยเหลือได้รวดเร็วกว่า

นโยบายทางการคลังที่มีขั้นตอนในการเสนอของงบประมาณรายจ่ายที่ใช้เวลานาน รวมทั้งต้องมีการเสนอขอล่วงหน้าประมาณ 1 ปี ซึ่งอาจทำให้ไม่สามารถให้ความช่วยเหลือประชาชนได้อย่างทันท่วงที อีกทั้งนโยบายที่ให้ SFIs ปลดปล่อยสินเชื่อที่มีเงื่อนไขผ่อนปรนแก่กลุ่มเป้าหมาย เช่น เกษตรกรและผู้ประกอบการ SMEs เป็นต้น อีกทั้งยังช่วยเปิดโอกาสให้เกษตรกรและ SMEs สามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้โดยตรงอีกด้วย

ทั้งนี้ ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการดำเนินนโยบายกึ่งการคลังสามารถเป็นได้ทั้งปัจเจก กลุ่มคน และกิจการแต่โดยส่วนใหญ่แล้วผู้ที่ได้รับประโยชน์จะเป็นเพียงเฉพาะรายเฉพาะกลุ่มไม่ได้ครอบคลุมทุกคนตัวอย่างเช่น การพักหนี้เกษตรกรที่ให้เฉพาะกลุ่มเกษตรกร หรือการให้สินเชื่อที่มีเงื่อนไขผ่อนปรนแก่ผู้ประกอบการ SMEs และผู้ซื้อบ้านเอื้ออาทร เป็นต้น โดยส่วนใหญ่แล้วรัฐบาลจะมอบหมายให้ธนาคารกลาง SFIs และรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมกึ่งการคลังเช่น การพักชำระหนี้เกษตรกรและการรับจำนำผลผลิตทางการเกษตรจะดำเนินการโดยธกส. ในขณะที่การให้สินเชื่อแบบผ่อนปรนด้านที่อยู่อาศัยจะดำเนินการโดย ธอส. เป็นต้น ทั้งนี้ สังเกตได้ว่าการที่รัฐบาลใช้กิจกรรมกึ่งการคลังเป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบายประชานิยมจะทำให้ชนชั้นฐานรากเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรมกึ่งการคลังของรัฐบาลสูงสุด

2.2.1.5 ผลกระทบจากกิจกรรมกึ่งการคลังต่อสถานะการคลัง

ผลกระทบที่สำคัญของกิจกรรมกึ่งการคลังต่อสถานะทางการคลังของประเทศไทย จำแนกได้ 5 ประเภท ดังนี้

(1) การที่ไม่สามารถสะท้อนถึงสถานะที่แท้จริงของฐานะทางการคลังของรัฐบาล เนื่องจากการดำเนินกิจกรรมกึ่งการคลัง นั้น รัฐบาลจะให้รัฐวิสาหกิจและ SFIs เป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรม เป็นผลให้รายรับและรายจ่ายที่ปรากฏในรายงานฐานะทางการคลังไม่สามารถสะท้อนขนาดที่แท้จริงของรัฐบาลได้

(2) สถานะทางการเงินของรัฐวิสาหกิจและ SFIs ถูกบั่นทอน เนื่องจากรัฐบาลให้รัฐวิสาหกิจและ SFIs เป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่ายทั้งหมด หากรัฐบาลให้แบกรับค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก อาจก่อให้เกิดปัญหาทางการเงินของรัฐวิสาหกิจและ SFIs ได้

(3) การผลกระทบงบประมาณไปในอนาคตซึ่งจากการที่รัฐบาลผลักภาระค่าใช้จ่ายให้แก่รัฐวิสาหกิจและ SFIs มีผลให้รัฐวิสาหกิจและ SFIs ประสบปัญหาทางการเงินและรัฐบาลจะเข้ามาช่วยเหลือโดยการเพิ่มทุนให้แก่รัฐวิสาหกิจและ SFIs

(4) การบิดเบือนกลไกราคาตลาด จากการแทรกแซงราคาสินค้าของรัฐบาล โดยการกำหนดราคาขั้นต่ำทำให้ความต้องการสินค้านั้นเพิ่มสูงขึ้น สวนทางกับราคาตลาดโลกที่เพิ่มสูงขึ้น เช่น การกำหนดราคาขั้นต่ำน้ำมัน ในขณะที่ราคาตลาดโลกเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ จากการกำหนดราคาขั้นต่ำนี้ ทำให้ประชาชนขาดแรงจูงใจในการประหยัดพลังงาน

(5) การเพิ่มขึ้นของหนี้สาธารณะ ที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมกึ่งการคลัง ทั้งจากการก่อหนี้เพิ่มของรัฐวิสาหกิจ และการค้ำประกันหนี้สินของ SFIs

แม้ว่ากิจกรรมกึ่งการคลังจะก่อให้เกิดความเสี่ยง รัฐบาลจึงควรคำนึงถึงภาระทางการคลังที่จะเกิดขึ้นจากกิจกรรมกึ่งการคลัง เพื่อให้รายงานฐานะทางการคลังสามารถสะท้อนถึงสถานะและขนาดที่แท้จริงของรัฐบาลที่มีต่อระบบเศรษฐกิจ และสามารถใช้เป็นแนวทางในระยะยาวได้

2.2.2 ความหมายและหลักการวิเคราะห์สินเชื่อ

2.2.2.1 ความหมายของสินเชื่อ

(ดารณี พุทธิวิบูลย์, 2558) สินเชื่อ (credit) คือ ความเชื่อถือและไว้วางใจระหว่างบุคคล 2 ฝ่ายในการที่จะให้สินค้าหรือบริการไปใช้ก่อน โดยมีสัญญากำหนดเงื่อนไขและเงื่อนไขการชำระคืนในอนาคต บุคคล 2 ฝ่ายที่กล่าวถึงนั้น อาจมีการติดต่อกันเป็นรายบุคคล กลุ่มบุคคล หรือนิติบุคคล หรือระหว่างกันก็ได้ และสิ่งที่ผู้ให้สินเชื่อจะต้องรับภาระต่อมา คือ ความเสี่ยงด้านสินเชื่อ นอกจากจะต้องตั้งอยู่บนฐานของความเชื่อถือแล้วยังต้องอาศัยหลักประกัน ซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งบุคคล หรือหลักทรัพย์ที่จะนำมาใช้เพื่อลดความเสี่ยงด้วย

สินเชื่อจะให้ความสำคัญและคำนึงถึงในเรื่องของสภาพคล่องเป็นอย่างมาก สภาพคล่อง หมายถึง สินทรัพย์ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้อย่างรวดเร็ว มีเงินทุนหมุนเวียนในกิจการอย่างไม่ขาดมือ เพียงพอที่จะจับจ่ายใช้สอยประจำวัน และมีเงินพอที่จะจ่ายให้กับเจ้าหนี้ในทันทีทันใด

2.2.2.2 กระบวนการสินเชื่อแบ่งได้เป็น 3 ส่วน ดังนี้

(1) รายการสินเชื่อ (Credit Transaction) เริ่มจากการที่ 2 ฝ่ายตกลงที่จะทำการแลกเปลี่ยนสินค้าหรือบริการ โดยมีสัญญากำหนดเงื่อนไขและเงื่อนไขที่จะชำระคืนในอนาคต

(2) สถานะทางสินเชื่อ (Credit Standing) เมื่อมีการตกลงจะให้สินเชื่อแล้ว สิ่งที่ต้องพิจารณาและตัดสินใจขั้นต่อมา คือ สถานะทางสินเชื่อของผู้ขอสินเชื่อว่าดีมาน้อยเพียงใด เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนตัวผลงานชื่อเสียงการดำเนินธุรกิจหรือความสามารถที่จะชำระหนี้หรือไม่ สถานะทางสินเชื่อนี้จะนำมาเป็นตัวบ่งชี้ถึงการยอมรับที่จะให้สินเชื่อภายในวงเงินเงื่อนไขและเงื่อนไข มากน้อยเท่าใดและอย่างไร แก่ผู้ขอสินเชื่อแต่ละราย

(3) ตราสารสินเชื่อ (Credit Instruments) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการให้สินเชื่อที่จะต้องทำหลักฐานเพื่อแสดงการตกลงเกี่ยวกับวงเงินสินเชื่อ เงื่อนไข และเงื่อนไขที่ทั้ง 2 ฝ่าย คือ ผู้ขอสินเชื่อและผู้ให้สินเชื่อ ตกลงกันได้

2.2.2.3 บทบาทของสินเชื่อต่อสถาบันการเงินสินเชื่อมีหน้าที่สำคัญในด้านต่างๆ ดังนี้

(1) Intermediation Function เป็นแหล่งกลางในการระดมเงินฝากจากผู้ที่มีเงินเหลือไปให้กับผู้ที่มีความต้องการใช้เงิน



ภาพที่ 2.1 บทบาทของสินเชื่อในสถาบันการเงิน. จาก *การจัดการสินเชื่อ*, โดย ดารณี พุทธิวิบูลย์, 2558.

(2) Risk Minimization Function เป็นการลดความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับเงินคืนอันอาจเกิดขึ้นได้ โดยผ่านกระบวนการพิจารณาสินเชื่อที่มีประสิทธิภาพ

(3) Provide Liquidity Function เป็นการจัดหาตลาดหรือสภาพคล่องให้กับธุรกิจ ในกรณีที่ผลิตสินค้าเป็นจำนวนมาก หรือกรณีที่เงินทุนไม่เพียงพอ

2.2.2.4 บทบาทของสินเชื่อในระบบเศรษฐกิจ

(1) ด้านผู้บริโภค ผู้บริโภคสามารถนำรายได้ในอนาคตมาชำระค่าสินค้าหรือบริการในปัจจุบัน เพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานการครองชีพให้สูงขึ้นตามความสามารถในการหารายได้ในอนาคต หรืออาจจะนำไปใช้ในกรณีฉุกเฉิน หรือเหตุการณ์อันสุดวิสัย เช่น เพื่อรักษาการเจ็บป่วย เพื่อการศึกษา เป็นต้น ทั้งนี้ ในปัจจุบันสินเชื่อสำหรับบุคคลมาในรูปของ Credit Card ซึ่งมีความสะดวกสบายในการพกพาและการนำไปใช้

(2) ด้านธุรกิจ นักธุรกิจมักใช้สินเชื่อเพื่อการขยายตลาดการค้า และค้นหาลูกค้าของธุรกิจแหล่งใหม่ หากธุรกิจโดยอมให้สินเชื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน ก็จะเป็นการเพิ่มจำนวนผู้ซื้อของธุรกิจนั้นมากขึ้นหรือในกรณีที่ลูกค้าขาดแคลนเงินสดในขณะนั้นเพื่อชำระค่าสินค้าหรือบริการ ดังนั้น หากธุรกิจใดต้องการอยู่รอด ก็จะต้องยอมรับสินเชื่อเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าหรือบริการ นอกจากนี้ยังอาจเกิดจากการที่ธุรกิจขาดแคลนเงินทุนในการจัดหาสินค้าหรือวัตถุดิบก็อาจจำเป็นต้องขอสินเชื่อเพื่อดำเนินธุรกิจต่อไป การดำเนินธุรกิจต่างๆ ไป จำเป็นต้องใช้เงินทุนเป็นจำนวนมากในการเริ่มธุรกิจ ดำเนินธุรกิจและขยายธุรกิจให้ก้าวหน้า ไม่ว่าจะเป็นการก่อสร้างโรงงาน จ้างคนงาน จ้างพนักงาน หรือแม้กระทั่งการสำรวจตลาด เป็นต้น

(3) ด้านเศรษฐศาสตร์สินเชื่อเป็นตัวช่วยรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจได้ทั้งในกรณีที่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ หรือภาวะต่างๆ ทางเศรษฐกิจ เช่น ภาวะการว่างงาน ความล้มเหลวทางธุรกิจ หรือแม้แต่วภาวะเศรษฐกิจเติบโตอย่างรวดเร็วทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อรัฐบาลจะแก้สถานการณ์นี้ด้วยนโยบายการเงินและนโยบายการคลัง กล่าวคือ หากเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ รัฐบาลจะกระตุ้นให้เกิดการใช้จ่ายมากขึ้น โดยใช้สินเชื่อกระตุ้นให้เศรษฐกิจขยายตัว แต่หากเป็นช่วงที่เศรษฐกิจเติบโตเร็วเกินไป รัฐบาลจะเข้ามาช่วยลดการใช้จ่ายเงินลง เพื่อลดภาวะการเกิดเงินเฟ้อ

2.2.2.5 หลักการวิเคราะห์สินเชื่อ

(ชนินทร์ พิทยาวิวิธ, 2550) ผู้วิเคราะห์ควรจะต้องป้องกันความเสี่ยงด้านต่างๆ หรือให้มีความเสี่ยงน้อยที่สุด โดยใช้หลักการวิเคราะห์เครดิต (Credit Analysis) โดยหลักเกณฑ์ที่ผู้ให้กู้ (ธนาคาร) ใช้เป็นแนวทางในการอำนวยสินเชื่อ โดยทั่วไปจะมี 2 หลักเกณฑ์คือ 7C's Policy และ 5P's Policy ซึ่งสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

หลักการวิเคราะห์ 7C's Policy

(1) Character (อุปนิสัยของลูกค้า) ซึ่งอุปนิสัยหรือลักษณะส่วนตัวของลูกค้า เป็นปัจจัยสำคัญข้อแรกของการพิจารณาว่าตัวผู้ขอสินเชื่อเป็นอย่างไร มีความซื่อสัตย์สุจริตเพียงใด มีประวัติไม่ดีทางด้านการเงินหรือไม่ หากเป็นลูกค้าเก่าของธนาคารจะสามารถพิจารณาได้จากผลการติดต่อที่ผ่านมาว่าได้ปฏิบัติตามเงื่อนไข ข้อตกลงที่มีไว้กับธนาคารหรือไม่

(2) Capacity (ความสามารถในการชำระหนี้) ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการพิจารณาสินเชื่อ โดยเจ้าหน้าที่สินเชื่อต้องพิจารณาว่าผู้ขอสินเชื่อมีความสามารถในการชำระหนี้ให้กับธนาคารได้มากน้อยเพียงใด หากผู้กู้เป็นนิติบุคคลจะพิจารณาได้จากความสามารถในการหารายได้และกำไร โดยพิจารณาจากงบการเงินของบริษัทที่จัดส่งให้กับกรมสรรพากร และพิจารณาไปถึงผู้บริหารและผู้ค้าประกันของบริษัทด้วย ทั้งนี้ หากเป็นผู้กู้เป็นบุคคลธรรมดาให้พิจารณาจากแหล่งที่มาของเงิน เช่น ใบบรรองเงินเดือน สมุดบัญชีธนาคาร และเครดิตบูโร เป็นต้น

(3) Capital (เงินทุน) เป็นการวิเคราะห์ถึงสัดส่วนของเงินที่ต้องการสินเชื่อ กับเงินทุนของผู้กู้ว่าเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งอาจรวมไปถึงสินเชื่อเดิมที่ผู้ขอสินเชื่อยังไม่ได้ชำระด้วย ทั้งนี้สถาบันการเงินส่วนมากจะไม่อนุมัติสินเชื่อให้กับธุรกิจขนาดเล็กที่มีเงินทุนไม่มากแต่ขอสินเชื่อวงเงินที่สูง เนื่องจากความเสี่ยงที่สถาบันการเงินจะได้รับมีเกณฑ์สูงตามไปด้วย ต่างกับธุรกิจที่มีเงินทุนสูงอยู่แล้วแต่ยังขาดเงินทุนเพียงเล็กน้อย สถาบันการเงินจะอนุมัติได้ง่ายกว่าเพราะความเสี่ยงต่ำกว่า

(4) Collaterals (หลักประกัน) การให้สินเชื่อของสถาบันการเงินเพื่อลดความเสี่ยงจากการเก็บเงินต้นและดอกเบี้ยไม่ได้ จึงขอหลักประกันเพื่อเป็นการค้ำประกันสินเชื่อด้วย โดยส่วนมากหากเป็นวงเงินที่สูงจะใช้องค์หาริมทรัพย์เป็นหลักประกัน เช่น ที่ดิน อาคาร และ/หรือสิ่งปลูกสร้าง หากวงเงินไม่สูงมากนักอาจใช้บุคคลค้ำประกันได้

(5) Condition (สถานการณ์) เป็นการวิเคราะห์สภาวะเศรษฐกิจทั้งระบบ โดยวิเคราะห์เศรษฐกิจโลก เศรษฐกิจระดับประเทศ สภาพและแนวโน้มของอุตสาหกรรมที่ขอสินเชื่อ ซึ่งแต่ละสถาบันการเงินอาจจะมีมุมมองที่แตกต่างกันไป ดังนั้นหากเลือกขอสินเชื่อกับสถาบันการเงินที่ให้ความสนใจหรือให้การสนับสนุนในธุรกิจที่ขอสินเชื่อ จะทำให้มีโอกาสในการได้รับอนุมัติสูงขึ้น

(6) Currency (อัตราแลกเปลี่ยน) เป็นการศึกษาค่าเงิน และสกุลเงินของต่างประเทศ ซึ่งที่ผ่านมาผู้ประกอบการของไทยได้ประสบปัญหาทางการเงินมาแล้ว ในช่วงปี 2540 โดยได้กู้เงินจากต่างประเทศ ต่อมาค่าเงินอ่อนค่าลงอย่างรุนแรง ส่งผลให้มูลค่าหนี้สินเพิ่มสูงขึ้นเป็นเท่าตัว ทั้งนี้การลดความเสี่ยงสามารถทำได้โดยทำสัญญาซื้อขายเงินล่วงหน้า

(7) Country (ประเทศ) เป็นหัวข้อเพิ่มเติมในกรณีที่มีการขอสินเชื่อระหว่างประเทศ โดยต้องวิเคราะห์ถึงนโยบาย กฎหมาย ข้อกำหนดต่างๆ รวมไปถึงเสถียรภาพทางการเมือง ค่าเงิน และอัตราเงินเฟ้อของประเทศนั้นๆ ประกอบด้วย

หลักการวิเคราะห์ 5P's Policy

(1) People (ผู้ขอสินเชื่อ) โดยพิจารณาจากคุณลักษณะของผู้ขอสินเชื่อ เช่นเดียวกับ Character ในการวิเคราะห์ 7C ว่าเป็นผู้มีค่านาเชื่อถือมากน้อยเพียงใด

(2) Purpose (วัตถุประสงค์ของการขอสินเชื่อ) จะพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของการขอสินเชื่อ เช่น ขอสินเชื่อเพื่อซื้อที่อยู่อาศัย เพื่อการประกอบธุรกิจ เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนในกิจการ เป็นต้น

(3) Payment (การชำระเงินคืน) โดยจะพิจารณาจากความสามารถในการทำกำไรของผู้ขอสินเชื่อ ว่ามีกระแสเงินสดเหลือเพียงพอต่อการชำระหนี้ให้กับสถาบันการเงินหรือไม่ จำนวนเท่าใด และระยะเวลานานเท่าไร

(4) Protection (หลักประกัน) สถาบันการเงินจะขอหลักทรัพย์มาค้ำประกัน เพื่อเป็นการป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากการปล่อยสินเชื่อได้

(5) Prospective (ความเจริญก้าวหน้าของกิจการ) เป็นการพิจารณาถึงผลการดำเนินธุรกิจของกิจการที่ขอสินเชื่อ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับสภาพทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้การพิจารณาจะเป็นในแนวทางเดียวกันกับ Condition ใน 7C's Policy

2.2.3 การติดตามผลและการประเมินผลโครงการ

การติดตามผลและประเมินผลโครงการเป็นการศึกษาวิเคราะห์สภาพที่เป็นปัญหาและอุปสรรค ความก้าวหน้าหรือความสัมฤทธิ์ผลของโครงการ ตลอดจนผลกระทบที่สืบเนื่องจากการดำเนินโครงการทั้งทางตรงและทางอ้อม

(สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2536) สาเหตุที่การประเมินผลเข้ามามีบทบาทสำคัญในการบริหารโครงการหรือการบริหารโดยทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นการนำเอาแนวความคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลไปใช้อย่างแพร่หลาย ทั้งในระบบราชการและธุรกิจเอกชน จนกลายเป็นเครื่องมือสำคัญของการบริหารในปัจจุบันนั้น เนื่องจากการประเมินผลเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่จะสามารถให้ผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้หาคำตอบเกี่ยวกับการดำเนินโครงการหรือแผนงานต่างๆ ได้ดังนี้

(1) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) เป็นคำตอบที่ทำให้ทราบว่าผลผลิตและจุดหมายที่กำหนดไว้ได้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด และมีเหตุผลอะไรที่ทำให้การปฏิบัติงานนั้นประสบความสำเร็จ และอะไรบ้างที่ทำให้ล้มเหลว

(2) ความสำคัญ (Significance) เป็นคำตอบที่ทำให้ทราบว่าความสัมพันธ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้นั้นมีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ หรือมีผลต่อการขยายโครงการไปทางใดบ้าง และมีผลกระทบอย่างอื่นอีกหรือไม่ เพียงใด

(3) ประสิทธิภาพ (Efficiency) คือ คำตอบที่ทำให้ทราบว่าการทำงานนั้นได้ผลคุ้มค่ากับต้นทุนหรือไม่ และมีแนวทางที่ดีกว่าที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด

2.2.3.1 ระบบการติดตามผลและการกำกับงาน

การติดตามผลหรือการกำกับงานนับเป็นเทคนิคที่สำคัญในการเร่งรัดโครงการหรือแผนงานให้ดำเนินการแล้วเสร็จได้ทันตามเวลา การติดตามผลหรือการกำกับงานที่ดีนั้นจะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ และอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งแผน และมีการรายงานเป็นระยะๆ ระบบการติดตามผลหรือการกำกับงานที่ดีต้องมียุทธศาสตร์ประกอบ 2 ประการ ดังนี้

(1) การเก็บรวบรวมข้อมูล กระทำได้หลายวิธี คือ

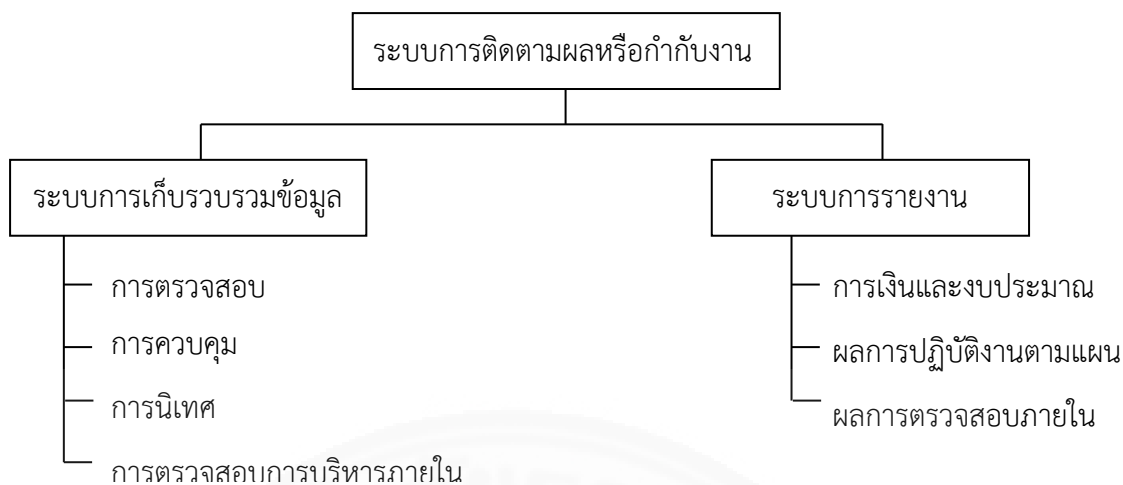
(1.1) การตรวจสอบ (Inspection) คือ การตรวจสอบความถูกต้องของการดำเนินงานของฝ่ายบริหารเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปโดยสอดคล้องกับกฎเกณฑ์ วัตถุประสงค์ กฎหมาย หรือมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ เช่น การตรวจสอบหลักฐานการใช้จ่ายเงิน เป็นต้น

(1.2) การควบคุม (Controlling) เป็นการกำกับดูแลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามขั้นตอนการดำเนินงานที่กำหนดไว้ในแผน เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์โดยมีประสิทธิภาพสูงสุด

(1.3) การนิเทศ (Supervising) เป็นการช่วยเหลือ แนะนำ ชี้แจง บริการและติดตามผล เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและปรับปรุงการปฏิบัติงานให้สามารถบรรลุผลตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

(1.4) การตรวจสอบการบริหารภายใน (Operation Audit) เป็นการตรวจสอบเทคนิคการบริหารภายในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงเทคนิควิธีการให้สามารถเกื้อกูลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติโครงการให้มากขึ้น

(2) ระบบการรายงาน ซึ่งโดยทั่วไปจะกระทำทุกๆ 3 เดือน หรือ 6 เดือน ในรูปของการรายงานเกี่ยวกับการเงินและงบประมาณ ผลการตรวจสอบภายใน และผลการปฏิบัติงานตามโครงการ



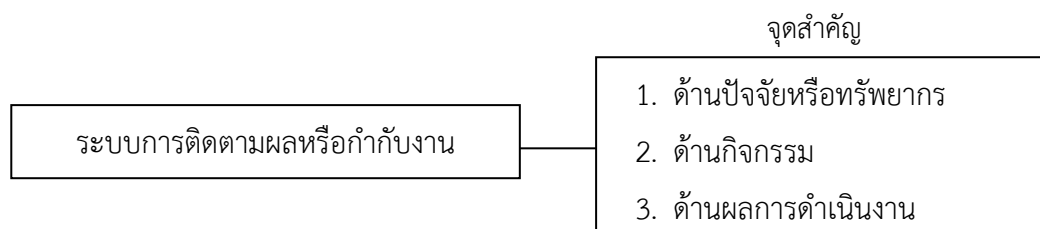
ภาพที่ 2.2 องค์ประกอบของระบบการติดตามผลหรือการกำกับการทำงาน. จาก *การวิจัยประเมินผลโครงการ*, โดย สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2536.

ส่วนการดำเนินงานที่จะทำให้ระบบการติดตามหรือกำกับการทำงานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ควรจะประกอบด้วยการดำเนินงานใน 3 ประเด็นหลักดังนี้

(1) การติดตามผลหรือการกำกับการทำงานด้านปัจจัยหรือทรัพยากร เพื่อใช้ตรวจสอบว่าโครงการ หรือแผนงานได้รับปัจจัยหรือทรัพยากรทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพตามเวลาที่กำหนดหรือไม่

(2) การติดตามผลหรือการกำกับการทำงานด้านกิจกรรม เพื่อใช้ตรวจสอบว่าได้มีการปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่

(3) การติดตามผลหรือการกำกับการทำงานด้านผลการดำเนินงานเพื่อตรวจสอบว่าได้ผลตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนหรือไม่



ภาพที่ 2.3 จุดสำคัญของการติดตามผลหรือกำกับการทำงาน. จาก *การวิจัยประเมินผลโครงการ*, โดย สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2536.

2.2.4 ความไม่สมบูรณ์ของสัญญา (Incomplete Contract)

เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่ามีปัญหาส่วนหนึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการขาดความเข้าใจในระเบียบคำสั่งของพนักงานธนาคารออมสิน และผู้ประกอบการ SMEs ขาดความเข้าใจในหลักเกณฑ์เงื่อนไขต่างๆ ของโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำฯ ทั้งนี้ (Baker, Gibbons, and Murphy, 2544) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า

(1) สัญญาไม่อาจเขียนให้ครบถ้วนได้ ในขณะเดียวกันก็ไม่สามารถบังคับได้เสมอ เพราะบางสถานการณ์มีต้นทุนในการพิสูจน์ทราบ (Verification cost) สูง หากให้บุคคลที่สามเป็นผู้พิสูจน์ (ศาล)

(2) การผิดสัญญาอาจก่อให้เกิดความเสียหายจนไม่อาจเล่นเกมต่อได้ในรอบหน้า

(3) ความเชื่อใจ (Trust) ระหว่างธุรกิจ เป็นสิ่งสำคัญในการบังคับให้ร่วมมือ แม้ว่าจะไม่มีการรวมตัวเป็นธุรกิจเดียว (integration) ก็ตาม

ในขณะที่ (Hart-Moore, 1990) ก็ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของความไม่สมบูรณ์ของสัญญาไว้ว่า

(1) ไม่สามารถเขียนสัญญาให้ผูกพันในระยะยาวได้ เนื่องจากไม่อาจคาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคตที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้

(2) Transaction Cost เป็นไปได้ว่า เงื่อนไขในสัญญาเป็นค่าใช้จ่ายในอนาคตที่แพงจนเกินไป

(3) ไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลได้ บางข้อมูลรู้ว่ามี แต่ไม่สามารถที่จะตรวจสอบได้หรือถูกนำมาใช้ได้จริง

จากการศึกษาแนวคิดข้างต้น พบว่า มีความเข้าข่ายกับการศึกษาของผู้ศึกษาในประเด็นที่ว่า “สัญญาไม่อาจเขียนให้ครบถ้วนได้ ในขณะเดียวกันก็ไม่สามารถบังคับได้เสมอ เพราะบางสถานการณ์มีต้นทุนในการพิสูจน์ทราบ (Verification cost) สูง หากให้บุคคลที่สามเป็นผู้พิสูจน์ (ศาล)” เนื่องจากผู้เขียนไม่ใช่ผู้ปฏิบัติงานจริง จึงไม่สามารถเขียนข้อความในหนังสือชี้แจงวิธีปฏิบัติหรือคำสั่งได้อย่างครบถ้วน หรือสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้นำไปปฏิบัติต่อได้ และข้อความที่ว่า “ไม่สามารถเขียนสัญญาให้ผูกพันในระยะยาวได้ เนื่องจากไม่อาจคาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคตที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้” เนื่องจากมีปัจจัยในอนาคตที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ และอาจมีความเสี่ยงซึ่งไม่สามารถคาดการณ์ได้ในปัจจุบัน หนังสือชี้แจงวิธีปฏิบัติ/คำสั่งถูกเขียนออกมาโดยอ้างอิงจากเหตุการณ์ในอดีตและปัจจุบัน อาจจะมีข้อผิดพลาดได้ในอนาคต

2.3 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายกึ่งการคลัง

การศึกษาเกี่ยวกับการใช้นโยบายกึ่งการคลังของ (ศิริโรจน์ เจริญผล, 2548) และ (อนุวัฒน์ ชลไพศาล, 2550) ได้มีผลการศึกษาที่ตรงกันว่า รัฐบาลออกมาตรการกึ่งการคลังผ่านสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs) เช่น ธนาคารออมสิน ธกส. ธอส. เป็นต้น เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยผลจากการออกมาตรการกึ่งการคลัง พบว่ามีผลต่อการเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงในช่วงเวลาที่ดำเนินมาตรการกึ่งการคลังอย่างมีนัยสำคัญ และไม่ก่อให้เกิดปัญหาทางการเงินแก่ SFIs และฐานะทางการเงินของ SFIs ยังคงแข็งแกร่งอีกทั้งหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้โดยรวมของ SFIs อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้โดยรวมของธนาคารพาณิชย์

โดยทั้ง 2 ท่านได้ให้ข้อเสนอแนะของศึกษาเกี่ยวกับการใช้นโยบายกึ่งการคลังไว้ว่า รัฐบาลควรพิจารณาถึงการใช้จ่ายงบประมาณในอนาคตให้ดี หากนโยบายที่ใช้เป็นการแบกรับความเสี่ยงจากการชดเชยหรือให้เงินสนับสนุนที่มากเกินไป อาจส่งผลเสียต่อฐานะทางการคลังได้

การศึกษาของ (ศิริโรจน์ เจริญผล, 2548) และ (อนุวัฒน์ ชลไพศาล, 2550) เป็นการศึกษาภาพรวมของการใช้มาตรการกึ่งการคลังในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้มาตรการต่อการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับสิ่งที่ผู้ศึกษาต้องการศึกษาในครั้งนี้ หากแต่ผู้ศึกษามุ่งเน้นเฉพาะกรณีศึกษาในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs ของธนาคารออมสิน ปี พ.ศ. 2558 โดยเป็นการศึกษาถึงความสำเร็จ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคของโครงการดังกล่าว

2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกึ่งการคลัง

ในด้านของการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมกึ่งการคลัง มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์มาตรการโครงการจำนำข้าว (เบญจรงค์ พุทธอัญชลี, 2543) เป็นการศึกษาความสำเร็จของโครงการโดยเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของโครงการกับเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ผลการศึกษาพบว่าการใช้มาตรการโครงการจำนำข้าวผ่านธกส. มีทั้งที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จ ในด้านความสำเร็จของโครงการคือ สามารถช่วยเหลือเกษตรกรในรูปของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่ำเพียงร้อยละ 3 ต่อปี เพื่อเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนในระยะสั้น เนื่องจากช่วงฤดูเก็บเกี่ยวที่มีอุปทานผลผลิตออกสู่ตลาดเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดราคาสินค้าตกต่ำ ทั้งนี้ ได้ช่วยให้ความเป็นอยู่ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการดีขึ้น โดยนำเงินจากการเข้าร่วมโครงการไปปิดชำระหนี้ นอกกระบไปได้ และมีต้นทุนในการผลิตข้าวในฤดูกาลต่อไปในส่วนที่ไม่ประสบความสำเร็จของโครงการ

คือ รัฐบาลต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายสำหรับการช่วยเหลือในครั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นเงินชดเชย และ ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยให้แก่ ธกส. ค่าใช้จ่ายในการรับจำนำข้าว ค่าใช้จ่ายในการระบายข้าวเปลือก ที่หลุดจำนำและขาดทุนจากการขายข้าวเปลือกในราคาต่ำ

ผู้ศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ให้รัฐบาลพิจารณาการใช้มาตรการช่วยเหลือ ประชาชน ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มใด ให้คำนึงถึงความจำเป็นและเร่งด่วนในการแก้ปัญหาสูงสุด ในที่นี้ โครงการรับจำนำข้าว ควรรับเฉพาะข้าวนาปี เพราะข้าวนาปรังมีความขึ้นสูงการเก็บรักษาค่อนข้าง ยากและเน่าเสียง่าย จะเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณ และหากปีใดที่ราคาขายข้าวเปลือก ในตลาดสูงแล้ว รัฐบาลไม่ควรเข้าไปแทรกแซงราคาควรปล่อยให้ไปตามกลไกของตลาด

การศึกษาดังกล่าว มีความคล้ายคลึงกับการศึกษาของผู้ศึกษาในส่วนของ วิธีการศึกษาความสำเร็จของโครงการโดยการเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ หากแต่ด้วย เงื่อนไขที่จำกัด การศึกษาของผู้ศึกษาจึงไม่สามารถลึกลงไปถึงความเป็นผู้เข้าร่วมโครงการ หลังจากขอสินเชื่อไปแล้วได้ เป็นเพียงการศึกษาความสำเร็จในเป้าหมายของปริมาณการปล่อยสินเชื่อ ของธนาคารออมสิน เท่านั้น

2.3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน

(รองศาสตราจารย์หม่อมราชวงศ์วุฒิเลิศ เทวกุล, และคนอื่นๆ, 2541) ได้จัดทำ “รายงานโครงการศึกษาและติดตามประเมินผลการดำเนินงานกองทุนพัฒนาชนบท ภายหลังการ ดำเนินโครงการร่วมกันระหว่าง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกับ ธนาคารออมสิน” ซึ่งเป็นการติดตามและประเมินผลในแง่ของการบริหารจัดการโครงการในส่วนของ ธนาคารออมสินและการพัฒนาในส่วนขององค์กรชุมชน โดยกองทุนพัฒนาชุมชนจัดตั้งขึ้นเพื่อ วัตถุประสงค์ในการแก้ปัญหาความยากจนของชาวชนบท เพื่อช่วยเหลือในการเกษตร โดยให้ธนาคาร ออมสินเป็นแหล่งเงินทุนในการขอสินเชื่อเพื่อใช้ตามวัตถุประสงค์ที่ได้รับอนุมัติไว้ ทั้งนี้ ผลการศึกษา พบว่า ในส่วนของการจัดการของธนาคารออมสิน มีศักยภาพเพียงพอในการ บริหารจัดการด้วย เงินทุนและบุคลากรที่เพียงพอ และบุคลากรมีประสบการณ์ในการพิจารณาสินเชื่อค่อนข้างมาก ทำให้ เข้าใจในหลักการของการให้สินเชื่อในครั้งนี้ในส่วนการพัฒนาขององค์กรชุมชนพบว่า มีประสิทธิภาพ ในระดับหนึ่ง องค์กรชุมชนเกิดความสามัคคี ร่วมกันพัฒนาองค์กรชุมชนของตนให้เข้มแข็งขึ้น และมี การเชื่อมโยงกันระหว่างองค์กรชุมชน เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการนำเงินที่ได้รับอนุมัติสินเชื่อ ไปแล้ว ส่วนใหญ่นำไปประกอบอาชีพเพื่อให้เกิดความคล่องตัวขึ้น หรือประกอบอาชีพใหม่ๆ ซึ่งเป็น การขยายอาชีพให้องค์กรชุมชน มีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่นำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของโครงการ

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวข้างต้น เป็นแบบอย่างให้กับการศึกษาของผู้ศึกษา เนื่องจากการศึกษาในด้านการบริหารจัดการการปล่อยสินเชื่อของธนาคารออมสิน ซึ่งเป็นหนึ่งในวัตถุประสงค์ของการศึกษาของผู้ศึกษาในครั้งนี้ หากแต่โครงการที่ผู้ศึกษาทำการศึกษานั้น เป็นการให้สินเชื่อแก่ผู้ประกอบการธุรกิจ หรือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ต่างจากรายงานโครงการฯ ที่เป็นการให้สินเชื่อสำหรับองค์กรชุมชน และรายบุคคล



บทที่ 3

วิธีการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ข้าพเจ้าทำการศึกษาในเชิงพรรณนา โดยแบ่งการศึกษาเป็น 2 ส่วน ดังนี้

3.1 ส่วนที่ 1 ศึกษาเปรียบเทียบผลสำเร็จของโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ

การศึกษาในส่วนนี้ เป็นการศึกษาเพื่อพิจารณาถึงกระบวนการทำงานของธนาคารออมสิน หากว่าการดำเนินงานในโครงการนี้ประสบความสำเร็จ หมายความว่า กระบวนการทำงานของธนาคารออมสินมีประสิทธิภาพเพียงพอ แต่หากว่าการดำเนินงานในโครงการไม่ประสบความสำเร็จ นั้นหมายถึง กระบวนการทำงานยังขาดประสิทธิภาพ หรือมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ซึ่งจะทำให้การพิจารณาต่อไป เพื่อปรับปรุงกระบวนการให้ดียิ่งขึ้น

3.1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลสำเร็จของโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำๆ นี้ จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 ชุด คือ

- (1) เป้าหมายการปล่อยสินเชื่อที่ธนาคารออมสินตั้งไว้ (วงเงิน : ล้านบาท)
- (2) ปริมาณสินเชื่อที่ลูกค้ายื่นความประสงค์ขอกู้ (วงเงิน : ล้านบาท)
- (3) ปริมาณสินเชื่อที่ลูกค้าได้รับการอนุมัติจริง ณ วันปิดโครงการ หรือวงเงินถูกจัดสรรหมด (วงเงิน : ล้านบาท)

3.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลทั้ง 3 ชุดข้างต้น มาเปรียบเทียบผลสำเร็จของโครงการโดยมี “เป้าหมายการปล่อยสินเชื่อที่ธนาคารตั้งไว้” เป็นฐานของการเปรียบเทียบ หากว่าปริมาณสินเชื่อที่ลูกค้ายื่นความประสงค์ขอกู้ และปริมาณสินเชื่อที่ลูกค้าได้รับการอนุมัติจริง มีจำนวนมากกว่าเป้าหมายการปล่อยสินเชื่อที่ธนาคารตั้งไว้หมายความว่า การดำเนินโครงการ “ประสบความสำเร็จ” แต่หากน้อยกว่า หมายความว่า การดำเนินโครงการ “ไม่ประสบความสำเร็จ”

3.2 ส่วนที่ 2 ศึกษาปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ

การศึกษาในส่วนนี้จะทำการเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามและการสัมภาษณ์จากพนักงานสินเชื่อของธนาคารออมสินและผู้ประกอบการ SMEs ที่ขอสินเชื่อในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ กับธนาคารออมสิน และศึกษาข้อจำกัดของโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ จากเงื่อนไขที่รัฐบาลกำหนดเพื่อวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา

3.2.1 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลสำคัญ 2 ส่วนดังนี้

3.2.1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ

ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามกับพนักงานสินเชื่อของธนาคารออมสินทั่วประเทศ และผู้ประกอบการ SMEs ที่ขอกู้ในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ กับธนาคารออมสิน เพื่อสอบถามถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการ รวมทั้งข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการให้สินเชื่อในลักษณะเดียวกันในอนาคต

3.2.1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ

ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร รายงาน และคำสั่งต่างๆ ของธนาคารออมสิน ธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเป็นข้อมูลดังนี้ หลักเกณฑ์เงื่อนไขการให้สินเชื่อในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ ปริมาณการให้สินเชื่อ จำนวนผู้ประกอบการ SMEs ที่ขอกู้สินเชื่อในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ กับธนาคารออมสิน และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ มี 2 กลุ่มประชากร คือ

(1) ผู้ประกอบการ SMEs ที่ลงทะเบียนแจ้งความประสงค์ขอสินเชื่อในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ กับธนาคารออมสิน โดยมีข้อมูลจำนวนประชากรทั้งสิ้น 2,184 คน โดยจำแนกออกเป็นแต่ละสายงานกิจการสาขาของธนาคารออมสินได้ดังนี้ (ข้อมูล ณ วันที่ 16 พฤศจิกายน 2558)

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนทั้งหมดของผู้ลงทะเบียนยืนยันความประสงค์ขอสินเชื่อในโครงการ

(หน่วย : ราย)

โครงการ						
สายงาน กิจการ สาขา	ประมง	ประสิทธิภาพ เครื่องจักร	ท่องเที่ยว	รับเหมา ภาครัฐ	เสริมสภาพ คล่อง	รวม
1	0	3	12	3	231	249
2	2	6	37	5	461	511
3	0	10	44	8	210	272
4	0	6	23	1	215	245
5	0	3	20	1	182	206
6	61	13	137	12	478	701
รวมทั้งสิ้น						2,184

ที่มา : ฝ่ายบริหารลูกค้าธุรกิจและภาครัฐ ธนาคารออมสิน, 2559.

(2) พนักงานสินเชื่อของธนาคารออมสินทั่วประเทศ ทั้งนี้จะใช้จำนวนประชากรของพนักงานสินเชื่อเท่ากับจำนวนของผู้ประกอบการ SMEs ที่ลงทะเบียนแจ้งความประสงค์ขอสินเชื่อในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำฯ กับธนาคารออมสินไว้ นั่นคือ 2,184 คน

3.2.2.2 การสุ่มตัวอย่าง

จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ จะพิจารณาจากข้อมูลในตารางที่ 3.1 โดยจะคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบจับคู่ หากผู้ประกอบการ SMEs ที่ยื่นขอสินเชื่อที่ธนาคารออมสินสาขา/เขตใด จะเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานสินเชื่อที่เป็นผู้ให้บริการสินเชื่อแก่ผู้ประกอบการ SMEs รายนั้นๆ ด้วย เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูลของผู้ศึกษา และสามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้อย่างครบถ้วน

ในการศึกษารั้งนี้ จะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันในบางลักษณะ กล่าวคือ แต่ละพื้นที่ของสายงานกิจการสาขามีความแตกต่างกันของการประกอบธุรกิจ เช่น สายงานกิจการสาขา 1 โดยเฉพาะภาค 3 ผู้ประกอบการ SMEs ส่วนใหญ่จะดำเนินธุรกิจประเภทโรงงานอุตสาหกรรม ในขณะที่สายงานกิจการสาขา 5 และ 6 ผู้ประกอบการ SMEs ส่วนใหญ่ ประกอบธุรกิจประเภทที่พักอาศัยให้เช่าสำหรับนักท่องเที่ยว เป็นต้น

จากนั้นจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Random Sampling) และนำแบบสอบถามไปแจกที่สาขา/เขตต่างๆ ทั้งนี้สามารถแสดงวิธีการสุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตร (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2529)

$$n = \frac{NZ^2pq}{d^2(N+1) + Z^2pq} \quad (3.1)$$

โดย n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร (2,184)

Z = ค่าที่ได้จากตารางแจกแจงแบบปกติ ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% (1.96)

p = สัดส่วนของประชากรที่จะศึกษา 30% ของประชากร (0.30)

q = $1-p$ (0.70)

d = ผลคูณของค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นและความคลาดเคลื่อนมาตรฐานหรือค่าความคลาดเคลื่อนสูงสุดที่เกิดขึ้นได้ (0.05)

$$\text{จะได้ } n = \frac{(2,184)(1.96^2)(0.30)(0.70)}{(0.05^2)(2,184 + 1) + (1.96^2)(0.30)(0.70)} = 281 \text{ คน}$$

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ พนักงานสินเชื่อของธนาคารออมสิน จำนวน 281 คน และผู้ประกอบการ SMEs ที่ขอสินเชื่อในโครงการฯ จำนวน 281 ราย

ขั้นที่ 2 สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratify random sampling)

(1) แบ่งชั้นภูมิตามสายงานกิจการสาขา ได้ดังนี้

ชั้นภูมิที่ 1 คือ ธนาคารออมสิน สายงานกิจการสาขา 1

ชั้นภูมิที่ 2 คือ ธนาคารออมสิน สายงานกิจการสาขา 2

ชั้นภูมิที่ 3 คือ ธนาคารออมสิน สายงานกิจการสาขา 3

ชั้นภูมิที่ 4 คือ ธนาคารออมสิน สายงานกิจการสาขา 4

ชั้นภูมิที่ 5 คือ ธนาคารออมสิน สายงานกิจการสาขา 5

ชั้นภูมิที่ 6 คือ ธนาคารออมสิน สายงานกิจการสาขา 6

(2) การสุ่มตัวอย่างของแต่ละชั้นภูมิ

จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการศึกษาคั้งนี้ได้จำนวน 281 คน จำนวน 2 กลุ่มตัวอย่าง (พนักงานสินเชื่อและผู้ประกอบการ SMEs) ในขั้นตอนนี้จะคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วนในแต่ละสายงานกิจการสาขาของธนาคารออมสิน โดยใช้สูตรดังนี้

$$F = \frac{n * N_i}{N} \quad (3.2)$$

โดย F = จำนวนตัวอย่างในแต่ละสายงานกิจการสาขา

n = จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

N_i = จำนวนผู้ประกอบการ SMEs ที่ขอสินเชื่อในแต่ละสายงานกิจการสาขา

N = จำนวนผู้ประกอบการ SMEs ที่ขอสินเชื่อทั้งหมด

จากสูตรดังกล่าว ทำการคำนวณจำนวนตัวอย่างแต่ละสายงานกิจการสาขาได้ดังนี้

(1) สายงานกิจการสาขา 1 มีผู้ประกอบการ SMEs ขอสินเชื่อ จำนวน 249 ราย

จะคำนวณกลุ่มตัวอย่างได้ $F_1 = \frac{281 * 249}{2,184} = 32 \text{ คน}$

(2) สายงานกิจการสาขา 2 มีผู้ประกอบการ SMEs ขอสินเชื่อ จำนวน 511 ราย

จะคำนวณกลุ่มตัวอย่างได้ $F_2 = \frac{281 * 511}{2,184} = 66 \text{ คน}$

(3) สายงานกิจการสาขา 3 มีผู้ประกอบการ SMEs ขอสินเชื่อ จำนวน 272 ราย

จะคำนวณกลุ่มตัวอย่างได้ $F_3 = \frac{281 * 272}{2,184} = 35 \text{ คน}$

(4) สายงานกิจการสาขา 4 มีผู้ประกอบการ SMEs ขอสินเชื่อ จำนวน 245 ราย

$$\text{จะคำนวณกลุ่มตัวอย่างได้ } F_4 = \frac{281 * 245}{2,184} = 32 \text{ คน}$$

(5) สายงานกิจการสาขา 5 มีผู้ประกอบการ SMEs ขอสินเชื่อ จำนวน 206 ราย

$$\text{จะคำนวณกลุ่มตัวอย่างได้ } F_5 = \frac{281 * 206}{2,184} = 26 \text{ คน}$$

(6) สายงานกิจการสาขา 6 มีผู้ประกอบการ SMEs ขอสินเชื่อ จำนวน 701 ราย

$$\text{จะคำนวณกลุ่มตัวอย่างได้ } F_6 = \frac{281 * 701}{2,184} = 90 \text{ คน}$$

ขั้นที่ 3 สุ่มตัวอย่างในแต่ละโครงการสินเชื่อ 5 ประเภท ที่ผู้ประกอบการ SMEs ที่ขอสินเชื่อในแต่ละสายงานกิจการสาขา เพื่อให้การศึกษามีความครอบคลุมทุกประเภทสินเชื่อ และสามารถรวบรวมข้อมูลให้มีครบถ้วนมากที่สุด โดยวิธีการคำนวณนั้น จะใช้สูตรเดียวกันกับขั้นที่ 2 และผลการคำนวณกลุ่มตัวอย่างแสดงไว้ตารางที่ 3.2 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนตัวอย่างทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษา

(หน่วย : ราย)

โครงการ		ประสิทธิภาพ เครื่องจักร	ท้องเที่ยว	รับเหมา ภาครัฐ	เสริมสภาพ คล่อง	รวม
สายงาน กิจการสาขา	ประมง					
1	0	0	2	0	30	32
2	0	1	5	1	59	66
3	0	1	6	1	27	35
4	0	1	3	0	28	32
5	0	0	3	0	23	26
6	8	2	18	2	60	90
รวมทั้งสิ้น						281

ที่มา : ฝ่ายบริหารลูกค้าธุรกิจและภาครัฐ ธนาคารออมสิน, 2559 และจากการประมวลผลเพิ่มโดยผู้ศึกษา

3.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่พนักงานสินเชื่อและผู้ประกอบการ SMEs พบจากโครงการสินเชื่อ ดอกเบี้ยต่ำๆ โดยทำการสร้างแบบสอบถาม 2 แบบ สำหรับพนักงานสินเชื่อของธนาคารออมสิน และสำหรับผู้ประกอบการ SMEs ที่ขอสินเชื่อกับธนาคารออมสิน โดยมีรายละเอียดของแบบสอบถาม ดังต่อไปนี้

3.2.3.1 แบบสอบถามสำหรับพนักงาน

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล เช่น หน่วยงานที่สังกัด (สาขา/เขต/ภาค)

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคจากการให้บริการ สินเชื่อในโครงการสินเชื่อ ดอกเบี้ยต่ำๆ (ด้านลูกค้า)

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคจากการให้บริการ สินเชื่อในโครงการสินเชื่อ ดอกเบี้ยต่ำๆ (ด้านกระบวนการทำงาน)

3.2.3.2 แบบสอบถามสำหรับผู้ประกอบการ SMEs

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป เช่น ประเภทธุรกิจ สาขาที่ยื่น ขอสินเชื่อ วงเงินที่ขอสินเชื่อ และข้อมูลรายได้ของธุรกิจ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลการเข้าร่วมโครงการสินเชื่อ ดอกเบี้ยต่ำๆ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมโครงการสินเชื่อ ดอกเบี้ยต่ำๆ

3.2.4 การทดสอบเครื่องมือ

(1) หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นนำเสนอ อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาในครั้งนี้หรือไม่ หลังจากนั้นจะนำมาแก้ไขปรับปรุงเพื่อดำเนินการขั้นต่อไป

(2) นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Pre-Test) กับกลุ่ม ตัวอย่างจำนวน 20 คน เพื่อทดสอบหาว่าเนื้อหาของแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษานั้น มีความเข้าใจ ในคำถามมากน้อยอย่างไร

(3) นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว มาตรวจสอบปรับปรุงอีกครั้ง โดยคัดเลือกคำถามที่มีความซับซ้อนออกจากแบบสอบถามและเพิ่มเติมเนื้อหาที่ยังไม่ครอบคลุม และจึงจัดทำเป็นฉบับจริงเพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

3.2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

(1) ข้อมูลปฐมภูมิ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์แล้ว แจกให้แก่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 281 คน ทั้ง 2 กลุ่ม

(2) ข้อมูลทุติยภูมิ ผู้ศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร รายงาน และคำสั่งต่างๆ ของธนาคารออมสิน ธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หลักเกณฑ์การให้สินเชื่อ ปริมาณการให้สินเชื่อ จำนวนผู้ประกอบการ SMEs และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลภายหลังเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งทำการตรวจสอบความเรียบร้อยแล้ว จึงประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ทางสถิติโดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive analysis) ได้ดังนี้

3.2.6.1 แบบสอบถามสำหรับพนักงาน

(1) ในส่วนที่ 1 จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตารางและแสดงค่าทางสถิติอย่างง่าย ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage)

(2) ในส่วนที่ 2 จะวิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคที่พนักงานสินเชื่อได้รับจากลูกค้าจากการให้บริการสินเชื่อในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำฯ รวมถึงสรุปเนื้อหาถึงสิ่งที่พนักงานสินเชื่ออยากให้มีการแก้ไขในแต่ละปัญหานั้นๆ

(3) ในส่วนที่ 3 จะวิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคที่พนักงานสินเชื่อได้รับจากกระบวนการในการให้บริการสินเชื่อในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำฯ รวมถึงสรุปเนื้อหาถึงสิ่งที่พนักงานสินเชื่ออยากให้มีการแก้ไขในแต่ละปัญหานั้นๆ

3.2.6.2 แบบสอบถามสำหรับผู้ประกอบการ SMEs

(1) ในส่วนที่ 1 จะทำการวิเคราะห์ข้อมูล ในรูปของตารางและแสดงค่าทางสถิติอย่างง่าย ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage)

(2) ในส่วนที่ 2 จะทำการวิเคราะห์ข้อมูล ในรูปของตารางและแสดงค่าทางสถิติอย่างง่าย ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage)

(3) ในส่วนที่ 3 จะวิเคราะห์ในหัวข้อปัญหาและอุปสรรคที่พบจากการขอสินเชื่อในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำฯ ตามเหตุผลต่างๆ รวมถึงสรุปเนื้อหาของสิ่งที่อยากให้มีการแก้ไขของปัญหานั้นๆ



บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ในบทนี้เป็นผลการศึกษาเรื่อง วิเคราะห์ผลการดำเนินงานโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs: กรณีโครงการย่อยของธนาคารออมสิน โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 281 คน ผู้ศึกษาได้แบ่งการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาการเปรียบเทียบผลสำเร็จของโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ

ส่วนที่ 3 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกกับลูกค้าที่ได้รับปัญหาและอุปสรรคจากการขอสินเชื่อในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ

4.1 ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาการเปรียบเทียบผลสำเร็จของโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs

4.1.1 ผลการดำเนินงานในภาพรวมของโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ

ณ วันที่ 26 พฤศจิกายน 2558 วงเงินโครงการ จำนวน 100,000 ล้านบาท ถูกจัดสรรเสร็จสิ้น และสำหรับโครงการนี้ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นไปเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2559 ทั้งนี้ สามารถสรุปยอด การเบิกใช้วงเงินในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ ของแต่ละสถาบันการเงินได้ตามตารางที่ 4.1 ดังนี้ (ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2559)

ตารางที่ 4.1 แสดงผลการดำเนินงานภาพรวมของโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับ	ชื่อสถาบันการเงิน	ยอดเบิก	สัดส่วน
1	ธนาคารไทยพาณิชย์	24,705	25.12%
2	ธนาคารกรุงไทย	23,301	23.69%
3	ธนาคารกสิกรไทย	16,035	16.30%
4	ธนาคารกรุงเทพ	12,317	12.52%
5	ธนาคารออมสิน	4,360	4.43%
6	ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจฯ	4,227	4.30%
7	ธนาคารแลนด์แอนด์เฮาส์	3,204	3.26%
8	ธนาคารทีสโกลี	2,649	2.69%
9	ธนาคารกรุงศรีอยุธยา	2,118	2.15%
10	ธนาคารธนชาต	2,073	2.11%
11	ธนาคารยูโอบี	1,267	1.29%
12	ธนาคารทหารไทย	659	0.67%
13	ธนาคารเกียรตินาคิน	548	0.56%
14	ธนาคารไทยเครดิต	393	0.40%
15	ธนาคารไอซีบีซี (ไทย)	202	0.21%
16	ธนาคารเพื่อการส่งออกฯ	129	0.13%
17	ธนาคารเพื่อการเกษตรฯ	89	0.09%
18	ธนาคารอิสลามฯ	54	0.05%
19	ธนาคารซีไอเอ็มบีไทย	13	0.01%
รวม		98,342	100.00%

ที่มา : จากการรวบรวมโดยผู้ศึกษา

จากตารางที่ 4.1 พบว่าธนาคารออมสินมียอดการเบิกใช้วงเงินในโครงการสินเชื่อ ดอกเบี้ยต่ำๆ อยู่ในลำดับที่ 5 โดยมียอดการเบิกใช้วงเงินเท่ากับ 4,360 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.43% สำหรับสถาบันการเงินที่ยอดการเบิกใช้วงเงินมากเป็นลำดับที่ 1 คือ ธนาคารไทยพาณิชย์ โดยมี ยอดการเบิกใช้วงเงินเท่ากับ 24,705 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 25.12% รองลงมาลำดับที่ 2 คือ ธนาคารกรุงไทย มียอดการเบิกใช้วงเงินเท่ากับ 23,301 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 23.69% และลำดับ ที่ 3 คือ ธนาคารกสิกรไทย มียอดการเบิกใช้วงเงินเท่ากับ 16,035 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 16.30%

ส่วนสถาบันการเงินที่มียอดการเบิกใช้วงเงินในโครงการน้อยที่สุด 3 ลำดับคือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) มียอดการเบิกใช้วงเงินเท่ากับ 89 ล้านบาท คิดเป็น ร้อยละ 0.09% รองลงมาคือ ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย มียอดการเบิกใช้วงเงินเท่ากับ 54 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.05% และลำดับสุดท้ายคือ ธนาคารซีไอเอ็มบีไทย มียอดการเบิกใช้ วงเงินเพียง 13 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.01%

ทั้งนี้ ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ความได้เปรียบเสียเปรียบทางการแข่งขันระหว่าง ธนาคารออมสินกับสถาบันการเงินที่มียอดการเบิกใช้วงเงินมากกว่าและน้อยกว่า โดยจากข้อมูลใน ตารางที่ 4.1 สถาบันการเงิน 4 แห่ง ที่มียอดการเบิกใช้วงเงินมากกว่าธนาคารออมสิน คือ ธนาคาร ไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกสิกรไทย และธนาคารกรุงเทพ ส่วนสถาบันการเงินที่มียอด เบิกใช้วงเงินน้อยกว่าธนาคารออมสิน โดยเลือกมาเฉพาะ 2 ลำดับสุดท้าย คือ ธนาคารอิสลามแห่ง ประเทศไทย และธนาคารซีไอเอ็มบีไทย

จากการสอบถามทางสถาบันการเงิน 4 แห่ง ที่มียอดการเบิกใช้วงเงินมากกว่า ธนาคารออมสิน ได้ข้อสรุปว่า มีการเตรียมความพร้อมในการให้บริการสินเชื่อในโครงการสินเชื่อ ดอกเบี้ยต่ำๆ มากกว่า โดยทั้ง 4 แห่ง ใช้สินเชื่อหลักเกณฑ์เดิมของธนาคารในการให้บริการสินเชื่อ ให้แก่ลูกค้าในโครงการนี้ กอปรกับมีฐานลูกค้าที่รอการวิเคราะห์สินเชื่อไว้อยู่ก่อนแล้ว และมีการ ประชาสัมพันธ์ให้แก่พนักงานของธนาคารและลูกค้าได้ทราบถึงรายละเอียดโครงการล่วงหน้า ทำให้ เมื่อเริ่มดำเนินโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำๆ ธนาคารทั้ง 4 แห่ง สามารถเบิกใช้วงเงินในโครงการได้ ทันที ในขณะที่ธนาคารออมสินถูกกำหนดให้ปล่อยสินเชื่อผ่านโครงการย่อย 5 โครงการ เพื่อ ช่วยเหลือผู้ประกอบการในแต่ละกลุ่มเท่านั้น นั่นคือ

(1) โครงการสินเชื่อเพื่อช่วยเหลือชาวประมง “ประมงไทยก้าวไกลสู่สากล” สำหรับกลุ่มลูกค้าที่เป็นชาวประมงที่ได้รับความเดือดร้อนจากมาตรการการแก้ไขปัญหาการทำประมง ผิดกฎหมาย ทำให้ไม่สามารถออกเรือทำการประมงได้ เพื่อเป็นเงินทุนในแก้ไขเรือและเครื่องมือให้ ถูกต้องและสามารถออกเรือได้ ทั้งนี้ กำหนดวงเงินโครงการ 1,000 ล้านบาท

(2) โครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อประสิทธิภาพการผลิตและการประหยัดพลังงาน สำหรับกลุ่มผู้ประกอบการ SMEs ที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับพลังงานและใช้เครื่องจักร เพื่อขยายกิจการและปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานกำหนดวงเงินโครงการ 1,000 ล้านบาท

(3) โครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อธุรกิจท่องเที่ยวและบริการ สำหรับผู้ประกอบการ SMEs ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการสนองนโยบายของภาครัฐในการฟื้นฟูและกระตุ้นภาคการท่องเที่ยว กำหนดวงเงินโครงการ 1,000 ล้านบาท

(4) โครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อผู้รับเหมางานภาครัฐ สำหรับกลุ่มผู้ประกอบการ SMEs ที่เป็นผู้รับเหมางานภาครัฐรายย่อย โดยเป็นการสนองนโยบายของรัฐในการกระตุ้นเศรษฐกิจจากการใช้จ่ายของภาครัฐในการซ่อมสร้างหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานละ 1 ล้านบาท กำหนดวงเงินโครงการ 2,000 ล้านบาท

(5) โครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อเสริมสภาพคล่องสำหรับกลุ่มผู้ประกอบการ SMEs ทั่วไปของธนาคารออมสิน กำหนดวงเงินโครงการ 3,000 ล้านบาท

ด้วยข้อจำกัดของ 5 โครงการย่อย ทำให้ธนาคารออมสินต้องออกหลักเกณฑ์ชักจูงความเข้าใจให้กับพนักงานสินเชื่อ/เขต/ภาค ทั่วประเทศให้ได้รับทราบและถือปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเมื่อเริ่มดำเนินโครงการได้พบปัญหาหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นพนักงานสินเชื่อยังขาดความเข้าใจในรายละเอียดแต่ละโครงการย่อย อีกทั้ง 5 โครงการย่อยค่อนข้างจำกัดกลุ่มลูกค้าทำให้ไม่สามารถรับลูกค้าได้ทุกรายและยังถูกจำกัดด้วยวงเงินของแต่ละโครงการย่อยอีกด้วย ทั้งนี้ โครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อเสริมสภาพคล่อง เป็นโครงการที่ได้รับเสียงตอบรับจากผู้ประกอบการ SMEs เป็นจำนวนมาก แต่วงเงินโครงการมีเพียง 3,000 ล้านบาท เท่านั้น ทำให้ผู้ประกอบการ SMEs ที่เลือกยื่นสินเชื่อในโครงการนี้ไม่ได้รับอนุมัติเป็นจำนวนมาก และพลาดโอกาสการได้รับอัตราดอกเบี้ยพิเศษไป

ในส่วนของสถาบันการเงินอีก 2 แห่งที่มียอดการเบิกใช้วงเงินน้อยที่สุด พบว่า ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยเป็นสถาบันการเงินที่เน้นเฉพาะกลุ่มลูกค้า ทำให้มีฐานลูกค้าที่น้อยกว่าสถาบันการเงินอื่นๆ จึงมียอดเบิกใช้วงเงินเป็นลำดับรองสุดท้าย ในขณะที่ธนาคารซีไอเอ็มบีไทย มีการชักจูงการให้บริการสินเชื่อในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ แก่พนักงานสินเชื่อเมื่อโครงการเริ่มดำเนินไปแล้วระยะหนึ่ง อีกทั้งมีข้อจำกัดของธนาคารเรื่องจำนวนสาขาและฐานของลูกค้า ทำให้เบิกใช้วงเงินในโครงการไม่ทันสถาบันการเงินอื่นๆ จึงเป็นสถาบันการเงินที่มียอดเบิกใช้วงเงินในโครงการน้อยที่สุด

4.1.2 ผลการเปรียบเทียบผลสำเร็จของโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ ของธนาคารออมสิน

ตามที่ธนาคารออมสินได้กำหนด 5 โครงการย่อยที่สามารถใช้วงเงินและอัตราดอกเบี้ยพิเศษในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs และธนาคารออมสินได้ตั้งเป้าหมายปริมาณการอนุมัติสินเชื่อในแต่ละโครงการไว้ รวมกันเท่ากับ 8,000 ล้านบาท ทั้งนี้ ณ วันปิดโครงการสามารถสรุปผลสำเร็จของการอนุมัติสินเชื่อของธนาคารออมสินได้ตามตารางที่ 4.2 ดังนี้ (ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2559)

ตารางที่ 4.2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสำเร็จของโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ ของธนาคารออมสิน

(หน่วย : ล้านบาท)

โครงการ	เป้าหมาย ของ ธนาคาร	ปริมาณการ ขอสินเชื่อ	ปริมาณสินเชื่อ ที่อนุมัติจริง	สรุปผล
1. โครงการสินเชื่อเพื่อช่วยเหลือ ชาวประมง	1,000	127	-	ไม่สำเร็จ
2. โครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อ ประสิทธิภาพการผลิตและการ ประหยัดพลังงาน	1,000	1,247	342	ไม่สำเร็จ
3. โครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อ ธุรกิจท่องเที่ยวและบริการ	1,000	4,799	987	ไม่สำเร็จ
4. โครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อ ผู้รับเหมางานภาครัฐ	2,000	109	31	ไม่สำเร็จ
5. โครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อ เสริมสภาพคล่อง	3,000	13,798	3,000	สำเร็จ
รวม	8,000	20,080	4,360	ไม่สำเร็จ

ที่มา : จากการรวบรวมโดยผู้ศึกษา

จากตารางที่ 4.2 สามารถสรุปผลได้ว่า ตามที่ธนาคารออมสินได้กำหนดเป้าหมายแต่ละโครงการไว้ นั้น โครงการที่ประสบความสำเร็จทั้งปริมาณการขอสินเชื่อและปริมาณสินเชื่อที่อนุมัติได้จริงตามเป้าหมายของธนาคารมีเพียงโครงการเดียวคือ **โครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อเสริมสภาพคล่อง** ซึ่งจากปริมาณการขอสินเชื่อได้รับความสนใจจากผู้ประกอบการ SMEs เป็นจำนวนมากถึง 13,798 ล้านบาท แต่ธนาคารตั้งเป้าหมายไว้เพียง 3,000 ล้านบาท และธนาคารสามารถอนุมัติสินเชื่อได้จริงตามจำนวน 3,000 ล้านบาท

ทั้งนี้ ในส่วนของผู้ประกอบการ SMEs ผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวหรือธุรกิจบริการที่ไม่ได้รับการอนุมัติในโครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อเสริมสภาพคล่องนี้ ลูกค้ายางรายทำการเปลี่ยนไปขอสินเชื่อในโครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อธุรกิจท่องเที่ยวและบริการแทน เนื่องจากมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ใกล้เคียงกัน ส่วนผู้ประกอบการ SMEs ที่ไม่ได้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและบริการ ธนาคารได้เสนอสินเชื่อธุรกิจเดิมที่ธนาคารมีอยู่ก่อนแล้ว ซึ่งมีเงื่อนไขใกล้เคียงให้แก่ผู้ประกอบการแทน ทั้งนี้ สำหรับลูกค้าที่ได้รับอนุมัติสินเชื่อ ผู้ศึกษาได้สอบถามทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้จัดเตรียมเอกสารได้รวดเร็วและถูกต้อง และหลักประกันที่ใช้คือ สลากออมสินพิเศษ/สมุดเงินฝาก ซึ่งมีขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาสินเชื่อที่เร็วกว่าการใช้หลักประกันอื่น ทำให้มีโอกาสได้รับอนุมัติสินเชื่อมากกว่า

สำหรับโครงการสินเชื่อเพื่อช่วยเหลือชาวประมง “ประมงไทยก้าวไกลสู่สากล” มีปริมาณการขอสินเชื่อจำนวน 127 ล้านบาท ณ วันปิดโครงการ พบว่า ไม่มีผู้กู้รายใดได้รับการอนุมัติสินเชื่อจากธนาคารออมสินเลย หมายความว่า ธนาคารออมสินไม่ประสบผลสำเร็จในการปล่อยสินเชื่อโครงการฯ นี้ จากการสอบถามผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งพนักงานสินเชื่อของธนาคารออมสินและลูกค้าได้ข้อสรุปว่า ผู้กู้ส่วนใหญ่ไม่มีหลักทรัพย์ในการค้ำประกันสินเชื่อ รวมทั้งมีคุณสมบัติผู้กู้ไม่ตรงตามเงื่อนไขของโครงการฯ กล่าวคือ ผู้กู้ต้องเป็นผู้ประกอบการประมงที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมายของศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย (ศปมผ.) และ/หรือกรมประมง แต่ผู้มายื่นกู้เป็นผู้ประกอบการประมงที่ต้องการเงินไปชำระหนี้ นอกเหนือจากนี้ อีกทั้งเงื่อนไขของโครงการที่ธนาคารกำหนดไว้บางข้อไม่สามารถปฏิบัติได้ จึงต้องหาข้อสรุปโดยการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่น กรมประมง กรมเจ้าท่า สมาคมประมงแห่งประเทศไทย เป็นต้น ให้เรียบร้อยก่อน เพื่อแก้ไขปัญหาให้ผู้ประกอบการประมงที่ได้รับความเดือดร้อน

ทั้งนี้ ได้มีมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 29 ธันวาคม 2558 ได้กำหนดเงื่อนไขหลักเกณฑ์การให้สินเชื่อภายใต้ชื่อ โครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อช่วยเหลือชาวประมง “ประมงไทยก้าวไกลสู่สากล” และได้กำหนดวงเงินโครงการจำนวน 500 ล้านบาท โดยให้ธนาคารออมสินเป็นผู้สนับสนุนเงินทุนดังกล่าว เพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการประมงที่ได้รับความเดือดร้อนและไม่ได้รับการอนุมัติสินเชื่อในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ

สำหรับโครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการประหยัดพลังงาน มีปริมาณการขอสินเชื่อจำนวน 1,247 ล้านบาท ณ วันปิดโครงการพบว่า ธนาคารออมสินอนุมัติสินเชื่อในโครงการนี้ได้จำนวนทั้งสิ้น 342 ล้านบาท หมายความว่า ธนาคารออมสินประสบผลสำเร็จในแง่ของการได้รับความสนใจจากลูกค้า แต่ไม่ประสบผลสำเร็จจากการปล่อยสินเชื่อในโครงการนี้ จากการสอบถามข้อมูลพบว่า ที่โครงการนี้ไม่ประสบความสำเร็จมีสาเหตุมาจากเงื่อนไขของโครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการประหยัดพลังงาน ในหัวข้อที่กำหนดให้ใช้เครื่องจักรเป็นหลักประกัน เพราะขั้นตอนการจดจำนองเครื่องจักรค่อนข้างซับซ้อนและใช้ระยะเวลานาน ทำให้ผู้กู้พลาดโอกาสในการใช้อัตราดอกเบี้ยพิเศษ เนื่องจากวงเงินโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำฯ ถูกจัดสรรหมดลงก่อน

สำหรับโครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อธุรกิจท่องเที่ยวและบริการ มีปริมาณการขอสินเชื่อจำนวน 4,799 ล้านบาท เมื่อปิดโครงการพบว่า ธนาคารออมสินสามารถอนุมัติสินเชื่อได้จำนวน 987 ล้านบาท หมายความว่า ธนาคารออมสินประสบผลสำเร็จในด้านของการได้รับความสนใจจากลูกค้า โดยมีจำนวนมากเป็นลำดับที่ 2 รองจากโครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อเสริมสภาพคล่อง แต่ไม่สามารถอนุมัติสินเชื่อได้ตามเป้าหมายของธนาคาร เนื่องจากวงเงินได้ถูกจัดสรรหมดลงก่อน ทั้งนี้ ผู้กู้บางรายได้พลาดโอกาสมาจากโครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อเสริมสภาพคล่องที่วงเงินเต็มไปก่อนหน้านี้แล้ว และไม่สามารถเปลี่ยนมาขอสินเชื่อโครงการนี้ได้ทันเวลา

สำหรับโครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อผู้รับเหมางานภาครัฐ มีปริมาณการขอสินเชื่อจำนวน 109 ล้านบาท เมื่อปิดโครงการพบว่า ธนาคารออมสินสามารถอนุมัติสินเชื่อได้จำนวน 31 ล้านบาท หมายความว่า ธนาคารออมสินไม่ประสบผลสำเร็จทั้งด้านปริมาณการขอสินเชื่อและการอนุมัติสินเชื่อได้จริง จากการสอบถามข้อมูลพบว่า โครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อผู้รับเหมางานภาครัฐ มีการจำกัดวงเงินกู้สูงสุดต่อรายเพียง 3 ล้านบาท เนื่องจากสนธิสัญญาของรัฐบาลในการกระตุ้นเศรษฐกิจจากการใช้จ่ายของภาครัฐ โดยการให้งบประมาณหน่วยงานละ 1 ล้านบาท เพื่อซ่อมสร้างหน่วยงานภาครัฐทั่วประเทศ ซึ่งการจำกัดวงเงินกู้สูงสุดต่อรายนั้นกลายเป็นอุปสรรคให้ผู้ประกอบการ SMEs รายที่ได้รับงานที่มีมูลค่ามากกว่า 1 ล้านบาท ไม่สามารถขอสินเชื่อในโครงการนี้ได้

4.2 ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ

4.2.1 ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการ SMEs ในส่วนของพนักงานสินเชื่อ

ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากพนักงานสินเชื่อทั่วประเทศ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์และการลงพื้นที่ในบางจังหวัด ทั้งนี้การแบ่งกลุ่มตัวอย่างของผู้ศึกษาจะแบ่งตามสังกัดสายงานกิจการสาขา 1 - 6 เนื่องจากความแตกต่างกันในด้านภูมิภาคกลุ่มลูกค้าก็มีความแตกต่างกันในการประกอบธุรกิจของลูกค้า ส่งผลให้พบปัญหาและอุปสรรคมีความแตกต่างกันด้วย

4.2.1.1 ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของพนักงานสินเชื่อสังกัดสายงานกิจการสาขา 1 จำนวน 32 คน

สำหรับธนาคารออมสินสังกัดสายงานกิจการสาขา 1 จะประกอบไปด้วยธนาคารออมสินภาค 1, 2 และ 3 ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครเพียงจังหวัดเดียว โดยมีข้อมูลกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงข้อมูลกลุ่มตัวอย่างของพนักงานสินเชื่อสังกัดสายงานกิจการสาขา 1

หน่วย : ราย

สังกัดภาค 1	จำนวน	สังกัดภาค 2	จำนวน	สังกัดภาค 3	จำนวน
เขตราชวัตร	4	เขตถนนเพชรบุรี	3	เขตบางคอแหลม	1
เขตบางเขน	4	เขตพร้อมพงษ์	2	เขตบางแค	3
เขตสะพานใหม่	3	เขตมีนบุรี	3	เขตมหาดไทย	3
เขตห้วยขวาง	1			เขตราษฎร์บูรณะ	2
				เขตศิริราช	3
รวม	12	รวม	8	รวม	12

ที่มา : จากการรวบรวมและการคำนวณโดยผู้ศึกษา

(1) ปัญหาและอุปสรรคที่พนักงานสินเชื่อพบจากลูกค้า โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดได้ดังนี้

อันดับ 1 คือ การจัดเอกสารของลูกค้า ซึ่งไม่ครบถ้วนไม่ถูกต้อง และยื่นเอกสารล่าช้า

อันดับ 2 คือ ลูกค้าให้ความสนใจจำนวนมาก ทำให้พนักงานสินเชื่อให้บริการไม่ทันเวลา

อันดับ 3 คือ ลูกค้ามีความคาดหวังเป็นอย่างสูงที่จะได้รับอนุมัติสินเชื่อ เนื่องจากลูกค้าบางรายได้ทำการไถ่ถอนสินเชื่อเดิมมาจากสถาบันการเงินอื่น เพราะธนาคารออมสินมีค่าธรรมเนียมที่ถูกกว่าสถาบันการเงินอื่น

ส่วนปัญหาที่พบได้น้อยที่สุดคือ ประสิทธิภาพการของลูกค้าไม่ตรงตามเงื่อนไขของโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ เช่น ทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์ หอพักนักศึกษา เป็นต้น

(2) ปัญหาและอุปสรรคจากกระบวนการทำงาน โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดได้ดังนี้

อันดับ 1 คือ วงเงินโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ ไม่เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า ซึ่งพนักงานสินเชื่อได้รับความกดดันและการร้องเรียนจากลูกค้าที่พลาดโอกาสเป็นจำนวนมาก สิ่งที่อยากแก้ไข คือ อยากให้มีการขยายวงเงินเพิ่มเติม หรือให้ธนาคารออมสินสำรองวงเงินให้แก่ลูกค้าที่ได้รับการอนุมัติสินเชื่อแล้ว สามารถเบิกใช้วงเงินได้อย่างแน่นอน ซึ่งในความเป็นจริงลูกค้าบางรายได้รับการอนุมัติสินเชื่อแล้ว แต่ไม่สามารถเบิกใช้วงเงินได้ทัน เนื่องจากวงเงินโครงการถูกจัดสรรหมดลงก่อน

อันดับ 2 คือ เอกสารที่พนักงานสินเชื่อต้องส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีปริมาณมาก เหมือนเป็นการเพิ่มงานให้พนักงานสินเชื่อ ทั้งนี้ มีเอกสารที่พนักงานสินเชื่อต้องส่งได้แก่ เอกสารลงทะเบียนจองสิทธิ์ของลูกค้าเอกสารแจ้งความประสงค์ขอกู้ รายงานผลการอนุมัติของลูกค้า รวมถึงเอกสารที่ต้องส่งเพื่อจองวงเงินเบิกจ่ายให้ลูกค้า ทำให้พนักงานสินเชื่อใช้เวลากับการให้บริการสินเชื่อในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ เป็นอย่างมาก จึงไม่มีเวลารับรองลูกค้าสินเชื่อประเภทอื่นของธนาคาร สิ่งที่อยากแก้ไข คือ อยากให้ลดจำนวนเอกสารให้น้อยที่สุด เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานอื่นได้มากขึ้น หรือจัดทำเอกสารในระบบงานเพื่อเป็นการประหยัดเวลา และช่วยให้ทำงานได้ง่ายขึ้น

อันดับ 3 คือ หนังสือชี้แจงวิธีปฏิบัติมีความเข้าใจยาก และเงื่อนไข มีความซับซ้อนยากต่อการพิจารณาสินเชื่อ โดยทั้งสองหัวข้อได้คะแนนเท่ากัน เนื่องจากพนักงานสินเชื่อส่วนใหญ่ที่ยังไม่เข้าใจในวิธีการให้สินเชื่อโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำๆ นี้จะเลือกหัวข้อเงื่อนไขของโครงการมีความซับซ้อนด้วย สิ่งที่อยากแก้ไข คือ อยากให้มีการซักซ้อมความเข้าใจในหลักเกณฑ์เงื่อนไขและวิธีปฏิบัติต่างๆ ก่อนเริ่มโครงการจริงเพื่อลดข้อผิดพลาดในการทำงานลง เนื่องจากโครงการฯ ใช้เกณฑ์ First Come, First Served ทำให้ทุกสถาบันการเงินเร่งอนุมัติสินเชื่อเพื่อให้ลูกค้าได้เบิกใช้วงเงินให้ทันหากพนักงานสินเชื่อยังขาดความเข้าใจในหลักเกณฑ์ต่างๆ จะทำให้เกิดความผิดพลาดในการพิจารณาสินเชื่อได้และต้องแก้ไขในภายหลังยังเป็นการทำงานที่ซ้ำซ้อน

อันดับ 4 คือ ระยะเวลาในการพิจารณาสินเชื่อมีความเร่งรัด เนื่องจากใช้เกณฑ์ First Come, First Served ทำให้พนักงานสินเชื่อต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้ลูกค้าของตนเองได้เบิกใช้วงเงินได้ทัน สิ่งที่อยากแก้ไข คือ หากมีโครงการลักษณะเดียวกันในอนาคต ควรกำหนดวงเงินให้แต่ละสถาบันการเงินอย่างชัดเจนเพื่อสามารถบริหารจัดการวงเงินที่ตนเองได้ดียิ่งขึ้น และจะเป็นการช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs ที่ได้รับความเดือดร้อนอย่างแท้จริง และในส่วนของธนาคารออมสินไม่ควรกำหนดวงเงินโครงการย่อย 5 โครงการไว้ เนื่องจากลูกค้าให้ความสนใจในโครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อเสริมสภาพคล่องเป็นจำนวนมาก และธนาคารไม่สามารถนำวงเงินของโครงการอื่นๆ มาทดแทนได้

4.2.1.2 ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของพนักงานสินเชื่อสังกัดสายงาน กิจการสาขา 2 จำนวน 66 คน

สำหรับธนาคารออมสินสังกัดสายงานกิจการสาขา 2 จะประกอบไปด้วย
ธนาคารออมสินภาค 4, 5 และ 6 ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่ 13 จังหวัด โดยมีข้อมูลกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ตารางที่ 4.4 แสดงข้อมูลกลุ่มตัวอย่างของพนักงานสินเชื่อสังกัดสายงานกิจการสาขา 2

หน่วย : ราย

สังกัดภาค 4	จำนวน	สังกัดภาค 5	จำนวน	สังกัดภาค 6	จำนวน
เขตประจวบคีรีขันธ์	3	เขตกาญจนบุรี	3	เขตนครสวรรค์ 1	7
เขตเพชรบุรี	1	เขตนครปฐม 1	4	เขตนครสวรรค์ 2	1
เขตราชบุรี	8	เขตนครปฐม 2	3	เขตพิจิตร	6
เขตสมุทรสาคร	4	เขตนนทบุรี 1	13	เขตเพชรบูรณ์	3
		เขตนนทบุรี 2	2	เขตลพบุรี	1
		เขตสุพรรณบุรี	1	เขตอุทัยธานี	6
รวม	16	รวม	26	รวม	24

ที่มา : จากการรวบรวมและการคำนวณโดยผู้ศึกษา

(1) ปัญหาและอุปสรรคที่พนักงานสินเชื่อพบจากลูกค้า โดยเรียงลำดับจาก
มากที่สุดไปน้อยที่สุดได้ดังนี้

อันดับ 1 คือ ลูกค้าให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก ทำให้พนักงานสินเชื่อ
ให้บริการไม่ทันเวลา เนื่องจากมีจำนวนลูกค้ายื่นขอสินเชื่อเป็นจำนวนมากถึง 511 คน (มากที่สุด
ลำดับ 2 รองจากสายงานกิจการสาขา 6)

อันดับ 2 คือ การจัดเอกสารของลูกค้า ซึ่งไม่ครบถ้วนและ/หรือไม่
ถูกต้อง ทำให้เกิดความล่าช้าในการพิจารณาสินเชื่อได้ เป็นเหตุให้ลูกค้ารายนั้นไม่ได้รับการอนุมัติ
สินเชื่อได้ทัน เนื่องจากวงเงินถูกจัดสรรหมดลงก่อน

ส่วนปัญหาที่พบได้น้อยที่สุด คือ ลูกค้ามีความคาดหวังในการได้รับ
อนุมัติสินเชื่อจากโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ นี้ เนื่องจากพนักงานสินเชื่อจะทำการแจ้งกับลูกค้าที่
ยื่นขอสินเชื่อล่าช้าว่าจะไม่ได้รับการอนุมัติได้ทัน เพราะวงเงินถูกจัดสรรใกล้หมดแล้ว โดยลูกค้ารับฟัง
และยอมรับในเงื่อนไขได้ จึงไม่สร้างแรงกดดันให้กับพนักงานสินเชื่อ

(2) ปัญหาและอุปสรรคจากกระบวนการทำงาน โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดได้ดังนี้

อันดับ 1 ถูกเลือกเท่ากัน 3 หัวข้อ คือ หนังสือชี้แจงวิธีปฏิบัติมีความเข้าใจยาก เงื่อนไขของโครงการมีความซับซ้อน และระยะเวลาในการพิจารณาสินเชื่อมีความเร่งรัด ทั้งนี้ เป็นเพราะว่ามีลูกค้ายื่นขอสินเชื่อเป็นจำนวนมาก กอปรกับหนังสือชี้แจงวิธีปฏิบัติมีรายละเอียดค่อนข้างมาก ทำให้พนักงานสินเชื่อขาดความเข้าใจในหลักเกณฑ์เงื่อนไขต่างๆ ส่งผลให้พิจารณาสินเชื่อได้ไม่ถูกต้องในช่วงแรก สิ่งที่อยากให้แก้ไข คือ อยากให้ทำการซักซ้อมความเข้าใจในหลักเกณฑ์เงื่อนไขและวิธีปฏิบัติต่างๆ ก่อนเริ่มโครงการ เพื่อลดความผิดพลาดในการทำงาน

อันดับ 2 คือ เอกสารที่พนักงานสินเชื่อต้องส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีปริมาณมาก ซึ่งถือเป็นการเพิ่มงานให้พนักงานสินเชื่อโดยพนักงานสินเชื่อต้องส่งรายงานให้กับหลายหน่วยงาน และเอกสารมีเนื้อหาใกล้เคียงกันเพียงแต่หน้าตาเอกสารแตกต่างกันไป ทำให้พนักงานสินเชื่อเสียเวลาในการปฏิบัติงานอื่นๆ สิ่งที่อยากให้แก้ไข คือ พัฒนาระบบงานเพื่อช่วยให้พนักงานสินเชื่อทำงานง่ายขึ้น และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดึงข้อมูลได้สะดวกขึ้นด้วย

อันดับ 3 คือ วงเงินไม่เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า เนื่องจากใช้เกณฑ์ First Come, First Served เมื่อวงเงินใกล้หมดลงพนักงานสินเชื่อเกิดความกดดันมาก เนื่องจากไม่ทราบแน่ชัดว่าลูกค้าของตนเองจะได้รับการอนุมัติและเบิกใช้วงเงินทันหรือไม่ สิ่งที่อยากให้แก้ไข คือ อยากให้ขยายวงเงินเพิ่มเติม และหากมีโครงการใหม่ในภายภาคหน้าควรจัดสรรวงเงินให้กับสถาบันการเงินให้ชัดเจน เพื่อลดความกดดันในการทำงานและเพื่อให้สถาบันการเงินแต่ละแห่งสามารถวางแผนการจัดสรรวงเงินในส่วนของตนเองได้ดีที่สุด

4.2.1.3 ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของพนักงานสินเชื่อสังกัดสายงาน กิจการสาขา 3 จำนวน 35 คน

สำหรับธนาคารออมสินสังกัดสายงานกิจการสาขา 3 จะประกอบไปด้วย
ธนาคารออมสินภาค 7, 8 และ 9 ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่ 9 จังหวัด โดยมีข้อมูลกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงข้อมูลกลุ่มตัวอย่างของพนักงานสินเชื่อสังกัดสายงานกิจการสาขา 3

หน่วย : ราย

สังกัดภาค 7	จำนวน	สังกัดภาค 8	จำนวน	สังกัดภาค 9	จำนวน
เขตพิษณุโลก 1	4	เขตเชียงใหม่ 1	7	เขตเชียงราย	1
เขตสุโขทัย	2	เขตเชียงใหม่ 2	5	เขตน่าน	5
เขตอุตรดิตถ์	3	เขตเชียงใหม่ 3	1	เขตพะเยา	2
		เขตเชียงใหม่ 4	1	เขตแพร่	1
				เขตลำปาง 2	3
รวม	9	รวม	14	รวม	12

ที่มา : จากการรวบรวมและการคำนวณโดยผู้ศึกษา

(1) ปัญหาและอุปสรรคที่พนักงานสินเชื่อพบจากลูกค้า โดยเรียงลำดับ
จากมากที่สุดไปน้อยที่สุดได้ดังนี้

อันดับ 1 คือ ลูกค้าให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก ทำให้พนักงานสินเชื่อ
ให้บริการไม่ทันเวลา และส่วนใหญ่เป็นลูกค้าเดิมของธนาคารออมสินอยู่แล้วจึงเกิดมีความคาดหวัง
ในการได้รับอนุมัติสินเชื่อในครั้งนี้

อันดับ 2 คือ การจัดเอกสารของลูกค้า ซึ่งไม่ครบถ้วนและ/หรือ
ไม่ถูกต้อง จึงเกิดความล่าช้าในการวิเคราะห์สินเชื่อเป็นเหตุให้ลูกค้ารายนั้นไม่ได้รับการอนุมัติสินเชื่อ
ทันเวลา เนื่องจากวงเงินถูกจัดสรรหมดลงก่อน

อันดับ 3 คือ ลูกค้ามีความคาดหวังในการได้รับอนุมัติสินเชื่อค่อนข้างสูง
เพราะลูกค้าเลือกขอสินเชื่อกับธนาคารออมสินเพียงที่เดียว หลังจากทราบว่าธนาคารออมสินไม่เรียก
เก็บค่าธรรมเนียมการวิเคราะห์โครงการ

(2) ปัญหาและอุปสรรคจากกระบวนการทำงาน โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดได้ดังนี้

อันดับ 1 คือ วงเงินโครงการไม่เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า สิ่งที่อยากแก้ไข คือ อยากให้มีการขยายวงเงินเพิ่มเติมให้กับลูกค้าที่ได้รับการอนุมัติสินเชื่อแล้ว แต่เบิกใช้วงเงินไม่ทัน เนื่องจากมีลูกค้าหลายรายเลือกขอสินเชื่อเพราะอัตราดอกเบี้ยพิเศษ หากไม่มีโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำๆ นี้ ลูกค้าจะยังไม่มีความต้องการขอสินเชื่อกับสถาบันการเงินใดๆ

อันดับ 2 คือ เอกสารที่พนักงานสินเชื่อต้องส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีปริมาณมาก ซึ่งถือเป็นการเพิ่มงานให้พนักงานสินเชื่อ สิ่งที่อยากแก้ไข คือ พัฒนาระบบงานเพื่อช่วยให้ทำงานได้เร็วขึ้น และให้หน่วยงานต่างๆ สามารถดึงข้อมูลได้ง่ายขึ้นด้วย

อันดับ 3 คือ เงื่อนไขของโครงการมีความซับซ้อน ทำให้ยากต่อการปล่อยสินเชื่อ และระยะเวลาในการพิจารณาสินเชื่อมีความเร่งรัด ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าระยะเวลาที่จำกัดทำให้พนักงานสินเชื่อต้องเร่งพิจารณาเอกสารของลูกค้า กอปรกับหนังสือชี้แจงวิธีปฏิบัติมีเนื้อหาค่อนข้างมากจึงขาดความเข้าใจในบางประเด็น สิ่งที่อยากแก้ไข คือ อยากให้ทำการซักซ้อมความเข้าใจในหลักเกณฑ์เงื่อนไขและวิธีปฏิบัติต่างๆ ก่อนเริ่มโครงการ

4.2.1.4 ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของพนักงานสินเชื่อสังกัดสายงาน กิจการสาขา 4 จำนวน 32 คน

สำหรับธนาคารออมสินสังกัดสายงานกิจการสาขา 4 จะประกอบไปด้วยธนาคารออมสินภาค 10, 11 และ 12 ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่ 13 จังหวัด โดยมีข้อมูลกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ตารางที่ 4.6 แสดงข้อมูลกลุ่มตัวอย่างของพนักงานสินเชื่อสังกัดสายงานกิจการสาขา 4

หน่วย : ราย

สังกัดภาค 10	จำนวน	สังกัดภาค 11	จำนวน	สังกัดภาค 12	จำนวน
เขตเลย	5	เขตกาฬสินธุ์	3	เขตบุรีรัมย์	3
เขตบึงกาฬ	1	เขตขอนแก่น 1	2	เขตยโสธร	1
เขตสกลนคร	1	เขตชัยภูมิ	2	เขตศรีสะเกษ	1
เขตอุดรธานี 2	1	เขตร้อยเอ็ด	1	เขตสุรินทร์	10
				เขตอุบลราชธานี 1	1
รวม	8	รวม	8	รวม	16

ที่มา : จากการรวบรวมและการคำนวณโดยผู้ศึกษา

(1) ปัญหาและอุปสรรคที่พนักงานสินเชื่อพบจากลูกค้า โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดได้ดังนี้

อันดับ 1 คือ การจัดเอกสารของลูกค้า ซึ่งไม่ครบถ้วนและ/หรือไม่ถูกต้อง ทำให้เกิดความล่าช้าในการวิเคราะห์สินเชื่อได้เป็นเหตุให้ลูกค้ารายนั้นไม่ได้รับการอนุมัติสินเชื่อ เนื่องจากวงเงินถูกจัดสรรหมดลงก่อน

อันดับ 2 คือ ลูกค้ามีความคาดหวังสูงในการได้รับอนุมัติสินเชื่อครั้งนี้ เพราะธนาคารออมสินไม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมการวิเคราะห์โครงการจึงเลือกยื่นกู้กับธนาคารออมสิน และบางรายทำการไถ่ถอนสินเชื่อเดิมจากสถาบันการเงินอื่นมาที่ธนาคารออมสินด้วย

(2) ปัญหาและอุปสรรคจากกระบวนการทำงาน โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดได้ดังนี้

อันดับ 1 คือ วงเงินโครงการไม่เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า สิ่งที่อยากให้แก้ไข คือ อยากให้มีการขยายวงเงินเพิ่มเติมให้กับลูกค้าที่ได้รับการอนุมัติวงเงินแล้วแต่เบิกใช้วงเงินไม่ทัน หรือผู้ประกอบการ SMEs รายอื่นที่ต้องการเงินทุนแต่ทราบข่าวเกี่ยวกับโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำๆ ล่าช้า จึงยื่นขอสินเชื่อไม่ทันเวลา

อันดับ 2 คือ เอกสารที่พนักงานสินเชื่อต้องส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีปริมาณมาก สิ่งที่อยากให้แก้ไข คือ พัฒนาระบบงานเพื่อช่วยให้พนักงานสินเชื่อทำงานเร็วขึ้น และหน่วยงานต่างๆ สามารถดึงข้อมูลไปใช้ได้สะดวกขึ้นด้วย

อันดับ 3 คือ เงื่อนไขของโครงการมีความซับซ้อน ทำให้ยากต่อการพิจารณาสินเชื่อ และระยะเวลาในการพิจารณาสินเชื่อมีความเร่งรัด กอปรกับหนังสือชี้แจงวิธีปฏิบัติมีรายละเอียดค่อนข้างมาก ทำให้ขาดความเข้าใจในบางประเด็น สิ่งที่อยากให้แก้ไข คือ อยากให้ทำการซักซ้อมความเข้าใจเงื่อนไขและวิธีปฏิบัติต่างๆ ก่อนเริ่มโครงการ

4.2.1.5 ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของพนักงานสินเชื่อสังกัดสายงาน กิจการสาขา 5 จำนวน 27 คน

สำหรับธนาคารออมสินสังกัดสายงานกิจการสาขา 5 จะประกอบไปด้วย
ธนาคารออมสินภาค 13, 14 และ 15 ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่ 9 จังหวัด โดยมีข้อมูลกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ตารางที่ 4.7 แสดงข้อมูลกลุ่มตัวอย่างของพนักงานสินเชื่อสังกัดสายงานกิจการสาขา 5

หน่วย : ราย

สังกัดภาค 13	จำนวน	สังกัดภาค 14	จำนวน	สังกัดภาค 15	จำนวน
เขตนครราชสีมา 1	1	เขตนครราชสีมา 3	1	เขตจันทบุรี	1
เขตนครราชสีมา 3	3	เขตปทุมธานี 1	2	เขตฉะเชิงเทรา	1
เขตนครราชสีมา 2	2	เขตปทุมธานี 2	1	เขตชลบุรี 1	1
		เขตพระนครศรีอยุธยา 2	2	เขตชลบุรี 2	1
		เขตอ่างทอง	1	เขตระยอง	10
				เขตสมุทรปราการ 1	1
รวม	6	รวม	7	รวม	14

ที่มา : จากการรวบรวมและการคำนวณโดยผู้ศึกษา

(1) ปัญหาและอุปสรรคที่พนักงานสินเชื่อพบจากลูกค้า โดยเรียงลำดับจาก
มากที่สุดไปน้อยที่สุดได้ดังนี้

อันดับ 1 คือ ลูกค้าให้ความสนใจเป็นจำนวนมากเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มี
โรงงานอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก และยังเป็นพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น ชลบุรี จันทบุรี และ
ระยอง

อันดับ 2 คือ การจัดเอกสารของลูกค้า ซึ่งไม่ครบถ้วนและ/หรือ
ไม่ถูกต้อง จึงเกิดความล่าช้าในการวิเคราะห์สินเชื่อ เป็นเหตุให้ลูกค้ารายนั้นไม่ได้รับการอนุมัติสินเชื่อ
ได้ทันเวลา เนื่องจากวงเงินถูกจัดสรรหมดลงก่อน

อันดับ 3 คือ ลูกค้ามีความคาดหวังในการได้รับอนุมัติสินเชื่อครั้งนี้
เนื่องจากธนาคารออมสินไม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมการวิเคราะห์โครงการจึงทำการไถ่ถอนสินเชื่อเดิม
จากสถาบันการเงินอื่นมาที่ธนาคารออมสิน

อันดับ 4 คือ ผู้ประกอบการ SMEs ที่ขอสินเชื่อในโครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อธุรกิจท่องเที่ยวและบริการ บางรายทำหอพักนักศึกษา หรือหอพักรายเดือน ซึ่งไม่ตรงตามเงื่อนไขของโครงการนี้ โดยคุณสมบัติผู้กู้ต้องทำที่พักอาศัยสำหรับนักท่องเที่ยวเท่านั้น ทำให้พนักงานสินเชื่อต้องตรวจสอบที่ตั้งของกิจการให้แน่ชัดก่อน

(2) ปัญหาและอุปสรรคจากกระบวนการทำงาน โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดได้ดังนี้

อันดับ 1 คือ วงเงินโครงการไม่เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า สิ่งที่อยากแก้ไข คือ ขยายวงเงินโครงการเพิ่มเติมให้กับลูกค้าที่ได้รับการอนุมัติสินเชื่อแล้วแต่เบิกใช้ไม่ทันเวลา

อันดับ 2 คือ เงื่อนไขของโครงการมีความซับซ้อน ทำให้ยากต่อการพิจารณาสินเชื่อ เป็นเพราะว่าระยะเวลาที่จำกัดของโครงการทำให้พนักงานสินเชื่อต้องเร่งพิจารณาเอกสารของลูกค้า กอปรกับหนังสือชี้แจงวิธีปฏิบัติมีรายละเอียดค่อนข้างเยอะ ทำให้ขาดความเข้าใจในบางประเด็น สิ่งที่อยากแก้ไข คือ อยากให้ทำการซักซ้อมความเข้าใจเงื่อนไขและวิธีปฏิบัติต่างๆ ก่อนเริ่มโครงการ

อันดับ 3 คือ เอกสารที่พนักงานสินเชื่อต้องส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีปริมาณมาก สิ่งที่อยากแก้ไข คือ พัฒนาระบบงานเพื่อช่วยให้พนักงานสินเชื่อทำงานเร็วขึ้น และหน่วยงานต่างๆ สามารถดึงข้อมูลไปใช้ได้สะดวกขึ้นด้วย

4.2.1.6 ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของพนักงานสินเชื่อสังกัดสายงาน กิจการสาขา 6 จำนวน 90 คน

สำหรับธนาคารออมสินสังกัดสายงานกิจการสาขา 6 จะประกอบไปด้วย
ธนาคารออมสินภาค 16, 17 และ 18 ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่ 11 จังหวัด โดยมีข้อมูลกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ตารางที่ 4.8 แสดงข้อมูลกลุ่มตัวอย่างของพนักงานสินเชื่อสังกัดสายงานกิจการสาขา 6

หน่วย : ราย

สังกัดภาค 16	จำนวน	สังกัดภาค 17	จำนวน	สังกัดภาค 18	จำนวน
เขตชุมพร 1	2	เขตกระบี่	11	เขตนครราชสีมา	1
เขตชุมพร 2	4	เขตตรัง	9	เขตปัตตานี	2
เขตพังงา	4	เขตนครศรีธรรมราช 1	6	เขตสงขลา 1	5
เขตภูเก็ต	4	เขตนครศรีธรรมราช 2	6	เขตสงขลา 2	8
เขตสุราษฎร์ธานี 1	17	เขตพัทลุง	8		
เขตสุราษฎร์ธานี 2	3				
รวม	34	รวม	40	รวม	16

ที่มา : จากการรวบรวมและการคำนวณโดยผู้ศึกษา

(1) ปัญหาและอุปสรรคที่พนักงานสินเชื่อพบจากลูกค้า โดยเรียงลำดับ
จากมากที่สุดไปน้อยที่สุดได้ดังนี้

อันดับ 1 คือ การตีความของประเภทธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ซึ่งมี
ลูกค้าบางรายทำห้องพักรายเดือนมาขอสินเชื่อเป็นจำนวนมาก แต่ที่ตั้งของกิจการไม่ได้อยู่ในพื้นที่
แหล่งท่องเที่ยว

อันดับ 2 คือ ลูกค้าให้ความสนใจเป็นจำนวนมากเนื่องจากสายงาน
กิจการสาขา 6 เป็นพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวหลายจังหวัด เช่น ภูเก็ต กระบี่ พังงา และตรัง เป็นต้น

อันดับ 3 คือ จัดเอกสารของลูกค้าไม่ครบถ้วนและ/หรือไม่ถูกต้อง จึง
เกิดความล่าช้าในการวิเคราะห์สินเชื่อเป็นเหตุให้ลูกค้ารายนั้นไม่ได้รับการอนุมัติสินเชื่อและเบิกใช้
วงเงินได้ทันเวลาเพราะวงเงินถูกจัดสรรหมดลงก่อน

อันดับ 4 คือ ลูกค้ามีความคาดหวังสูงในการได้รับอนุมัติสินเชื่อครั้งนี้ เนื่องจากลูกค้าทราบว่าธนาคารออมสินไม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมการวิเคราะห์โครงการจึงเลือกยื่นกู้กับธนาคารออมสิน

(2) ปัญหาและอุปสรรคจากกระบวนการทำงาน โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดได้ดังนี้

อันดับ 1 คือ วงเงินโครงการไม่เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า สิ่งที่อยากแก้ไข คือ ขยายวงเงินโครงการเพิ่มเติมให้กับลูกค้าที่ได้รับการอนุมัติสินเชื่อแล้วแต่เบิกใช้วงเงินไม่ทันเวลา

อันดับ 2 คือ เงื่อนไขของโครงการมีความซับซ้อน ทำให้ยากต่อการพิจารณาสินเชื่อ เป็นเพราะว่าระยะเวลาที่จำกัดของโครงการทำให้พนักงานสินเชื่อต้องเร่งพิจารณาเอกสารของลูกค้าที่มาขอสินเชื่อ กอปรกับหนังสือชี้แจงวิธีปฏิบัติมีเนื้อหาค่อนข้างมาก ทำให้ขาดความเข้าใจในบางประเด็น สิ่งที่อยากแก้ไข คือ อยากให้ทำการซักซ้อมความเข้าใจเงื่อนไขและวิธีปฏิบัติต่างๆ ก่อนเริ่มโครงการ

อันดับ 3 คือ เอกสารที่พนักงานสินเชื่อต้องส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีปริมาณมาก ซึ่งถือเป็นการเพิ่มงานให้พนักงานสินเชื่อ และทำให้ยื่นขอเบิกใช้วงเงินให้กับลูกค้าไม่ทันเวลา เพราะวงเงินถูกจัดสรรหมดก่อน สิ่งที่อยากแก้ไข คือ พัฒนาระบบงานเพื่อช่วยให้พนักงานสินเชื่อทำงานสะดวกขึ้น รวดเร็วขึ้น และให้หน่วยงานต่างๆ สามารถดึงข้อมูลไปใช้ได้สะดวกขึ้นด้วย

4.2.2 ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ เพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการ SMEs ในส่วนของผู้ประกอบการ SMEs

4.2.2.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4.9 แสดงประเภทธุรกิจของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูล	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ธุรกิจบริการ	185	65.84
ธุรกิจค้าส่ง	33	11.74
ธุรกิจค้าปลีก	11	3.91
ธุรกิจผลิตสินค้า	44	15.66
อาชีพประมง	8	2.85
รวม	281	100.00

ที่มา : จากการรวบรวมและการคำนวณโดยผู้ศึกษา

จากตารางที่ 4.9 แสดงให้เห็นถึงประเภทธุรกิจของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจบริการ เป็นจำนวน 185 ราย คิดเป็นร้อยละ 65.84 รองลงมาคือ ธุรกิจผลิตสินค้า จำนวน 44 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.66 และน้อยที่สุดคือ ประกอบอาชีพประมง จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.85

ตารางที่ 4.10 แสดงระดับวงเงินที่กลุ่มตัวอย่างยื่นขอสินเชื่อ

ข้อมูล	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
วงเงินต่ำกว่า 10 ล้านบาท	253	89.72
วงเงิน 10 - 30 ล้านบาท	28	9.93
รวม	281	100.00

ที่มา : จากการรวบรวมและการคำนวณโดยผู้ศึกษา

จากตารางที่ 4.10 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยื่นขอสินเชื่อในระดับวงเงินต่ำกว่า 10 ล้านบาท โดยเป็นจำนวน 253 ราย จาก 281 ตัวอย่างคิดเป็นร้อยละ 89.72

ตารางที่ 4.11 แสดงความสม่ำเสมอของรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูล	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
รายได้ต่อเนื่องและมีรายได้แน่นอน	95	33.69
รายได้เป็นรายวันและมีรายได้แน่นอน	6	2.13
รายได้ไม่แน่นอน	180	63.83
รวม	281	100.00

ที่มา : จากการรวบรวมและการคำนวณโดยผู้ศึกษา

จากตารางที่ 4.11 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ไม่แน่นอน เป็นจำนวน 180 ราย คิดเป็นร้อยละ 63.83 ทั้งนี้ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจบริการ เช่น รับเหมาก่อสร้าง, หอพักนักท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งไม่สามารถคาดการณ์รายได้ที่แน่นอนได้

4.2.2.2 ข้อมูลการเข้าร่วมโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำๆ ของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4.12 แสดงแหล่งข่าวสารเกี่ยวกับโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำๆ ของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูล	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ประกาศจากธนาคารออมสิน	49	17.44
ประกาศจากสถาบันการเงินอื่น	21	7.47
การประชาสัมพันธ์จากสื่อโทรทัศน์/วิทยุ/หนังสือพิมพ์	211	75.09
รวม	281	100.00

ที่มา : จากการรวบรวมและการคำนวณโดยผู้ศึกษา

จากตารางที่ 4.12 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทราบข่าวสารเกี่ยวกับโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำๆ จากการประชาสัมพันธ์จากสื่อโทรทัศน์/วิทยุ/หนังสือพิมพ์ มากเป็นอันดับ 1 เป็นจำนวน 211 ราย คิดเป็นร้อยละ 75.09 และทราบข่าวสารจากประกาศของธนาคารออมสิน เป็นจำนวน 49 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.44

ตารางที่ 4.13 แสดงประเภทโครงการย่อยที่กลุ่มตัวอย่างยื่นขอสินเชื่อ

ข้อมูล	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
สินเชื่อเพื่อช่วยเหลือชาวประมง "ประมงไทยก้าวไกลสู่สากล"	8	2.85
สินเชื่อ SMEs เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการประหยัดพลังงาน	5	1.78
สินเชื่อ SMEs เพื่อธุรกิจท่องเที่ยวและบริการ	37	13.17
สินเชื่อ SMEs เพื่อผู้รับเหมางานภาครัฐ	4	1.42
สินเชื่อ SMEs เพื่อเสริมสภาพคล่อง	227	80.78
รวม	281	100.00

ที่มา : จากการรวบรวมและการคำนวณโดยผู้ศึกษา

จากตารางที่ 4.13 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกขอสินเชื่อในโครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อเสริมสภาพคล่อง เป็นจำนวน 227 ราย คิดเป็นร้อยละ 80.78 รองลงมา คือ โครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อธุรกิจท่องเที่ยวและบริการ เป็นจำนวน 37 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.17 และโครงการที่กลุ่มตัวอย่างเลือกน้อยที่สุดคือ โครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อผู้รับเหมางานภาครัฐ มีจำนวน 4 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 1.42

ตารางที่ 4.14 แสดงประเภทของวงเงินที่กลุ่มตัวอย่างยื่นขอสินเชื่อ

ข้อมูล	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เงินกู้ระยะยาว	225	80.07
เงินกู้ระยะสั้น (ตัวสัญญาใช้เงิน)	56	19.93
รวม	281	100.00

ที่มา : จากการรวบรวมและการคำนวณโดยผู้ศึกษา

จากตารางที่ 4.14 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จำนวน 225 ราย เลือกขอสินเชื่อประเภทวงเงินกู้ระยะยาว คิดเป็นร้อยละ 80.7 และขอสินเชื่อประเภทวงเงินกู้ระยะสั้นจำนวน 56 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.93

ตารางที่ 4.15 แสดงข้อมูลหลักประกันที่กลุ่มตัวอย่างใช้ในการขอสินเชื่อ

ข้อมูล	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
สมุดเงินฝากธนาคารออมสิน/สลากออมสินพิเศษ	50	17.79
ที่ดินและอาคาร / โฉนดที่ดิน น.ส. 3 ก / ห้องชุด	109	38.79
เครื่องจักร	1	0.36
บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.)	4	1.42
บุคคลค้ำประกันร่วมกับบสย.	2	0.71
สมุดเงินฝาก/สลากออมสินพิเศษค้ำประกันร่วมกับบสย.	55	19.57
ที่ดินและอาคารค้ำประกัน ร่วมกับ บสย.	52	18.51
เครื่องจักรร่วมกับ บสย.	2	0.71
เรือประมงร่วมกับ บสย.	6	2.14
รวม	281	100.00

ที่มา : จากการรวบรวมและการคำนวณโดยผู้ศึกษา

จากตารางที่ 4.15 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างเลือกใช้หลักทรัพย์ประเภทที่ดินและอาคาร / โฉนดที่ดิน น.ส. 3 ก / ห้องชุด มากที่สุดเป็นจำนวน 109 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.79 รองลงมาคือ ประเภทสมุดเงินฝาก/ สลากออมสินพิเศษ ค้ำประกันร่วมกับ บสย. จำนวน 55 รายคิดเป็นร้อยละ 19.57 และหลักทรัพย์ที่กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้น้อยที่สุดคือ เครื่องจักร ซึ่งมีเพียง 1 รายเท่านั้น

4.2.2.3 แสดงข้อมูลด้านความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำๆ ของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4.16 แสดงเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างเลือกขอสินเชื่อกับธนาคารออมสิน

ข้อมูล	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เป็นลูกค้าเก่าของธนาคารออมสิน (ลูกค้าเงินฝาก/สินเชื่อ)	127	45.20
มีประเภทสินเชื่อที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของกิจการ	12	4.27
ค่าธรรมเนียมต่ำกว่าสถาบันการเงินอื่น	99	35.23
มีผู้อื่นแนะนำ	42	14.95
สาขาของธนาคารออมสินอยู่ใกล้สำนักงาน/ที่พักอาศัย	1	0.36
รวม	281	100.00

ที่มา : จากการรวบรวมและการคำนวณโดยผู้ศึกษา

จากตารางที่ 4.16 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จำนวน 127 ราย เป็นลูกค้าเก่าของธนาคารออมสิน โดยบางรายเป็นลูกค้าเงินฝากมีบัญชีเงินฝากและ/หรือสลากออมสินพิเศษอยู่ก่อนแล้ว จึงเลือกธนาคารออมสิน คิดเป็นร้อยละ 45.20 รองลงมาคือ ธนาคารออมสินมีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการวิเคราะห์สินเชื่อในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำๆ ต่ำกว่าสถาบันการเงินอื่น และเหตุผลที่เลือกยื่นกู้กับธนาคารออมสินน้อยที่สุดคือ มีสาขาอยู่ใกล้สำนักงาน/ที่พักอาศัย โดยมีกลุ่มตัวอย่างเลือกเพียงรายเดียวเท่านั้น

ตารางที่ 4.17 แสดงการพบปัญหาและอุปสรรคจากการขอสินเชื่อในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำๆ

ข้อมูล	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่พบปัญหาและอุปสรรค	181	64.41
พบปัญหาและอุปสรรค	100	35.59
รวม	281	100.00

ที่มา : จากการรวบรวมและการคำนวณของผู้ศึกษา

จากตารางที่ 4.17 พบว่ากลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างครั้งนี้ส่วนใหญ่ จำนวน 181 ราย คิดเป็นร้อยละ 64.41 ไม่พบปัญหาและอุปสรรคจากการขอสินเชื่อในโครงการสินเชื่อ ดอกเบี้ยต่ำๆ นี้ และส่วนอีก 100 ราย พบปัญหาและอุปสรรคจากการยื่นขอสินเชื่อ ดังนี้

(1) พบปัญหาเรื่องหลักประกันไม่เพียงพอ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างบางราย ไม่ทราบว่าสำหรับโครงการสินเชื่อ ดอกเบี้ยต่ำๆ นี้สามารถใช้ บสย. เป็นหลักประกันส่วนเพิ่มได้ เช่น ใช้ที่ดินและอาคาร 3 ล้านบาท ร่วมกับ บสย. 2 ล้านบาท จะขอวงเงินสินเชื่อ 5 ล้านบาทได้ เป็นต้น ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะพนักงานสินเชื่อบางรายยังขาดความเข้าใจในหลักเกณฑ์เงื่อนไขต่างๆ ของการใช้บสย. เป็นหลักประกันจึงไม่ได้แนะนำลูกค้าให้ใช้บสย. ร่วมกับหลักทรัพย์มาเป็นหลักประกันในการขอกู้ครั้งนี้ และอีกประเด็นหนึ่งคือ ลูกค้าที่เป็นชาวประมงตามเงื่อนไขของโครงการสินเชื่อเพื่อช่วยเหลือชาวประมง “ประมงไทยก้าวไกลสู่สากล” นั้น มีข้อบังคับว่าผู้กู้ต้องเป็นเจ้าของเรือ แต่ในความจริงแล้วผู้กู้บางรายเช่าเรือเพื่อทำมาหากิน และไม่มีหลักทรัพย์อื่น จึงไม่สามารถขอสินเชื่อได้ สิ่งที่อยากให้แก้ไข คือ เพิ่มประเภทหลักประกันให้หลากหลายมากขึ้น หรือปรับเปลี่ยนหลักเกณฑ์การค้ำประกันสำหรับผู้ที่เป็นชาวประมงให้สามารถเข้าถึงสินเชื่อในโครงการสินเชื่อ ดอกเบี้ยต่ำๆ ได้

(2) พบปัญหาเรื่องประเภทกิจการไม่ตรงตามเงื่อนไข กล่าวคือ ผู้กู้ที่ประกอบธุรกิจบริการประเภทที่พักอาศัยให้เช่า เช่น หอพัก อพาร์ทเม้น เป็นต้น โดยไม่ได้อยู่ในพื้นที่ท่องเที่ยวและถึงแม้ว่าเป็นการให้เช่าแบบรายวันก็จะไม่สามารถขอสินเชื่อในโครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อธุรกิจท่องเที่ยวและบริการได้ สิ่งที่อยากให้แก้ไข คือ อยากให้ธนาคารออมสินเพิ่มประเภทกิจการให้ผู้ประกอบการ SMEs รายอื่นๆ สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้

(3) วงเงินโครงการไม่เพียงพอ เนื่องจากความต้องการเงินทุนของผู้ประกอบการ SMEs มีจำนวนมากกว่านั้น เมื่อวงเงินโครงการสินเชื่อ ดอกเบี้ยต่ำๆ ถูกจัดสรรหมดลงก็ยังไม่สามารถช่วยเหลือผู้ประกอบการได้อย่างทั่วถึง สิ่งที่อยากให้แก้ไข คือ อยากให้รัฐบาลตรวจสอบความต้องการของผู้ประกอบการ SMEs ที่มีความต้องการเงินทุนก่อนที่จะกำหนดวงเงินโครงการ เพื่อที่จะสามารถกระจายเงินทุนได้อย่างทั่วถึง

(4) เนื่องจากโครงการสินเชื่อ ดอกเบี้ยต่ำๆ มีความเร่งรีบที่จะกระตุ้นเศรษฐกิจ ทำให้ผู้ประกอบการ SMEs บางรายทราบข่าว และไม่เคยมียังเงินสินเชื่อมาก่อน จัดเตรียมเอกสารในการขอสินเชื่อไม่ทันเวลา ต่างกับผู้ประกอบการรายอื่นที่เคยมีวงเงินสินเชื่อมาก่อนแล้วจะเตรียมตัวได้เร็วกว่า และได้รับการอนุมัติสินเชื่อก่อน ทำให้โครงการสินเชื่อ ดอกเบี้ยต่ำๆ ครั้งนี้ ดูเหมือนว่าจะไม่ได้ช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs ได้อย่างทั่วถึง สิ่งที่อยากให้แก้ไข คือ อยากให้มีโครงการสินเชื่อ ดอกเบี้ยต่ำๆ สำหรับผู้ประกอบการ SMEs ที่ไม่เคยมีวงเงินสินเชื่อมาก่อน

(5) การใช้เกณฑ์ First Come, First Served หมายความว่า การที่ลูกค้าได้รับอนุมัติสินเชื่อแล้วไม่สามารถการันตีได้ว่า จะสามารถเบิกใช้วงเงินได้ทันเวลา เนื่องจากเกณฑ์นี้จะยึดจากการยื่นขอเบิกใช้วงเงินหลังจากทำนิติกรรมสัญญาแล้วเท่านั้น ดังนั้น หากผู้ที่ได้รับการอนุมัติสินเชื่อแล้ว แต่ผู้มีอำนาจลงนามติดการกิจไม่สามารถมาลงนามในนิติกรรมสัญญาได้ทัน ธนาคารออมสินจะไม่สำรองวงเงินไว้สำหรับผู้กู้รายนี้ เมื่อวงเงินโครงการถูกจัดสรรหมดลง ผู้กู้รายนี้จะไม่ได้รับสิทธิในเงื่อนไขและอัตราดอกเบี้ยพิเศษสำหรับโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำฯ นี้ จึงสร้างความไม่พอใจให้กับผู้กู้ได้เพราะผู้กู้ได้เสียค่าธรรมเนียมอื่นๆ เช่น ค่าธรรมเนียมการจดจำนองที่ดิน/จดจำนองหลักประกันแล้ว แต่ไม่ได้รับสิทธิดังกล่าว สิ่งที่อยากให้แก้ไข คือ ไม่ควรใช้เกณฑ์ First Come, First Served มากำหนดในโครงการสินเชื่อต่างๆ เพราะผู้ที่ได้รับผลประโยชน์อาจจะไม่ใช่ผู้ที่ต้องการสินเชื่อที่แท้จริง แต่เป็นผู้ที่มีความพร้อมมากกว่าที่ได้รับประโยชน์ไป

ตารางที่ 4.18 แสดงความคิดเห็นในการเข้าร่วมโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำฯ ในอนาคต

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
เข้าร่วม	269	95.73
ไม่เข้าร่วม	12	4.27
รวม	281	100.00

ที่มา : จากการรวบรวมและการคำนวณโดยผู้ศึกษา

จากตารางที่ 4.18 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จำนวน 269 ราย คิดเป็น ร้อยละ 95.73 มีความคิดเห็นในการเข้าร่วมโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำฯ อีกครั้ง หากรัฐบาลให้การสนับสนุนช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs ด้วยเงื่อนไขพิเศษลักษณะเดียวกันนี้

ตารางที่ 4.19 แสดงระดับความมั่นใจในการได้รับอนุมัติสินเชื่อของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูล	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
มีความมั่นใจระดับ 5 (มากที่สุด)	75	26.69
มีความมั่นใจระดับ 4 (มาก)	193	68.68
มีความมั่นใจระดับ 3 (ปานกลาง)	13	4.63
รวม	281	100.00

ที่มา : จากการรวบรวมและการคำนวณโดยผู้ศึกษา

จากตารางที่ 4.19 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จำนวน 193 ราย คิดเป็นร้อยละ 68.68 มีความมั่นใจที่จะได้รับอนุมัติในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำๆ ในระดับ 4 หมายความว่า มั่นใจในระดับสูงที่จะได้รับการอนุมัติ รองลงมาคือ มีความมั่นใจระดับ 5 คิดเป็นร้อยละ 26.69 และมีความมั่นใจระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 4.63

ตารางที่ 4.20 แสดงข้อมูลการได้รับอนุมัติสินเชื่อในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำๆ ของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูล	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ได้รับการอนุมัติสินเชื่อในโครงการฯ	183	65.12
ไม่ได้รับการอนุมัติสินเชื่อในโครงการฯ	98	34.88
รวม	281	100.00

ที่มา : จากการรวบรวมและการคำนวณโดยผู้ศึกษา

จากตารางที่ 4.20 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จำนวน 183 ราย คิดเป็นร้อยละ 65.12 ได้รับการอนุมัติสินเชื่อในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำๆ นี้

4.3 ส่วนที่ 3 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกกับลูกค้าที่ได้รับปัญหาและอุปสรรคจากการขอสินเชื่อในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ

ผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลเชิงลึกจากลูกค้าโดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลตามประเภทของโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำๆ ที่ลูกค้าขอสินเชื่อได้ดังนี้

4.3.1 โครงการสินเชื่อเพื่อช่วยเหลือชาวประมง “ประมงไทยก้าวไกลสู่สากล”

พบว่า ลูกค้าที่ขอสินเชื่อโครงการนี้ไว้ไม่ได้รับการอนุมัติแม้แต่รายเดียว เนื่องจากเงื่อนไขของโครงการที่ระบุไว้เป็นข้อจำกัดให้ลูกค้าไม่ได้รับการอนุมัติ เช่น คุณสมบัติผู้กู้ต้องเป็นชาวประมงที่เป็นเจ้าของเรือเท่านั้น ซึ่งชาวประมงจำนวนหลายรายไม่ได้เป็นเจ้าของเรือแต่ใช้วิธีการเช่าเรือจากแพปลาเพื่อทำการประมง อีกประเด็นหนึ่งคือ ขนาดเรือที่สามารถขอสินเชื่อได้นั้นต้องมีขนาด 60 ตันกรอสขึ้นไป ซึ่งชาวประมงที่ได้รับความเดือดร้อนมีทั้งเรือขนาดเล็กและขนาดใหญ่คือ ตั้งแต่ 10 ตันกรอสขึ้นไป ทำให้ชาวประมงรายย่อยไม่สามารถขอสินเชื่อในโครงการนี้ได้ และด้วยธนาคารออมสินไม่เคยให้สินเชื่อเกี่ยวกับการประมงมาก่อน พนักงานสินเชื่อจึงมีความชำนาญและความรู้เชิงลึกไม่มากพอที่จะให้สินเชื่อแก่ชาวประมงได้ จึงไม่สามารถแนะนำรายละเอียดได้ดีเท่าที่ควร

4.3.2 โครงการสินเชื่อ SMEs เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการประหยัดพลังงาน

พบว่า ลูกค้าที่ขอสินเชื่อในโครงการนี้ โดยใช้เครื่องจักรเป็นหลักประกันมีโอกาที่จะไม่ได้รับการอนุมัติวงเงินมากกว่าลูกค้าที่ใช้หลักประกันประเภทอื่น เช่น สลากออมสิน สมุดเงินฝาก ที่ดินและอาคาร เป็นต้น เนื่องจากการจดจำนองเครื่องจักรมีขั้นตอนและระยะเวลาค่อนข้างนานและมีความยุ่งยากมากกว่า จึงทำให้ไม่ได้รับการอนุมัติวงเงินหรือเบิกใช้วงเงินไม่ทัน ทำให้ลูกค้าบางรายที่เสียค่าธรรมเนียมในการจดจำนองไปแล้ว แต่ไม่ได้รับสิทธิการใช้เงื่อนไขและอัตราดอกเบี้ยพิเศษของโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำๆ เกิดความไม่พอใจเป็นอย่างมาก

4.3.3 โครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อธุรกิจท่องเที่ยวและบริการ

พบว่า ลูกค้าที่ขอสินเชื่อในโครงการนี้มีจำนวนมากรองลงมาจากโครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อเสริมสภาพคล่อง แต่ผู้กู้บางรายไม่เข้าเกณฑ์ตามที่ธนาคารออมสินกำหนดไว้ กล่าวคือ ผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ (บ้านจัดสรร, คอนโดมิเนียม เป็นต้น) หรือประกอบธุรกิจประเภทที่พักอาศัยให้เช่า เช่น หอพักรายเดือน อพาร์ทเมนต์ให้เช่า แต่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว จึงถูกปฏิเสธการพิจารณาสินเชื่อจากพนักงานสินเชื่อของธนาคารออมสิน

เมื่อผู้กู้บางรายทราบว่าตนเองถูกปฏิเสธการพิจารณาวงเงินจากธนาคารออมสิน จึงเปลี่ยนไปยื่นขอสินเชื่อกับสถาบันการเงินอื่น แต่ไม่ทันเวลาเนื่องจากวงเงินโครงการถูกจัดสรรหมดลงก่อน จึงพลาดโอกาสในการได้รับอัตราดอกเบี้ยพิเศษไป

4.3.4 โครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อผู้รับเหมางานภาครัฐ

พบว่า ลูกค้ำที่ขอสินเชื่อในโครงการนี้ส่วนใหญ่มีความต้องการวงเงินที่มากกว่าที่ธนาคารออมสินกำหนดไว้ คือ วงเงินสูงสุด 3 ล้านบาทต่อราย เป็นเพราะธนาคารออมสินได้กำหนดเงื่อนไขของโครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อผู้รับเหมางานภาครัฐตามนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยการใช้จ่ายเงินภาครัฐในการซ่อมสร้างหน่วยงานของรัฐ จึงให้เงินสนับสนุนหน่วยงานละ 1 ล้านบาท เป็นเหตุผลให้ธนาคารออมสินกำหนดวงเงินสูงสุดต่อรายเพียงแค่ 3 ล้านบาท ซึ่งเป็นการปิดโอกาสให้กับผู้ประกอบการ SMEs รายอื่นที่ได้รับงานขนาดใหญ่จากภาครัฐให้ไม่สามารถใช้อัตราดอกเบี้ยพิเศษจากโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำฯ นี้ได้ อีกทั้งยังพบปัญหาจากการทำเรื่องโอนสิทธิการรับเงินที่ถูกกำหนดเป็นหลักประกันในโครงการนี้ด้วย เพราะการทำเรื่องการโอนสิทธิการรับเงินมีระยะเวลาดำเนินการค่อนข้างนาน ส่งผลให้ลูกค้ำบางรายที่ได้รับการอนุมัติวงเงินแล้ว แต่ไม่สามารถเบิกใช้วงเงินได้ทันเวลา เนื่องจากวงเงินถูกจัดสรรหมดลงก่อน จึงสร้างความไม่พอใจแก่ลูกค้ำได้

4.3.5 โครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อเสริมสภาพคล่อง

สำหรับโครงการนี้พบปัญหาน้อยที่สุด เนื่องจากเงื่อนไขของโครงการเปิดกว้างมากกว่าโครงการอื่น จึงเป็นโครงการที่เหมาะสมสำหรับผู้ประกอบการ SMEs ทุกประเภทธุรกิจ โดยมีข้อจำกัดในเรื่องของวงเงินสูงสุดต่อราย 10 ล้านบาท และวงเงินเฉพาะโครงการที่ธนาคารออมสินกำหนดไว้คือ 3,000 ล้านบาทเท่านั้น ทำให้ลูกค้ำหลายรายพลาดหวังจากการได้รับอนุมัติสินเชื่อในโครงการนี้เนื่องจากสินเชื่อโครงการนี้ได้รับความสนใจเป็นจำนวนมากและวงเงิน 3,000 ล้านบาทถูกใช้ไปอย่างรวดเร็ว

ทั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับอนุมัติสินเชื่อในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำฯ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก แบบ Binary Logistic ด้วยโปรแกรม SPSS โดยมีตัวแปรอิสระ ดังนี้

- (1) ประเภทธุรกิจของลูกค้ำ คือ ธุรกิจบริการ, ธุรกิจค้าส่ง, ธุรกิจค้าปลีก, ธุรกิจการผลิต และการทำประมง
- (2) ระดับวงเงินที่ขอสินเชื่อ คือ วงเงินน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ล้านบาท และวงเงินมากกว่า 10 ล้านบาท

(3) ความแน่นอนของรายได้คือ มีรายได้แน่นอน และมีรายได้ไม่แน่นอน

(4) โครงการสินเชื่อที่ลูกค้าขอยื่นกู้ คือ โครงการสินเชื่อเพื่อช่วยเหลือชาวประมงฯ, โครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการประหยัดพลังงาน, โครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อธุรกิจท่องเที่ยวและบริการ, โครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อผู้รับเหมางานภาครัฐ และโครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อเสริมสภาพคล่อง

(5) ประเภทหลักทรัพย์ที่ใช้ในการค้ำประกันคือ สมุดเงินฝาก/สลากออมสินพิเศษ, ที่ดิน/อาคาร/สิ่งปลูกสร้าง, เครื่องจักร, บสย., บุคคลค้ำประกันร่วมกับ บสย., สมุดเงินฝากฯ ค้ำประกันร่วมกับ บสย., ที่ดินและอาคารฯ ค้ำประกันร่วมกับ บสย., เครื่องจักรค้ำประกันร่วมกับ บสย. และเรือประมงค้ำประกันร่วมกับ บสย.

พบว่าจากตัวแปรอิสระที่ผู้ศึกษาได้เลือกมาทั้งหมดนั้น ผลการวิเคราะห์ไม่สามารถสะท้อนผลที่แท้จริงได้ ว่าปัจจัยใดส่งผลต่อการได้รับอนุมัติสินเชื่อในโครงการฯ ของลูกค้า เนื่องจากมีปัจจัยภายนอกที่ถูกกำหนดไว้เป็นตัวแปรที่สำคัญและมีอิทธิพลต่อการได้รับอนุมัติสินเชื่อมากกว่า เช่น ระยะเวลาในการขอสินเชื่อ หากลูกค้า 2 รายใช้หลักประกันประเภทเดียวกันยื่นขอสินเชื่อประเภทเดียวกัน แต่ยื่นเอกสารไม่พร้อมกัน รายที่ยื่นเอกสารเร็วกว่ามีโอกาสที่จะได้รับอนุมัติสินเชื่อมากกว่า เป็นต้น

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงานโครงการสินเชื่อ ดอกเบี้ยต่ำเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs: กรณีโครงการย่อยของธนาคารออมสิน โดยในการศึกษาครั้งนี้ มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 281 รายแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้ประกอบการ SMEs ที่ยื่นขอสินเชื่อกับธนาคารออมสิน กับพนักงานสินเชื่อของธนาคารออมสิน ทั้งนี้ สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 สรุปผลสำเร็จของโครงการ

(1) ผลสำเร็จภาพรวมของโครงการ ตามมติคณะรัฐมนตรีได้ตั้งกรอบโครงการไว้ว่าสถาบันการเงินที่เข้าร่วมเป็นผู้ปล่อยสินเชื่อในโครงการนี้ สามารถปล่อยสินเชื่อให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs ได้ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2559 หรือจนกว่าวงเงินโครงการ 100,000 ล้านบาท จะถูกจัดสรรหมดลงก่อน ทั้งนี้ มีผู้สนใจขอสินเชื่อเป็นจำนวนมาก ทำให้วงเงินโครงการถูกจัดสรรหมดลงอย่างรวดเร็ว ในวันที่ 26 พฤศจิกายน 2558 จากการเก็บข้อมูลพบว่า สถาบันการเงินที่สามารถเบิกใช้วงเงินในโครงการได้สูงสุดคือ ธนาคารไทยพาณิชย์ (24,705 ล้านบาท) รองลงมาคือ ธนาคารกรุงไทย (23,301 ล้านบาท) ลำดับที่ 3 คือ ธนาคารกสิกรไทย (16,035 ล้านบาท) ส่วนธนาคารที่มียอดการเบิกใช้วงเงินในโครงการน้อยที่สุด คือ ธนาคารซีไอเอ็มบีไทย (13 ล้านบาท) รองลงมาคือ ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย (54 ล้านบาท) ส่วนธนาคารออมสินอยู่ในลำดับที่ 5 จากสถาบันการเงิน 19 แห่ง โดยเบิกใช้วงเงินในโครงการไปได้ทั้งสิ้น 4,356 ล้านบาท

(2) ผลสำเร็จของโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำๆ ของธนาคารออมสินจากที่ผู้บริหารได้ตั้งเป้าหมายในการให้สินเชื่อไว้ เปรียบเทียบกับปริมาณการขอสินเชื่อ และปริมาณสินเชื่อที่สามารถอนุมัติได้จริง ณ วันที่วงเงินโครงการถูกจัดสรรหมดลงแล้ว พบว่า ธนาคารออมสินสามารถทำได้ตามเป้าหมายของผู้บริหารได้เพียง 1 โครงการ คือ โครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อเสริมสภาพคล่อง โดยสามารถอนุมัติสินเชื่อได้ตามวงเงิน 3,000 ล้านบาทและโครงการที่ไม่มียอดอนุมัติเลยคือโครงการสินเชื่อเพื่อช่วยเหลือชาวประมง “ประมงไทยก้าวไกลสู่สากล” เนื่องจากเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ที่ธนาคารกำหนดผู้ประกอบการประมงไม่สามารถเข้าถึงสินเชื่อได้ เช่น คุณสมบัติผู้กู้

ต้องเป็นเจ้าของเรือประมงเท่านั้น แต่ในความเป็นจริงแล้ว ชาวประมงที่ได้รับความเดือดร้อนทำการประมงโดยการเช่าเรือออกทะเล ทำให้ไม่ผ่านคุณสมบัติผู้กู้

5.1.2 ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินโครงการ

(1) ปัญหาและอุปสรรคที่พนักงานสินเชื่อพบจากลูกค้า ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลของพนักงานสินเชื่อตามสายงานกิจการสาขาที่สังกัด เนื่องจากแต่ละพื้นที่จะมีความแตกต่างกันในทางภูมิศาสตร์และอาชีพของลูกค้า ทำให้มีแนวโน้มที่จะพบปัญหาที่คล้ายคลึงกัน โดยจากการเก็บข้อมูลสรุปเป็นประเด็นปัญหาและอุปสรรคหลักๆ ได้ดังนี้

(1.1) การจัดเอกสารของลูกค้า ไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้อง และยื่นเอกสารล่าช้า ซึ่งเป็นปัจจัยที่พนักงานสินเชื่อไม่สามารถควบคุมได้ ส่งผลการวิเคราะห์สินเชื่อของลูกค้ารายที่เอกสารไม่ครบถ้วนเป็นไปอย่างล่าช้า

(1.2) ลูกค้าให้ความสนใจมีจำนวนมาก ทำให้พนักงานสินเชื่อให้บริการไม่ทันเวลา เนื่องจากธนาคารออมสินเป็นสถาบันการเงินแห่งเดียวที่ไม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมการวิเคราะห์โครงการ (Front End Fee) ทำให้ลูกค้าเลือกขอสินเชื่อกับธนาคารออมสินเป็นจำนวนมาก

(1.3) ลูกค้ามีความคาดหวังสูงในการได้รับอนุมัติสินเชื่อจากโครงการนี้ เนื่องจากลูกค้าบางรายได้ไถ่ถอนวงเงิน (Re-finance) มาจากสถาบันการเงินอื่น เพราะธนาคารออมสินไม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมวิเคราะห์โครงการ

(2) ปัญหาและอุปสรรคที่พนักงานสินเชื่อพบจากกระบวนการให้สินเชื่อ จากการเก็บข้อมูล สามารถสรุปประเด็นปัญหาและอุปสรรคหลักๆ ที่พนักงานสินเชื่อพบได้ดังนี้

(2.1) หนังสือชี้แจงวิธีปฏิบัติมีความเข้าใจยาก และเงื่อนไขของโครงการมีความซับซ้อน เนื่องจากเป็นโครงการเร่งด่วนและมีผู้ให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก ทำให้พนักงานต้องรีบรับลูกค้า กอปรกับหนังสือชี้แจงวิธีปฏิบัติมีรายละเอียดค่อนข้างมาก มีวิธีการดำเนินงานหลายขั้นตอน จึงเกิดการปฏิบัติงานผิดพลาดขึ้นได้ ทำให้พนักงานทำงานได้ช้าลงเนื่องจากต้องแก้ไขงานที่เกิดความผิดพลาดด้วย โดยข้อเสนอของพนักงานสินเชื่อคือ ควรจัดประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับพนักงานสินเชื่อก่อนเริ่มต้นโครงการ เพื่อลดการผิดพลาดในการทำงาน และเพื่อความรวดเร็วในการปฏิบัติงานด้วย

(2.2) เอกสารที่พนักงานสินเชื่อต้องส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีจำนวนมาก ซึ่งถือเป็นการเพิ่มงานให้พนักงานสินเชื่อ ปัจจุบันทุกสิ้นเดือนพนักงานสินเชื่อต้องจัดส่งรายงานผลการดำเนินงานต่างๆ ให้หลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่แล้ว เมื่อมีโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำๆ เกิดขึ้น ทำให้จำนวนรายงานที่ต้องจัดทำเพิ่มขึ้นด้วยพนักงานสินเชื่อจึงเสนอให้มีการพัฒนาระบบงานที่ช่วยให้ทำงานง่ายขึ้นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถค้นหาข้อมูลได้โดยไม่ต้องรอรายงานจากพนักงานสินเชื่อ

(2.3) วงเงินไม่เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า และระยะเวลาในการพิจารณาสินเชื่อมีความเร่งรัด เพราะต้องแข่งกับเวลาเนื่องจากต้องแข่งขันกับสถาบันการเงินอีก 19 แห่ง ทำให้พนักงานสินเชื่อมีความกดดันในการพิจารณาสินเชื่อ เนื่องจากใช้เกณฑ์ First Come, First Served (ใครมาก่อนได้ก่อน) อีกทั้งไม่ได้จัดสรรวงเงินในโครงการให้แต่ละสถาบันการเงินอย่างแน่ชัด ทำให้พนักงานสินเชื่อของธนาคารออมสินไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าลูกค้าของตน จะได้รับการอนุมัติวงเงินและเบิกใช้วงเงินได้ทันหรือไม่ ข้อเสนอแนะของพนักงานคือ อยากให้มีการจัดสรรวงเงินโครงการให้แต่ละสถาบันการเงินให้แน่นอน เพื่อที่จะสามารถบริหารวงเงินของตนเองให้ดีที่สุด หรืออยากให้ขยายวงเงินโครงการเพิ่มขึ้นเพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs อย่างแท้จริง

(3) ปัญหาและอุปสรรคที่ลูกค้าของธนาคารออมสินพบจากการขอสินเชื่อ ในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำๆ ในที่นี้ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บข้อมูลตามโครงการย่อยที่ลูกค้าขอสินเชื่อไว้ เนื่องจากผู้ศึกษาเห็นว่าลูกค้าที่เลือกโครงการสินเชื่อโครงการเดียวกันจะพบปัญหาและอุปสรรคที่คล้ายกัน โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

(3.1) โครงการสินเชื่อเพื่อช่วยเหลือชาวประมง “ประมงไทยก้าวไกลสู่สากล” ในโครงการนี้ พบว่า ไม่มีลูกค้าที่ได้รับอนุมัติสินเชื่อแม้แต่รายเดียว เนื่องจากคุณสมบัติของผู้กู้ไม่ผ่านเกณฑ์ โดยเงื่อนไขของโครงการได้กำหนดไว้ให้ผู้กู้ต้องเป็นเจ้าของเรือประมง แต่ในความเป็นจริงชาวประมงที่ได้รับความเดือดร้อนบางรายไม่ได้เป็นเจ้าของเรือ แต่จะใช้วิธีเช่าเรือแทน

(3.2) โครงการสินเชื่อ SMEs เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการประหยัดพลังงาน ปัญหาที่พบบ่อยคือกลุ่มลูกค้าที่ใช้เครื่องจักรเป็นหลักประกัน เนื่องจากต้องใช้ระยะเวลาในการประเมินราคาและจดจำนองนานกว่าหลักประกันชนิดอื่น ทำให้ลูกค้าบางรายพลาดโอกาสเพราะอนุมัติสินเชื่อไม่ทันเวลา

(3.3) โครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อธุรกิจท่องเที่ยวและบริการ ปัญหาที่พบคือลูกค้าที่มายื่นกู้ไม่ได้ทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวหรือไม่ได้อยู่ในพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ทำให้พลาดโอกาสในการได้รับอัตราดอกเบี้ยพิเศษของโครงการ

(3.4) โครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อผู้รับเหมางานภาครัฐสำหรับโครงการนี้ ปัญหาที่พบคือ ผู้ประกอบการที่ได้รับงานจากหน่วยงานภาครัฐที่มีมูลค่ามากกว่า 3 ล้านบาท ไม่สามารถกู้โครงการนี้ได้ เพราะมีเงื่อนไขให้การให้วงเงินกู้สูงสุดต่อรายไม่เกิน 3 ล้านบาท

(3.5) โครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อเสริมสภาพคล่อง ปัญหาที่พบคือ มีลูกค้าสนใจเป็นจำนวนมาก แต่วงเงินโครงการไม่เพียงพอ เนื่องจากธนาคารได้กำหนดวงเงินโครงการนี้ไว้เพียง 3,000 ล้านบาท แต่มีผู้ลงทะเบียนขอสินเชื่อไว้จำนวนมากกว่า 10,000 ล้านบาทจึงมีผู้พลาดโอกาสเป็นจำนวนมาก

5.2 ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs เป็นโครงการเร่งด่วน ทำให้เกิดข้อผิดพลาดในหลายประการ ตามที่ผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลมาแล้วนั้น ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อโครงการสินเชื่อที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขต่างๆ ควรพิจารณาถึงปัจจัยหลายๆ ด้าน รวมทั้งความต้องการที่แท้จริงของผู้ประกอบการ SMEs ที่จะได้รับผลประโยชน์โดยตรงจากการให้สินเชื่อในโครงการนั้นๆ ในที่นี้ผู้ศึกษาขอเสนอแนะในประเด็นต่างๆ ดังนี้

5.2.1 ข้อเสนอแนะสำหรับธนาคารออมสิน

(1) ควรจัดอบรมความรู้ด้านสินเชื่อให้กับพนักงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดความผิดพลาดในการทำงานลงได้

(2) กรณีมีโครงการสินเชื่อที่มีเงื่อนไขซับซ้อนธนาคารออมสินควรประชาสัมพันธ์หรือลงพื้นที่เพื่อซักซ้อมความรู้ความเข้าใจให้กับพนักงานสินเชื่อเพื่อให้พนักงานมีความพร้อมในการรับรองลูกค้าได้อย่างทันท่วงทีก่อนเริ่มโครงการและจะเป็นการลดความผิดพลาดในการทำงานลงได้

(3) ธนาคารออมสินในฐานะเจ้าของแหล่งเงินทุนควรมีบทบาทในการกำหนดเงื่อนไขต่างๆ ของโครงการ เช่น ควรกำหนดหลักเกณฑ์สินเชื่อให้เหมือนกันทุกสถาบันการเงินเพื่อไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำหรือมีความได้เปรียบเสียเปรียบแก่สถาบันการเงินใดสถาบันการเงินหนึ่งและเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs ได้อย่างทั่วถึง โดยที่สถาบันการเงินแต่ละแห่งได้ผลประโยชน์ด้วย

5.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับบทบาทของภาครัฐ

(1) ควรจัดตั้งหน่วยงานในการเป็นตัวกลางเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้ประกอบการ SMEs เพื่อให้ได้ข้อมูลแนวโน้มต่างๆ รวมทั้งเพื่อทราบความต้องการของลูกค้าเพื่อที่จะสามารถกำหนดเงื่อนไขในการให้ความช่วยเหลือได้อย่างแท้จริงและปิดช่องว่างทางการเงินสำหรับผู้ที่ไม่ถึงบริการสินเชื่อได้ดียิ่งขึ้น

(2) โครงการสินเชื่อที่มีวงเงินจำกัด ควรเปิดให้ลูกค้าลงทะเบียนจองสิทธิในการขอสินเชื่อหรือสำรวจความต้องการเงินทุนก่อน แล้วจึงกำหนดวงเงินโครงการ เพราะที่ผ่านมาวงเงินโครงการที่กำหนดไว้ ถูกจัดสรรได้ไม่ทั่วถึง ทำให้ผู้ประกอบการ SMEs บางส่วนไม่ได้รับการช่วยเหลือให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนได้อย่างแท้จริง และควรกำหนดให้สถาบันการเงินสำรองวงเงินให้แก่ลูกค้าที่ได้รับการอนุมัติสินเชื่อแล้ว ไม่ควรใช้เงื่อนไข First Come, First Served เพราะลูกค้าบางรายมีค่าธรรมเนียมในการวิเคราะห์สินเชื่อต่างๆ ที่ได้ชำระไปแล้ว เช่น ค่าใช้จ่ายในการประเมินที่ดิน ค่าจดจำนองหลักประกัน เป็นต้น แต่ไม่ได้รับสิทธิให้ใช้เงื่อนไขและอัตราดอกเบี้ยพิเศษของโครงการได้ เนื่องจากวงเงินถูกจัดสรรหมดลงก่อน จึงไม่เหมือนเป็นการช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs ที่แท้จริง อีกทั้งการลงทะเบียนจองสิทธิไว้จะทำให้แต่ละสถาบันการเงินสามารถประมาณการใช้งินที่จะจัดสรรให้แก่ลูกค้าได้ดียิ่งขึ้น

(3) การกำหนดเงื่อนไขเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการที่ได้รับความเดือดร้อนแบบเจาะจงเฉพาะกลุ่มนั้น ผู้กำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขควรศึกษาข้อจำกัดและข้อสรุปในการช่วยเหลือให้ถูกต้องและมีความชัดเจนเสียก่อน โดยอาจเป็นการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อหาข้อสรุปในการช่วยเหลือจากผู้ประกอบการด้วยสินเชื่อเงื่อนไขพิเศษและสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องขอยกตัวอย่าง โครงการสินเชื่อเพื่อช่วยเหลือชาวประมง “ประมงไทยก้าวไกลสู่สากล” เป็นโครงการที่มีความเร่งด่วนในการช่วยเหลือชาวประมงที่ได้รับความเดือดร้อนจากมาตรการการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย เป็นเหตุให้ไม่สามารถนำเรือออกทำมาหากินได้ ทั้งนี้ พนักงานสินเชื่อของธนาคารออมสินก็ไม่มีประสบการณ์ในการวิเคราะห์สินเชื่อเกี่ยวกับชาวประมง รวมทั้งหลักเกณฑ์เงื่อนไขที่ถูกกำหนดไว้เป็นอุปสรรคสำคัญในการให้เงินสนับสนุนแก่ลูกค้า ทำให้ไม่สามารถปล่อยวงเงินให้แก่ลูกค้าได้เลย ดังนั้น ควรจะทำการปรึกษาหารือร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนและเกิดผลประโยชน์แก่ผู้ประกอบการและสถาบันการเงินเสียก่อน

5.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาในครั้งนี้

ได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรค รวมไปถึงความต้องการที่แท้จริงของพนักงานสินเชื่อธนาคารออมสินและลูกค้าที่ใช้บริการสินเชื่อในโครงการนี้ ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญในการกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขต่างๆ สำหรับโครงการสินเชื่อที่จะเกิดในอนาคตให้มีความรัดกุมและรอบคอบมากยิ่งขึ้น และจะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ประกอบการ SMEs และธนาคารออมสินเองด้วย

5.4 ข้อจำกัดในการศึกษา

ผู้ศึกษาพบข้อจำกัดในการศึกษาครั้งนี้ คือ

(1) พนักงานมีภารกิจที่มากมาย ทำให้ยากต่อการสละเวลาในการให้ข้อมูลด้านปัญหาและอุปสรรคจากการให้บริการสินเชื่อในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำๆ ผู้ศึกษาจึงใช้ระยะเวลานานในการจัดเก็บข้อมูลได้ครบถ้วน

(2) ด้วยผู้ศึกษาได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการแบ่งตามประเภทสินเชื่อที่ลูกค้ายื่นขอสินเชื่อและระบุจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ชัดเจน ไม่ได้ใช้วิธีการแจกแบบสอบถามแบบบังเอิญ ทำให้ยากต่อการติดต่อกับกลุ่มตัวอย่างตามที่ได้กำหนดไว้ จึงใช้ระยะเวลานานในการรวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วน

รายการอ้างอิง

หนังสือและบทความในหนังสือ

- ชนินทร์ พิทยาวิวิธ. (2550). *การบริหารสินเชื่อบริษัทการเงินครบวงจร* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สายธาร.
- ดารณี พุทธวิบูลย์. (2558). *การจัดการสินเชื่อ* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รองศาสตราจารย์หม่อมราชวงศ์วุฒิเลิศ เทวกุล, และคนอื่นๆ. (2541). *รายงานโครงการศึกษาและติดตามประเมินผลการดำเนินงานกองทุนพัฒนาชนบท ภายหลังการดำเนินโครงการร่วมกันระหว่าง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกับธนาคารออมสิน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2536). *การวิจัยประเมินผลโครงการ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อนุวัฒน์ ชลไพศาล. (2550). *นโยบายกึ่งการคลังภายใต้รัฐบาลทักษิณ*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: โครงการวิจัยเมธีอาวุโส สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, เอกสารวิชาการ 802.

วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์

- เบญจรงค์ พุทธอัญชลี. (2543). *วิเคราะห์มาตรการโครงการจำนำข้าว*. (งานวิจัยเฉพาะเรื่อง เศรษฐศาสตร์มหабัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะเศรษฐศาสตร์, สาขา เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ.
- ศุภชยา ปรีชม. (2557). *ผลิตภัณฑ์ทางการเงินของสถาบันการเงินเฉพาะกิจในการเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม*. (การค้นคว้าอิสระ เศรษฐศาสตร์มหабัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะเศรษฐศาสตร์, สาขา เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ.

ศิริโรจน์ เจริญผล. (2548). *การดำเนินมาตรการกึ่งการคลังต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของ
ประเทศ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, คณะเศรษฐศาสตร์
สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กรุงเทพธุรกิจ. (2558). *ดึงแบงก์ออมสิน ปล่อยซอฟท์โลนแสนล้าน*. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 กันยายน
2558, จาก
<http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/664181>

ไทยพับลิก้า. (2558). *ครม. อัดเงินกู้ดอกเบี้ยยต่ำ 1 แสนล้านช่วย SMEs “ประยุทธ์” ปิดสั่ง สปช. คว่ำ
รัฐธรรมนูญ เตรียมเดินหน้า 3 ภารกิจสำคัญ*. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2558, จาก
http://thaipublica.org/2015/09/ncpo-cabinet-2558_39/

ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน). (2558). *ลูกค้าธุรกิจ SMEs*. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2558,
จาก <http://www.ktb.co.th/ktb/th/product-sme.aspx?>

ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน). (2558). *กสิกรไทยจัดหนักช่วย SME ฟรีค่าประเมิน ลดค่าจด
จำนอง*. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2558, จาก
http://www.kasikornbank.com/th/whathot /pages/Help-SME_Q4-2015.aspx

ธนาคารไทยพาณิชย์. (2558). *ไทยพาณิชย์เตรียมอัดฉีดวงเงินกว่า 40,000 ล้านบาทในไตรมาส 4
หนุนนโยบายรัฐในการช่วยเหลือเอสเอ็มอีอย่างเต็มที่*. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2558,
จาก <http://www.scb.co.th/th/news/2015-09-21/nws-sme-q4>

ธนาคารธนชาต จำกัด (มหาชน). (2558). *ธนชาตพร้อมลุย! อนุมัติสินเชื่อ SME แสนล้าน ดอกเบี้ย
สูงสุดไม่เกิน 4%*. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2558, จาก
[http://www.thanachartbank.co.th/ tbankcmsfrontend/promotiondetailth.aspx?](http://www.thanachartbank.co.th/ tbankcmsfrontend/promotiondetailth.aspx?typeid=13&id=788)
typeid=13&id=788

ภัสรี ธนะเอนกเจริญ, นงนุช บุญกาญจน์พานิชย์ และ ไตรรัตน์ ธนะประกอบภรณ์. (2547). *บทบาท
ของสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่มีต่อระบบเศรษฐกิจ*. สืบค้นเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2558,
จาก [http://econ.tu.ac.th/archan/RANGSUN/EC%20460/เอกสารสภาวะการณ์
เศรษฐกิจไทย/เอกสารธนาคารแห่งประเทศไทย/Economic%20Monitor/สถาบันการเงิน
เฉพาะกิจ.pdf](http://econ.tu.ac.th/archan/RANGSUN/EC%20460/เอกสารสภาวะการณ์
เศรษฐกิจไทย/เอกสารธนาคารแห่งประเทศไทย/Economic%20Monitor/สถาบันการเงิน
เฉพาะกิจ.pdf)

สยามธุรกิจ. (2558). *SMEs ยึดরা้แบงก์รัฐไอให้กู้ แข่งอัดแคมเปญ 'ดอกต่ำ-ผ่อนนาน' / ลืมไปเลยว่ากู้ยาก*. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2558, จาก

http://www.siamturakij.com/main/news_content.php?nt=3&nid=135

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. (2557). *นโยบายกึ่งการคลัง*. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 กันยายน 2558, จาก

<http://www.fpo.go.th/S-I/Source/ECO/ECO53.pdf>

Electronic Media

International Monetary Fund (IMF). (2004). *Fiscal Adjustment in EU Countries: A Balance Sheet Approach*, IMF Working Paper. Retrieved Oct 20, 2015, from <https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2004/wp04143.pdf>.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายละเอียด 5 โครงการสินเชื่อของธนาคารออมสิน

1. โครงการสินเชื่อเพื่อช่วยเหลือชาวประมง “ประมงไทยก้าวไกลสู่สากล”

คุณสมบัติผู้กู้

- (1) เป็นบุคคลธรรมดาอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ หรือนิติบุคคล
- (2) มีสัญชาติไทย หรือจดทะเบียนตามกฎหมายไทย
- (3) เป็นเจ้าของเรือประมง ที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย และต้องประกอบอาชีพประมงไม่น้อยกว่า 2 ปี

วัตถุประสงค์การกู้

ให้สินเชื่อแก่ผู้ประกอบการประมงเพื่อปรับปรุงเรือประมง และ/หรือ เปลี่ยนเครื่องมือการทำประมงให้ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น ติดตั้งเครื่องตรวจจับสัญญาณ (VMS) ฯลฯ

จำนวนเงินให้กู้

จำนวนเงินกู้ต่อรายสูงสุดไม่เกินรายละเอียด 2,000,000 บาท

ระยะเวลาชำระเงินกู้

- (1) เงินกู้ระยะยาว กู้ไม่เกิน 7 ปี
- (2) ให้ปลอดชำระหนี้เงินต้นสูงสุดไม่เกิน 6 เดือน

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้

อัตราร้อยละ 4.00 ต่อปี

หลักประกันการกู้เงิน ให้ใช้ประเภทหนึ่งประเภทใด ดังนี้

- (1) บุคคลค้ำประกัน และ บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) ค้ำประกัน ให้กู้ได้สูงสุดไม่เกินรายละเอียด 300,000 บาท
- (2) หลักทรัพย์เป็นหลักประกัน และ บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) ค้ำประกันเต็มวงเงิน ให้กู้ได้สูงสุดไม่เกินรายละเอียด 2,000,000 บาท

เป้าหมายของโครงการ

1,000 ล้านบาท

2. โครงการสินเชื่อ SMEs เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการประหยัดพลังงาน

คุณสมบัติผู้กู้

- (1) เป็นบุคคลธรรมดาอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ หรือนิติบุคคล
- (2) มีสัญชาติไทย หรือจดทะเบียนตามกฎหมายไทย
- (3) ประกอบธุรกิจที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไร เช่น ธุรกิจอุตสาหกรรม ธุรกิจพาณิชยกรรม ธุรกิจบริการ

วัตถุประสงค์การกู้

ขยายกำลังการผลิตโดยเพิ่มหรือปรับเปลี่ยนเครื่องจักร เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต และ/หรือ ประหยัดการใช้พลังงาน โดยเครื่องจักรดังกล่าวต้องจดทะเบียนกับกรมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

- (1) ซื้อเครื่องจักร หรืออุปกรณ์การผลิต
- (2) ใช้ปรับปรุงเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ที่มีอยู่เดิม เพื่อเสริมประสิทธิภาพเครื่องจักร

จำนวนเงินให้กู้

จำนวนเงินกู้ต่อรายสูงสุดไม่เกินรายละเอียด 50,000,000 บาท

ระยะเวลาชำระเงินกู้

- (1) เงินกู้ระยะยาว กู้ไม่เกิน 7 ปี
- (2) ให้ปลอดชำระหนี้เงินต้นสูงสุดไม่เกิน 1 ปี

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้

อัตราร้อยละ 4.00 ต่อปี

หลักประกันการกู้เงินให้ใช้ประเภทหนึ่งประเภทใด ดังนี้

- (1) เครื่องจักร
- (2) หลักประกันอื่น ๆ

เป้าหมายของโครงการ

1,000 ล้านบาท

3. โครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อธุรกิจท่องเที่ยวและบริการ

คุณสมบัติผู้กู้

- (1) เป็นบุคคลธรรมดาอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ หรือนิติบุคคล
- (2) มีสัญชาติไทย หรือจดทะเบียนตามกฎหมายไทย
- (3) ประกอบธุรกิจท่องเที่ยว หรือ ประกอบธุรกิจบริการ เช่น โรงแรม ร้านอาหารของที่ระลึก บริการทางการแพทย์บริการนวดแพทย์ไทย บริการสปา บริการผู้สูงอายุ เป็นต้น
- (4) มีประสบการณ์ในธุรกิจไม่ต่ำกว่า 2 ปี

วัตถุประสงค์การกู้

- (1) ลงทุนในสินทรัพย์ถาวร
- (2) เป็นค่าปรับปรุง/ตกแต่ง
- (3) เป็นเงินทุนหมุนเวียนในกิจการ

จำนวนเงินให้กู้

จำนวนเงินกู้ต่อรายสูงสุดไม่เกินรายละ 50,000,000 บาท

ระยะเวลาชำระเงินกู้

- (1) เงินกู้ระยะสั้น ไม่เกิน 1 ปี
- (2) เงินกู้ระยะยาว ไม่เกิน 10 ปี

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้

อัตราร้อยละ 4.00 ต่อปี

หลักประกันการกู้เงิน ให้ใช้ประเภทหนึ่งประเภทใด ดังนี้

- (1) สมุดฝากเงินออมสิน สลากออมสินพิเศษ สลากออมสินพิเศษ (รุ่นธนโชค) ให้ใช้วิธีปฏิบัติตามคำสั่งการให้สินเชื่อชีวิตสุขสันต์โดยธนาคารออมสิน
- (2) พันธบัตรรัฐบาล พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ ให้กู้ได้ไม่เกินร้อยละ 95 ของมูลค่าพันธบัตรรัฐบาล หรือพันธบัตรรัฐวิสาหกิจ
- (3) ที่ดินและอาคาร ให้กู้ได้ไม่เกินร้อยละ 80 ของราคาประเมินหลักทรัพย์
- (4) โฉนดที่ดิน หรือ น.ส.3 ก. หรือห้องชุด ให้กู้ได้ไม่เกินร้อยละ 70 ของราคาประเมินหลักทรัพย์
- (5) บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.)

เป้าหมายของโครงการ

1,000 ล้านบาท

4. โครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อผู้รับเหมางานภาครัฐ

คุณสมบัติผู้กู้

- (1) เป็นนิติบุคคลที่จดทะเบียนตามกฎหมายไทย
- (2) มีสัญญาจ้างกับหน่วยงานราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ

วัตถุประสงค์การกู้

เพื่อเป็นเงินลงทุนและเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินกิจการตามสัญญาจ้าง

จำนวนเงินให้กู้

จำนวนเงินกู้ต่อรายสูงสุดไม่เกินรายละ 3,000,000 บาท

ระยะเวลาชำระเงินกู้

- (1) เงินกู้ระยะสั้น ไม่เกิน 1 ปี
- (2) เงินกู้ระยะยาว ไม่เกิน 7 ปี

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้

อัตราร้อยละ 4.00 ต่อปี

หลักประกันการกู้เงิน ให้ใช้ประเภทหนึ่งประเภทใด ดังนี้

บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.)

เป้าหมายของโครงการ

2,000 ล้านบาท

5. โครงการสินเชื่อ SMEs เพื่อเสริมสภาพคล่อง

คุณสมบัติผู้กู้

- (1) เป็นบุคคลธรรมดาอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ หรือนิติบุคคล
- (2) มีสัญชาติไทย หรือจดทะเบียนตามกฎหมายไทยมีสัญญาจ้างกับหน่วยงานราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ

วัตถุประสงค์การกู้

เพื่อใช้ในการประกอบธุรกิจที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไร ดังนี้

- (1) เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินกิจการ
- (2) เพื่อลงทุนในทรัพย์สินถาวร

ยกเว้น การซื้อขายที่ดินที่มีลักษณะเก็งกำไร

จำนวนเงินให้กู้

จำนวนเงินกู้ต่อรายสูงสุดไม่เกินรายละ 10,000,000 บาท

ระยะเวลาชำระเงินกู้

- (1) เงินกู้ระยะสั้น ไม่เกิน 1 ปี
- (2) เงินกู้ระยะยาว ไม่เกิน 10 ปี

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้

อัตราร้อยละ 4.00 ต่อปี

หลักประกันการกู้เงิน ให้ใช้ประเภทหนึ่งประเภทใด ดังนี้

- (1) สมุดฝากเงินออมสิน สลากออมสินพิเศษ สลากออมสินพิเศษ (รุ่นธนโชค)
- (2) พันธบัตรรัฐบาล พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ ให้กู้ได้ไม่เกินร้อยละ 95 ของมูลค่า พันธบัตรรัฐบาล หรือพันธบัตรรัฐวิสาหกิจ
- (3) ที่ดินและอาคาร ให้กู้ได้ไม่เกินร้อยละ 80 ของราคาประเมินหลักทรัพย์
- (4) โฉนดที่ดิน หรือ น.ส.3 ก. หรือห้องชุด ให้กู้ได้ไม่เกินร้อยละ 70 ของราคาประเมินหลักทรัพย์
- (5) บรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.)

เป้าหมายของโครงการ

3,000 ล้านบาท

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามสำหรับพนักงานสินเชื่อของธนาคารออมสิน

เรื่อง ความคิดเห็นของพนักงานสินเชื่อของธนาคารออมสินที่มีต่อโครงการสินเชื่อ
ดอกเบี้ยยต่ำเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้น เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยของหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของพนักงานสินเชื่อของธนาคารออมสิน ในการดำเนินโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยยต่ำๆ และนำผลที่ได้จากการรวบรวมมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการทำงานในครั้งต่อไป

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคที่พบจากลูกค้าในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยยต่ำๆ

ส่วนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคที่พบจากกระบวนการทำงานในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยยต่ำๆ

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน ลงใน

1. หน่วยงานที่ท่านสังกัด

(1) ภาค.....

(2) เขต.....

(3) สาขา.....

ส่วนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคที่พบจากลูกค้าในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยยต่ำๆ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

2. ท่านพบปัญหาและอุปสรรคในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยยต่ำๆ หรือไม่

() 1. พบปัญหาและอุปสรรค () 2. ไม่พบจบการทำแบบสอบถาม

3. ท่านพบปัญหาจากการให้บริการสินเชื่อตามโครงการฯ แก่ลูกค้า ในด้านใดบ้าง

() 1. ลูกค้าจัดเตรียมเอกสารไม่ครบถ้วน.....

() 2. ประสิทธิภาพการของลูกค้าไม่ตรงตามเงื่อนไขของโครงการ.....

() 3. ลูกค้าให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก ทำให้สาขาให้บริการไม่ทันเวลา.....

() 4. อื่นๆ.....

ส่วนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคที่พบจากกระบวนการทำงานในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำฯ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

4. ท่านพบปัญหาในกระบวนการให้สินเชื่อด้านใดบ้าง

- () 1. หนังสือชี้แจงวิธีปฏิบัติมีเนื้อหาให้เข้าใจยาก
 สิ่งที่อยากให้แก้ไข.....
- () 2. เงื่อนไขของโครงการมีความซับซ้อน ทำให้ยากต่อการปล่อยสินเชื่อ
 สิ่งที่อยากให้แก้ไข.....
- () 3. ระบบงานที่ใช้ในการพิจารณาสินเชื่อ มีจำนวนมาก
 สิ่งที่อยากให้แก้ไข.....
- () 4. เอกสารและรายงานต่างๆ ที่ต้องจัดส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีจำนวนมาก ถือเป็นการ
 เพิ่มงานให้สาขา
 สิ่งที่อยากให้แก้ไข.....
- () 5. ขาดความเข้าใจในการกรอกข้อมูลทางนิติกรรมสัญญาต่างๆ
 สิ่งที่อยากให้แก้ไข.....
- () 6. ระยะเวลาในการพิจารณาสินเชื่อมีความเร่งรัด
 สิ่งที่อยากให้แก้ไข.....
- () 7. อื่นๆ (โปรดระบุ)
 สิ่งที่อยากให้แก้ไข.....

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

5. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่กรุณาสละเวลาในการทำแบบสอบถาม/ให้สัมภาษณ์

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามสำหรับผู้ประกอบการ SMEs

เรื่อง ความคิดเห็นของผู้ประกอบการ SMEs ที่ยื่นกู้กับธนาคารออมสินในโครงการ
สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้น เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยของหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของผู้ประกอบการ SMEs ที่ยื่นกู้กับธนาคารออมสินในโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ และนำผลที่ได้จากการรวบรวมมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการทำงานในครั้งต่อไป

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการเข้าร่วมโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน ลงใน

1. ท่านประกอบธุรกิจประเภทใด

.....

2. ท่านยื่นกู้ที่ธนาคารออมสินสาขาใด

.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการเข้าร่วมโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ที่ตรงกับความเป็นจริง

3. ท่านทราบข่าวสารของโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ จากแหล่งใด

() 1. ประกาศจากธนาคารออมสิน

() 2. ประกาศจากสถาบันการเงินอื่น

() 3. การประชาสัมพันธ์จากสื่อโทรทัศน์ / วิทยุ / หนังสือพิมพ์

() 4. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. ท่านมีความประสงค์ขอกู้สินเชื่อโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ ในโครงการใดของธนาคารออมสิน

- () 1. สินเชื่อเพื่อช่วยเหลือชาวประมง “ประมงไทยก้าวไกลสู่สากล”
- () 2. สินเชื่อ SMEs เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการประหยัดพลังงาน
- () 3. สินเชื่อ SMEs เพื่อธุรกิจท่องเที่ยวและบริการ
- () 4. สินเชื่อ SMEs เพื่อผู้รับเหมางานภาครัฐ
- () 5. สินเชื่อ SMEs เพื่อเสริมสภาพคล่อง

5. ประเภทสินเชื่อใดที่ท่านต้องการ

- () 1. Long Term Loan (L/T)
- () 2. Promissory Note (P/N)

6. ท่านคาดว่าจะได้รับการอนุมัติวงเงินหรือไม่

- () 1. ไม่ได้รับการอนุมัติ
- () 2. ได้รับการอนุมัติ จำนวน.....ล้านบาท

7. ท่านใช้หลักประกันใด ในการขอกู้ครั้งนี้

- () 1. บุคคลค้ำประกัน
- () 2. สมุดฝากเงินธนาคารออมสิน / สลากออมสินพิเศษ / สลากออมสินพิเศษ (รุ่นชนโชค)
- () 3. พันธบัตรรัฐบาล / พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ
- () 4. ที่ดินและอาคาร / โฉนดที่ดิน น.ส. 3 ก / ห้องชุด
- () 5. เครื่องจักร
- () 6. บรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.)
- () 7. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ที่ตรงกับความเป็นจริง

8. เหตุผลที่ท่านเลือกขอกู้กับธนาคารออมสินคือ

- () 1. เป็นลูกค้าเก่าของธนาคารออมสิน มีวงเงินสินเชื่อประเภทอื่นอยู่ก่อนแล้ว
- () 2. มีประเภทสินเชื่อที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของกิจการ
- () 3. ค่าธรรมเนียมต่ำกว่าสถาบันการเงินอื่น
- () 4. มีผู้อื่นแนะนำมา
- () 5. สาขาอยู่ใกล้ที่สำนักงาน / ที่พักอาศัย
- () 6. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

9. ในการเข้าร่วมโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำฯ ครั้งนี้ ท่านพบปัญหาหรืออุปสรรคในการขอกู้สินเชื่อหรือไม่ อย่างไร

() 1. ไม่พบปัญหาและอุปสรรคใดๆ

() 2. พบปัญหาและอุปสรรค ดังนี้

- ☐ หลักประกันไม่เพียงพอ.....
สิ่งที่อยากแก้ไข.....
- ☐ ประเภทกิจการไม่ตรงตามเงื่อนไขของโครงการฯ
สิ่งที่อยากแก้ไข.....
- ☐ โครงการมีเงื่อนไขที่ซับซ้อน.....
สิ่งที่อยากแก้ไข.....
- ☐ พนักงานขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักเกณฑ์ต่างๆ ของสินเชื่อ.....
สิ่งที่อยากแก้ไข.....
- ☐ ระยะเวลาการยื่นกู้สั้นเกินไป.....
สิ่งที่อยากแก้ไข.....
- ☐ ระยะเวลาการผ่อนชำระสั้นเกินไป
สิ่งที่อยากแก้ไข.....
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....
สิ่งที่อยากแก้ไข.....

10. หากในภายภาคหน้า รัฐบาลให้การสนับสนุนผู้ประกอบการ SMEs โดยดำเนินโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำฯ ท่านจะเข้าร่วมโครงการอีกหรือไม่

() 1. เข้าร่วม

() 2. ไม่แน่ใจ

() 3. ไม่เข้าร่วม

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

11. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่กรุณาใช้เวลาในการทำแบบสอบถาม/ให้สัมภาษณ์

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวฤทัยรัตน์ บุญจันทร์
วันเดือนปีเกิด	23 ธันวาคม 2531
วุฒิการศึกษา	ปีการศึกษา 2552: เศรษฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ตำแหน่ง	พนักงานผลิตภัณฑ์ฯ สินเชื่อลูกค้าธุรกิจและภาครัฐ 5 ส่วนบริหารผลิตภัณฑ์สินเชื่อลูกค้าธุรกิจและภาครัฐ ฝ่ายบริหารลูกค้าธุรกิจและภาครัฐ ธนาคารออมสิน
ประสบการณ์ทำงาน	2554 – ปัจจุบัน: พนักงานผลิตภัณฑ์ฯ สินเชื่อลูกค้า ธุรกิจและภาครัฐ 5 ธนาคารออมสิน 2553 : พนักงานการตลาด บริษัท เอสแคปปิตอล จำกัด